

บทที่ 5

กระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวัน

ในบทนี้จะเป็นการตอบคำถามของการวิจัย โดยจะทำการวิเคราะห์กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์เพื่อออกอากาศประจำวัน และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวในแต่ละขั้นตอน

จากการศึกษา พบว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวแต่ละประเภทมีขั้นตอน และวิธีการคัดเลือกข่าวที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ผันแปรไปตามประเภทของข่าว ซึ่งปฏิเสธรงานวิจัยของ อรุณ เลิศจรรยาภรณ์ (2529) ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวของสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครนั้น คือ หลักการบริหาร นโยบายวัตถุประสงค์ของสถานี และกฎหมาย โดยที่ปัจจัยเหล่านี้ทุกปัจจัยมีผลต่อการคัดเลือก และจัดลำดับความสำคัญของข่าวทุกประเภท เหมือนกันหมดตลอดทั้งกระบวนการ

ก่อนอื่นผู้วิจัยใคร่ขออธิบายถึงภาพรวมของกระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวันของฝ่ายข่าว 7 สี เพื่อผู้อ่านจะได้เข้าถึงภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ของการทำงานข่าวประจำ ก่อนที่จะวิเคราะห์กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์ แต่ละประเภทโดยละเอียด รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวแต่ละประเภท

กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์

การสั่งงาน (News Assignment)

การทำข่าวในแต่ละวัน จะเริ่มต้นจากการสั่งงานให้ทีมข่าวออกไปหาข่าวทำข่าวในวันนั้น โดยจะเริ่มกันตั้งแต่เช้า โดยดูการสั่งงานจาก "หมายข่าว" ซึ่งเป็นตารางแสดง

กำหนดการ หรือรายละเอียดของเหตุการณ์ที่ได้จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าวันต่อวัน โดยความเห็นชอบของบรรณาธิการในแต่ละสัปดาห์ เหตุการณ์ใดควรส่งทีมข่าวของตนออกไปทำ โดย บก. จะตัดสินใจคัดเลือกข่าวจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ซึ่งแจ้งมาให้ทราบล่วงหน้า เมื่อคัดเลือกข่าวที่เห็นว่าสำคัญได้แล้ว บก. ก็จะกำหนดว่าจะให้ทีมข่าวใดไปทำ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ธุรการของฝ่ายข่าวก็จะนำเหตุการณ์ที่ บก. ต่าง ๆ เลือกไว้ มาบรรจุลงในหมายเหตุข่าวของวันรุ่งขึ้น

ในหมายเหตุข่าวนั้นจะจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ตามเวลา โดยระบุวัน เวลา รายละเอียดคร่าว ๆ ของเหตุการณ์ ประธานในพิธี สถานที่ และทีมข่าวที่รับผิดชอบ เมื่อพิมพ์เสร็จเรียบร้อย ฝ่ายธุรการก็จะนำหมายเหตุข่าวไปติดบอร์ดเหนือโต๊ะเรียงข่าวของบก. ประจำวันในฝ่ายข่าวเป็นประจำทุกเย็น แต่สำหรับหมายเหตุข่าวของวันเสาร์และวันอาทิตย์จะจัดทำอยู่ในแผ่นเดียวกัน และจะติดบอร์ดตั้งแต่วันศุกร์ เนื่องจากในวันเสาร์ อาทิตย์เป็นวันหยุดของหน่วยงานราชการ ทำให้มีข่าวค่อนข้างน้อย (ดูในภาคผนวก ข)

หมายเหตุข่าว เป็นส่วนหนึ่งของการสั่งงานของบรรณาธิการข่าวประจำสัปดาห์ต่าง ๆ และศูนย์ข่าว บรรณาธิการข่าวอาจจะได้ความคิดหรือไอเดียในการสั่งงานจากความคิดของตนเองหรือสิ่งใกล้ตัวหรือจากประสบการณ์ของบรรณาธิการเองที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน ประกอบกับการติดตามกระแสข่าวอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมี "แหล่งข่าว" ต่าง ๆ อีกมากมาย เช่น

- สำนักพระราชวัง หรือ สำนักราชเลขาธิการ
- ทำเนียบรัฐบาล
- กองทัพบก (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพบก)
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
- รัฐสภา, พรรคการเมือง
- สถานีตำรวจ, ศาล
- สถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- สื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ เช่น วิทยุ, หนังสือพิมพ์, สิ่งพิมพ์, นิตยสาร

- สำนักข่าวต่างประเทศ ได้แก่ รอยเตอร์ส วิสเน็ส วิสเอเชีย เอ็นบีซี
- จากการดักฟังวิทยุสื่อสาร
- บุคคลทั่ว ๆ ไป ที่อาจโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายมาบอก เป็นต้น

นอกจากนั้น "นักข่าวของฝ่ายข่าว 7 สี" ยังถูกคาดหวังว่าจะเป็นแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้ออกไปสัมผัสเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือไปรู้ไปเห็นมาด้วยตัวเอง และสามารถเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นแหล่งข่าวให้ บก.พิจารณา เช่น เสนอให้ติดตามความคืบหน้าของข่าวต่าง ๆ (Follow-up story) เป็นต้น

หมายข่าว เป็นเพียงการสั่งการของ บก.ให้นักข่าวออกไปทำข่าวที่คาดเดาล่วงหน้าว่าสำคัญที่สุดของวันนั้น เพราะเป็นการสั่งการล่วงหน้า (anticipated coverages) ซึ่งอาจจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน (spontaneous news) และมีความสำคัญมากกว่า เช่น เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร เครื่องบินตก หรือ อุบัติภัยที่ร้ายแรง เป็นต้น ดังนั้น จึงอาจจะมีการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงการทำข่าวบางข่าวในหมายข่าวทั่วไป หรือสั่งงานเพิ่มเติม (special assignment) ดังนั้นข่าวทุกข่าวที่ออกไปทำตามหมายข่าว มิได้หมายความว่า จะต้องได้รับการคัดเลือกออกอากาศเสมอไป ขึ้นอยู่กับประเภทของข่าวและปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ

ปัจจัยในการเลือกเรื่องที่จะทำเป็นข่าว

การจะอธิบายว่าข่าวถูกทำขึ้นอย่างไร เราคงต้องย้อนกลับไปดูว่านักข่าวหรือ บก. เลือกใช้แหล่งข่าวใด และบุคคลประเภทใดที่ปรากฏในข่าว จากการสัมภาษณ์ บก. และศูนย์ข่าวว่ามีวิธีคัดเลือกเหตุการณ์หรือเรื่องที่จะนำมาทำเป็นข่าวอย่างไร

... เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ผมจับทุกอย่างที่น่าสนใจ เราไม่ใช่
วอลสตรีท ที่เสนอเฉพาะแต่ข่าวเศรษฐกิจด้านเดียว เราไม่ใช่ช่องซิงตันโพสต์

ที่เสนอแต่ด้านการเมือง เรา (ช่อง 7) เสนอเรื่องที่น่าสนใจ เรื่องที่มีผลกระทบต่อคนมาก ๆ... (พิสิทธิ์ กิริติการกุล, สัมภาษณ์)

"...คนเป็น บก. ควรจะถอดหัวใจไปเป็นคนดู แล้วเอาข่าวมาวัดความสนใจของคนดู เขาสนใจสิ่งไหน เราก็จะเลือกเอาข่าวนั้น" (สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์)

นั่นหมายความว่า ช่อง 7 เลือกเรื่องที่จะทำเป็นข่าวโดยพิจารณาจากความน่าสนใจและผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ชมและรักษาผู้ชมไว้เพื่อโฆษณา เพื่อดำรงไว้ซึ่งการดำเนินธุรกิจ จะเห็นได้ว่าเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการข่าวและนักข่าวของช่อง 7 นั้นคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการทำข่าวแบบ Routine จะเป็นการเสริมแรงหรือตอกย้ำ โดยผ่านกระบวนการสังคมประภคิตาในองค์กร โดยมีนโยบาย เป้าหมาย คุณค่าที่องค์กรยึดถือ และประสบการณ์ที่สั่งสมมาโดยตลอด เป็นตัวตัดสินใจว่า เรื่องใดมีคุณค่าพอที่จะนำมาทำเป็นข่าวได้บ้าง

แต่จากการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่การพิจารณาความสำคัญของข่าวของช่อง 7 ขึ้นอยู่กับความสำคัญของแหล่งข่าวต่าง ๆ และสถาบันหลักของสังคมไทย รวมทั้งความสัมพันธ์ของแหล่งข่าวที่มีต่อสถานี และมักจะเป็นเรื่องราวของบุคคลสำคัญในสังคมไทย ซึ่งมักจะได้แก่ ผู้มีตำแหน่งและสถานภาพที่สำคัญทางการเมือง, การทหารและสังคม ดังนั้นบุคคลที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์ จึงได้แก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชาธิราช และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งจะปรากฏเป็นอันดับแรกของข่าวภาคบังคับ 20.00 น. ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ นับตั้งแต่เริ่มมีกิจการโทรทัศน์ขึ้นในประเทศไทยตามด้วยผู้บัญชาการทหารบก, นายกรัฐมนตรี และบรรดานักการเมือง หรือกลุ่มชนชั้นนำในสังคม จนสามารถสรุปได้ว่า การให้ความสำคัญของข่าวอยู่ที่ความเด่นของบุคคล มิใช่เน้นความสำคัญของเนื้อหาข่าว การนำเสนอข่าวจึงมีลักษณะเป็นการสนับสนุนและรักษาเสถียรภาพ และสถานภาพของสถาบันหลักของสังคม ซึ่งได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งสถาบัน หรือบุคคลที่สำคัญ ๆ ของสังคมไทย

เกณฑ์ในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวทั่ว ๆ ไป

ในแต่ละวัน เมื่อทีมข่าวสายต่าง ๆ กลับมายังสถานีพร้อมกับข่าวที่ตนได้ไปทำมา ทุกคนคาดหวังให้ข่าวของตนได้รับการคัดเลือกออกอากาศ แต่เนื่องด้วยเวลาในการออกอากาศมีจำกัด ดังนั้นข่าวจำนวนหนึ่งจึงต้องถูกคัดเลือกทิ้งไปไม่ได้ออกอากาศไปโดยปริยาย ผู้วิจัยได้สอบถามศูนย์ข่าวและบก.บางท่านว่ามีเหตุผล หรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวทิ้งไป หรือปฏิเสธข่าวว่าไม่เหมาะสมที่จะนำไปออกอากาศอย่างไร และได้คำตอบดังนี้

1. เป็นข่าวที่มีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ
2. เป็นข่าวในเชิงลบ หรือเป็นการพาดพิงถึงบุคคล หรือสถาบันใด ๆ

อันอาจให้ก่อความเสียหาย

3. เป็นการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล
4. เป็นเรื่องของความขัดแย้ง
5. ข่าวไม่สด
6. เป็นข่าวเก่าที่ออกอากาศแล้ว
7. เป็นข่าวที่คนไม่สนใจ
8. เป็นข่าวที่ไม่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่
9. เป็นข่าวที่มีความลำเอียงหรือมีอคติ
10. ไม่มีภาพข่าวประกอบ

จากเกณฑ์ที่ศูนย์ข่าว หรือ บก.ใช้ในการตัดสินใจ ไม่เลือกข่าวออกอากาศทำให้สามารถสรุปได้ว่า ข่าวที่มีโอกาสจะถูกยกทิ้งไม่นำเสนอแก่ผู้ชมมากที่สุด จะมีลักษณะเป็น "ข่าวที่ล่อแหลม" (sensitive) ซึ่งมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ, ข่าวในเชิงลบ และข่าวที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล

ตามกฎหมายหรือนโยบายการสื่อสารแห่งชาติของไทยเรานั้น รายการข่าววิทยุ และโทรทัศน์มีไว้เพื่อสนับสนุนและรักษาเสถียรภาพ และสภาพภาพของประเทศชาติ ดังนั้นข่าวที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น ข่าวที่มีความขัดแย้งกับอุดมการณ์ทางการเมือง สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หรือข่าวที่สร้างความเสียหายให้กับสถาบันหรือบุคคลสำคัญ ๆ ของสังคมไทย ช่อง 7 จึงต้องระมัดระวังในการนำเสนอในการรายงานข่าวเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง หรือไม่ก็เลือกที่จะไม่เสนอเลยเพื่อรักษาระบบต่าง ๆ ในสังคมให้คงอยู่

ถึงแม้ว่า ช่อง 7 จะได้รับสัมปทานมาจากรัฐ (กองทัพบก) แต่ก็ไม่ได้มีกฎระเบียบไว้ตายตัวว่า ช่อง 7 จะถูกยกเลิกหรือเพิกถอนการสัมปทาน ถ้าช่อง 7 วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล หรือสถาบันต่าง ๆ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ช่อง 7 มีความระมัดระวังมากในการนำเสนอข่าวที่มีความล่อแหลม ทั้งนี้ เนื่องจากช่อง 7 ต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของสถานีในวันข้างหน้าเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักข่าวได้ยอมรับและเรียนรู้ถึงวิธีที่จะจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้น ข่าวที่นำเสนอแก่ประชาชนจึงเป็นเพียงการรายงานว่าเกิดอะไรขึ้น โดยรายงานว่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ โดยไม่ได้มีการนำเสนอหรือวิพากษ์วิจารณ์ว่าอย่างไร และเพราะอะไร

...อย่าลืมว่าที่ช่อง 7 เป็นสถานีของทหารที่เอกชนมาประมูลทำ เพราะฉะนั้นนโยบายของบริษัทที่ออกมาจึงอิงทหาร และยังมี กบว. ชิดเส้นให้เราด้วย เราไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะไปทะเลาะกับทหารหรือรัฐบาล ต้องอิงเขาไว้เป็นสำคัญ แต่เราจะพูดในข้อเท็จจริงที่มันเกิดขึ้น เราไม่จำเป็นต้องไปชกทรงรบกับทหาร ... เราคงไม่มีสิทธิ์ที่จะไปชี้ว่าใครถูกใครผิด มันคงไม่ใช่หน้าที่ของเรา (ประกาศิต คำนิพนธ์, สัมภาษณ์)

...ตอนแรก ๆ ที่เข้าทำงานใหม่ ๆ ก็คิดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพ แต่พอทำงาน
ไปนาน ๆ มันเป็นที่สถานของทหาร เราทำอะไรมากขึ้นสิ่งไหนควรหรือไม่ควร
มันจะก่อให้เกิดในใจแล้วปิดกั้นความคิดของตัวเอง ว่าเราไม่ควรถามแล้ว
เราไม่ควรจะทำซ้ำนี้ มันไม่ได้กระเทือนเราคนเดียว มักกระเทือนทั้งสถานี
เขาอาจจะยกเลิกสัญญากับสถานีเมื่อไหร่ก็ได้ (เนทคักดี ควรวจร, สัมภาษณ์)

จากการสังเกต พบว่า ในบางข่าวที่มีความล่อแหลม และมีความขัดแย้งกันอย่าง
รุนแรง หรือมีส่วนเกี่ยวพันถึงการเมือง หรือสถาบันทหาร ช่อง 7 โดยศูนย์ข่าวก็มีทางออกที่
เฉพาะตัวไม่เหมือนใครและกล้าที่จะตัดสินใจนำเสนอข่าวล่อแหลมนั้น โดยถ่ายทอดเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นแบบตรงไปตรงมา ให้เห็นว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และจำกัดความคิดเห็นที่เป็น
อัตวิสัยของนักข่าวให้น้อยลงให้เห็นว่านักข่าวมีความเป็นกลาง

...เราทำตัวเป็นกลาง เราต้องพิจารณาว่าจะเสนอข่าวด้านเดียวหรือไม่ เพราะ
คู่กรณีเขาไม่ได้พูดอะไรเลย แต่ในที่สุดเราก็ไม่ได้เอาคำพูดของแหล่งข่าวออกอากาศ
เพราะภาษามันรุนแรง แต่เราจะใช้วิธีเสนอความคิดจากบุคคลที่สามแทน... เรามี
หน้าที่บอกคนดูว่า เกิดอะไรขึ้น เราไม่มีหน้าที่เอาน้ำมันไปราดบนกองไฟ มันก็ปนนี้
นะสิ ... เราก็ควรจะคิดถึงคนที่ตกเป็นเป้าหมายของคนในข่าวว่าเขาจะรู้สึก
อย่างไร ก็ควรจะเอาใจเราไปใส่ใจเขา

...ในกรณีอื่น ๆ ที่คล้ายกัน เช่น ตีหัวหมา ต่ำแม่เจ๊ก เราจะไม่ปล่อยเสียงหรือ
ภาษาที่รุนแรงออกอากาศไป แต่เราจะใช้คำอื่นแทนเช่น "เขาด่าหมา", "เขาประณาม
อย่างรุนแรง" แทน... (นิลธิ์ กิรติการกุล, สัมภาษณ์)

โครงสร้างรายการข่าวประจำวันภาค 19.30 น. และ 20.00 น.

ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

* ข่าวภาค 19.30 น. *

- ไต่เตลีข่าวภาค 19.30 น.
- รายงานข่าว
- คอลัมน์รายการเสริมสร้างความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากร
(เริ่มออกอากาศตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2533 เป็นต้นไป)

- โฆษณา เบรคที่ 1 -

- รายงานข่าว
- คอลัมน์ กสท.ย่อโลก (ทุกวันศุกร์)
- คอลัมน์ องค์การโทรศัพท์ (ทุกวันเสาร์)
- คอลัมน์ ข่าวพัฒนาบ้านเมือง (ทุกวันจันทร์-เสาร์)
- คอลัมน์เจตหมายเหตุกรุงศรี
- คอลัมน์วันนีวันพระ (ทุกวันพระ)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

= จบข่าวภาค 19.30 น. =

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ข่าวภาค 20.00 น. *

- ใต้เต็ลข่าวภาค 20.00 น.
- คอลัมน์ข่าวในพระราชสำนัก
- รายงานข่าว

- โฆษณาเบรคที่ 1 -

- รายงานข่าว
- คอลัมน์ คนไทยวันนี้ (ทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี)
- คอลัมน์ ข่าวสังคมธุรกิจ

- โฆษณาเบรคที่ 2 -

- คอลัมน์ข่าวต่างประเทศ ช่วงแรก
(วันอาทิตย์ มีข่าวต่างประเทศช่วงเดียวเท่านั้น)

- โฆษณาเบรคที่ 3 -

- คอลัมน์ข่าวต่างประเทศช่วงหลัง

- โฆษณาเบรคที่ 4 -

- คอลัมน์ข่าวกีฬา
ซึ่งประกอบด้วย รายงานข่าวกีฬา, คอลัมน์กีฬาวันนี้, คอลัมน์กีฬาวันพรุ่งนี้,
คอลัมน์กีฬามัน ๆ

= จบข่าวประจำวันภาค 20.00 น. =

จากโครงสร้างรายการข่าวประจำวันภาค 19.30 น. และ 20.00 น. ของช่อง 7 จะเห็นได้ว่าประกอบขึ้นด้วยข่าว 2 ลักษณะ ดังนี้

1. รายงานข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

ได้แก่ ข่าวการเมือง, ข่าวเศรษฐกิจ, ข่าวอาชญากรรม, ข่าวทหารและข่าวทั่ว ๆ ไป

2. คอลัมน์ประจำ

เป็นข่าวหรือรายงานพิเศษที่มีเวลาออกอากาศที่กำหนดไว้เป็นประจำและแน่นอน ได้แก่ คอลัมน์องค์การโทรทัศน์ , กสท.ย่อโลก , ข่าวพัฒนา , จดหมายเหตุกรุงศรี , วันนี้วันพระ, ข่าวในราชสำนัก , คนไทยวันนี้ , ข่าวสังคมธุรกิจ , ข่าวต่างประเทศ และข่าวกีฬา

ข่าวภาค 19.30 น. หรือข่าวทุ่มครึ่ง

เป็นการนำเสนอรายงานข่าวที่สำคัญที่สุดในวันนั้นเป็นหลัก แล้วตบท้ายด้วยคอลัมน์ ข่าวพัฒนาบ้านเมือง , กสท.ย่อโลก (วันศุกร์) หรือองค์การโทรทัศน์ (วันเสาร์) , จดหมายเหตุกรุงศรี และ วันนี้นั้นวันพระ (ทุกวันพระ)

แสดงให้เห็นว่า ช่อง 7 ให้ความสำคัญกับข่าวทุ่มครึ่งมากกว่าข่าวสองทุ่มโดยพิจารณาได้จาก การคัดเลือกข่าวและการจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวที่สำคัญที่สุดนำมาบรรจุไว้ในข่าวทุ่มครึ่ง

"...ผมเองยอมรับว่าให้ความสำคัญกับข่าวทุ่มครึ่งมาก ถ้าใครพลาดข่าวทุ่มครึ่งของช่อง 7 แล้วมาดูข่าว 2 ทุ่มจะเป็นอะไรที่แตกต่างกันมาก ข่าวทุ่มครึ่งเป็นข่าวที่ดีสำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น..." (ประกาศิต คำนิมฟ์, สัมภาษณ์)

"...ข่าวท่อมครึ่งมันเป็นเหมือนหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ ข่าว 2 ท่อมมันมีข้อจำกัดมาก แทบจะขยับอะไรไม่ได้มันไม่มีเวลามากพอที่เราจะเล่นอะไรได้ แล้วข่าว 2 ท่อมมันก็อยู่หลัง ข่าวท่อมครึ่งเพราะฉะนั้นข่าวที่สำคัญก็ควรจะอยู่ท่อมครึ่ง..." (ฟิลิธีร์ กิริติการกุล, สัมภาษณ์)

ข่าวภาค 20.00 น. หรือข่าวสองท่อม

เป็นการนำเสนอข่าวที่เป็นคอลัมน์ประจำเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นข่าวที่มีความสำคัญรอง ๆ ลงมาจากข่าวท่อมครึ่ง คอลัมน์ประจำของข่าวสองท่อมได้แก่ ข่าวในพระราชสำนัก, คนไทยวันนี้, ข่าวสังคมธุรกิจ, ข่าวต่างประเทศและตบท้ายด้วยข่าวกีฬา ข่าวสองท่อมของช่อง 7 จึงเต็มไปด้วยคอลัมน์ประจำต่าง ๆ มากมาย

"...มันอัดอัดจนชิน เพราะการทำทีวีแบบช่อง 7 มันเป็นแบบข่าวสารผสมธุรกิจ และยังมีความจำเป็นที่ต้องช่วยราชการ ต้องเอาลงในเวลาข่าว มันชินแล้ว..." (สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์)

จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมที่ฝ่ายข่าว 7 สี เป็นเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยพบว่า ข่าวแต่ละประเภทมีกระบวนการคัดเลือกเพื่อออกอากาศที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ต่างกัน ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอวิเคราะห์ให้เห็นถึงกระบวนการคัดเลือกข่าวแต่ละประเภท พร้อมทั้งปัจจัยที่มีต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวประเภทนั้น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือก"ข้าวดาว"

"ข้าวดาว" ในที่นี้หมายถึง ข้าวที่ผู้อำนวยการสถานีหรือผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ ของ ช่อง 7 สี มีคำสั่งมายังฝ่ายข่าวให้ทำข่าวและจัดการนำข่าวออกอากาศในช่วงเวลาของการข่าวประจำวัน

"ข่าวที่เจ้านายกำชับมา ที่นี้เขาเรียกว่า " ข้าวดาว " ข้าว 4 ดาว - 5 ดาว"
(ประกาศิต คำนิมฟ์, สัมภาษณ์)

"ข้าวดาว" เป็นข่าวฝากจากบุคคล องค์กร หรือสถาบันต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับ ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ต้องการจะเผยแพร่ข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์กิจกรรม ของหน่วยงานตน จึงขอความอนุเคราะห์มายังสถานีให้ทำข่าว และออกข่าวให้ด้วย

ลักษณะของ"ข้าวดาว"

จากการศึกษาพบว่า ข้าวดาว ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเกี่ยวกับการเปิดงาน , การเปิด นิทรรศการ, การเปิดการแข่งขัน, การเปิดการอบรม, สัมมนา, การจัดการประชุม, การจัดการประกวด, การแถลงข่าว และการมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติบัตร เป็นต้น อาทิ

- ประชุมอนุกรรมการฝ่ายเทคนิค กบว. ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข
- กรมสรรพากรให้สัมภาษณ์เรื่อง ภาษี ที่ห้องรองอธิบดี
- การบินไทย เปิดคอร์สภาษาอังกฤษภาคฤดูร้อน
- แถลงข่าวงานรวมใจให้แสงสว่าง ของมูลนิธิคนตาบอด
- กทม. จัดงานพบผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ที่เขตนานนาวา
- องคมนตรี เป็นประธานมอบประกาศเกียรติคุณบุคคลตัวอย่าง
- รมต. ประจวบ และ รมต. สิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น วางศิลาฤกษ์อาคารฝึกอบรม สิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น

- พลเอกอรุณ ปรีวัตติธรรม เปิดการแข่งขันโบว์ลิ่งการกุศล
- ซ้อมใหญ่การประกวดนางสาวไทยรอบสุดท้าย
- นางสาวไทยขอบคุณสื่อมวลชน
- ทวี.อาชวยีเยี่ยมชมกิจการช่อง 7 สี
- นายกรัฐมนตรี และคุณชาติเชื้อ ฉลองปริญญาคุณภักดิ์กิตติจากเทคโนโลยีฯ ฯลฯ เป็นต้น

แหล่งข่าว ที่ติดต่อขอความอนุเคราะห์มายังสถานี และมีข่าวดาว ออกอากาศในเดือนมีนาคม ได้แก่

- กรมไปรษณีย์โทรเลข (4 ข่าว)
- การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย หรือ ปตท. (2 ข่าว)
- กรมสรรพากร (1 ข่าว)
- การสื่อสารแห่งประเทศไทย (1 ข่าว)
- การบินไทย (1 ข่าว)
- สำนักงานกรุงเทพมหานคร (1 ข่าว)
- มุลนิธิคนตาบอด (1 ข่าว)
- องคมนตรี (1 ข่าว)
- คุณไฟโรจน์ วรรณสุด (1 ข่าว)
- คุณสมภพ ศรีสมวงศ์ (1 ข่าว)
- พลเอกอรุณ ปรีวัตติธรรม ผช.ผบ.ทบ. (1 ข่าว)
- กองทัพบก (1 ข่าว)
- กิจการของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 สี (4 ข่าว)
- กองประกวดนางสาวไทย (14 ข่าว)

ดังนั้น ข่าวดาว จึงเกิดขึ้นเพราะปัจจัยการช่วยเหลือเกื้อกูลการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างองค์กร ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีระบบดังนี้ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 แม้จะเป็นองค์กรใหญ่องค์กรหนึ่ง แต่ก็ถือเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของระบบใหญ่ในสังคม ที่มีได้อยู่ได้

โดยลำพัง สถานีจำเป็นจะต้องมีการติดต่อ มีความสัมพันธ์กับองค์กรหรือระบบย่อยอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้นการช่วยเหลือเกื้อกูล การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างช่อง 7 กับระบบย่อยเหล่านี้ จึงเกิดขึ้นในรูปของข่าวดาว เพื่อให้ระบบต่างๆ สามารถดำรงอยู่ และดำเนินกิจการต่อไปได้ด้วยดี (Robinson 1981)

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวดาว

การสั่งงาน : จะเป็น "ข่าวดาว" หรือไม่ อยู่ที่ "เจ้านาย" เป็นผู้พิจารณา

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มักจะขอความอนุเคราะห์มายังผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ของช่อง 7 ที่หน่วยงานหรือองค์กรนั้นมีความสนิทสนม หรือติดต่อสัมพันธ์กันอยู่ ได้แก่ คุณชาติเชื้อ วรรณสุด ผู้จัดการฝ่ายข่าวและผู้อำนวยการสถานี, คุณสุรงค์ เปรมปรีดี ผู้จัดการฝ่ายรายการ, คุณสุนจน์ แสงสายัณห์ ผู้จัดการฝ่ายเทคนิค, และคุณสมภพ ศรีสมวงศ์ ผู้จัดการฝ่ายธุรการ ไม่จำเป็นต้องขอความอนุเคราะห์จากคุณชาติเชื้อ ผู้อำนวยการสถานีแต่เพียงคนเดียวเท่านั้น

ข่าวที่หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ขอความอนุเคราะห์มายังสถานีนั้นไม่ใช่ข่าวทุกข่าวจะได้เป็นข่าวดาว ขึ้นอยู่กับการพิจารณาตัดสินใจของผู้บริหารช่อง 7 ที่หน่วยงานนั้นติดต่อมา ถ้าผู้บริหารแห่งหนึ่งสื่อมายังฝ่ายข่าวว่า "ส่งข่าว" นั้นหมายความว่าข่าวนี้ไม่ใช่ข่าวดาวให้ส่งข่าวนี้ไปให้ บก.ประจำวันพิจารณาตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ ทำแล้วจะนำออกอากาศหรือไม่ ก็อยู่ที่ดุลยพินิจของ บก.ประจำวัน ข่าวประเภทนี้เป็นข่าวที่ไม่ค่อยมีความสำคัญเท่าใดนัก ในความเห็นของผู้บริหาร (ดูในภาคผนวก ข.)

แต่ถ้าผู้บริหารแห่งหนึ่งสื่อลงมาว่า "ส่งข่าวทำข่าว" นั้นหมายความว่า ข่าวนี้เป็นข่าวดาว เป็นข่าวที่ผู้บริหารสั่งให้ทำ บก.ประจำวันจะต้องส่งทีมไปทำข่าวและนำข่าวนั้นออกอากาศด้วยห้ามยกข่าวนี้ทิ้ง (ดูในภาคผนวก ข.)

เมื่อผู้บริหารแห่งหนึ่งสื่อมาว่า "ส่งข่าวทำข่าว" เจ้าหน้าที่ธุรการฝ่ายข่าวก็จะนำข่าวดาวนี้ไปใส่ไว้ในหมายข่าวประจำวัน พร้อมทั้งทำเครื่องหมาย *** ให้ทุกคนรู้ว่าข่าวนี้คือข่าวดาว พร้อมทั้งวงเล็บระบุชื่อด้วยว่า เป็นข่าวดาวจากผู้บริหารคนใด เช่น

19 มีนาคม 09.30 น. *** (ข่าว อ.สุพจน์) อธิปไตยกรมไปรษณีย์โทรเลขเปิด
หลักสูตร Marketing and Optional

21 มีนาคม 08.30 น. *** (ข่าวคุณสมภพ) กทม.จัดงานพบผู้ผลิต ผู้จำหน่าย
และผู้บริโภคที่เขตยานนาวา เป็นต้น

สรุปได้ว่า ในขั้นก่อนการผลิต "ข่าวดาว" นั้น จะเป็นการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกข่าวโดยผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ของช่อง 7 ว่า ข่าวที่แหล่งข่าวฝากมานั้นสมควรจะเป็น "ข่าวดาว" หรือไม่ ปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาการเป็น "ข่าวดาว" จึงขึ้นอยู่กับความสำคัญของแหล่งข่าวที่มีต่อช่อง 7 ทั้งที่เป็นบุคคล, หน่วยงาน, องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ และยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างช่อง 7 กับแหล่งข่าวด้วยว่า จะมีความสัมพันธ์ลักษณะใด และมีความแน่นแฟ้นเพียงใด

จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีหลายลักษณะ ได้แก่ ความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นส่วนตัวระหว่างแหล่งข่าวกับผู้บริหารของช่อง 7 มีความเคารพนับถือรู้จักกันเป็นส่วนตัว เช่นเป็นเพื่อน เป็นญาติสนิทมิตรสหาย เช่น ในกรณีข่าวดาวของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ได้ออกอากาศ 2 ข่าว ในเดือนมีนาคม เนื่องจากคุณอัจฉรา วรรณสุต ซึ่งเป็นประชาสัมพันธ์ของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เป็นภริยาของคุณชาติเชื้อ ผู้อำนวยการสถานีช่อง 7 เป็นต้น

ความสัมพันธ์อีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งมักจะพบอยู่เสมอก็คือ ความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นความช่วยเหลือพึ่งพากันทางธุรกิจ เพื่อผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการซึ่งกันและกัน เช่นในกรณีของการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่คอยอำนวยความสะดวกในการถ่ายถอดรายการต่าง ๆ

ให้กับช่อง 7 หรือบริษัทการบินไทยที่คอยอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทาง หรือบรรทุกสัมภาระอุปกรณ์ในกรณีที่ยินไปถ่ายทอดนอกสถานที่ เมื่อหน่วยงานเหล่านี้ต้องการจะฝากข่าวประชาสัมพันธ์ในเรื่องใด ก็มักจะได้รับการพิจารณาจากผู้บริหารของช่อง 7 ให้เป็นข่าวดาวอยู่เสมอ

ความสัมพันธ์ของแหล่งข่าวกับช่อง 7 อีกลักษณะหนึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ กล่าวคือ แหล่งข่าวสามารถให้คำหรือให้โทษกับทางสถานีได้ เช่น แหล่งข่าวเป็นเจ้าของสถานี หรือเป็นผู้ควบคุมตรวจสอบรายการของสถานี ได้แก่ แหล่งข่าวจากกองทัพบก, รัฐบาล, กบว. เป็นต้น

การทำข่าวดาว : ต้องทำทุกข่าวที่"เจ้านายสั่ง"มา

ขั้นตอนการทำข่าวดาวก็เหมือนกับข่าวทั่ว ๆ ไป จะแตกต่างกันก็ตรงที่การทำข่าวดาวนั้น เมื่อถึงวันและเวลาตามที่กำหนดในหมายข่าว บก.ประจำวันจะต้องส่งทีมข่าวไปทำข่าวดาวทุกข่าวที่"เจ้านาย" หรือผู้บริหาร สั่งมา เมื่อกลับมาถึงสถานีผู้สื่อข่าวก็จะเขียนข่าวและส่งข่าวไปติดต่อเหมือนกับข่าวทั่ว ๆ ไป แต่ที่สคริปต์ของข่าวดาวจะมีเครื่องหมาย *** กำกับอยู่ด้วยเพื่อไว้เตือนความจำของ บก.ประจำวันจะได้ไม่ลืมว่าข่าวนี้เป็นข่าวดาว บัจจุบันที่มีผลต่อขั้นตอนการทำข่าวดาว ก็คือ เป็นคำสั่งของผู้บริหารที่ต้องยึดถือปฏิบัติ ต้องทำทุกข่าว

การคัดเลือกข่าวดาวออกอากาศ : ได้ออกอากาศเสมอ ยกเว้นในกรณีที่เป็นจริง ๆ เท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า โดยปกติข่าวดาวทุกข่าวจะได้ออกอากาศเสมอ บรรณาธิการข่าวประจำวันจะพยายามไม่ตัดหรือยกข่าวดาวทิ้ง ยกเว้นในกรณีที่เป็นจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งมีน้อยครั้งมาก เช่น ไม่มีเวลาพอ เช่น ในวันที่ 27 มีนาคม ข่าวในราชสำนักมีความยาวมากเกือบ 30 นาที ข่าวคอลัมน์อื่น ๆ ก็จำเป็นต้องออกอากาศ คุณจักรพันธ์ ยมจินดา ผู้ประกาศข่าวในวันนั้นจึงตัดสินใจในฐานะที่เป็นศูนย์ข่าวยกข่าวดาวของกรมไปรษณีย์โทรเลขทิ้งไป ซึ่งเป็นการตัดสินใจแทน บก.ประจำวัน

...เราพยายามที่จะไม่แตะต้องข้าวดาว แต่ถ้าเราจำเป็นจริง ๆ มันก็ต้องแตะต้อง แต่ถ้าผมยกข้าวดาวทิ้ง ผมจะมีเหตุผลอธิบายนายนะครับ ผมไม่กลัว ถ้าผมตัดสินใจทำอะไรลงไป...ผมเคยยกข้าวดาว 2-3 ครั้ง ตอนนั้นข้าวเจ้ายาวมากจนถึงเข้าโฆษณา ตัดจากโฆษณาเราต้องเข้าข้าวดาว และคอลัมน์สังคมธุรกิจ แต่เวลาก็เกิน ผมเลยยกข้าวดาว... (ประกาศิต คำนิมฟ์, สัมภาษณ์)

จากการสังเกตพบว่า บก.ประจำวันส่วนใหญ่จะไม่กล้ายกข้าวดาวทิ้ง เพราะอาจถูกผู้บริหารต่อว่า นอกจากนี้ยังจะต้องอธิบายให้ผู้บริหารเข้าใจด้วยว่าเพราะเหตุใดจึงยกข้าวดาวทิ้งไป นอกจาก บก.ประจำวันบางคนเท่านั้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีข้าวดาวจำนวนน้อยมากที่จะถูกยกทิ้ง

จึงสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการคัดเลือกข้าวดาวเพื่อออกอากาศมีวิธีการคัดเลือกที่แตกต่างไปจากข่าวประเภทอื่น ๆ ตรงที่ผู้บริหารเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกข่าวประเภทนี้เอง ข้าวดาวส่วนใหญ่หรืออาจกล่าวได้ว่า ข้าวดาวเกือบทุกข่าวจะได้ออกอากาศเสมอ โดยปกติแล้วบก.ประจำวันจะไม่ยกข้าวดาวทิ้งเพราะรู้ดีว่าเป็นข่าวที่ผู้บริหารสั่งมา ยกเว้นในกรณีที่เป็นจริง ๆ เท่านั้น เช่น เวลาไม่พอ ซึ่งพบน้อยครั้งมากที่ข้าวดาวจะถูกยกทิ้ง และปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข้าวดาว ก็คือ นโยบายของทางช่อง 7 ที่ต้องการรักษาความสัมพันธ์กับบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งในเชิงส่วนตัว, เชิงธุรกิจ และเชิงอำนาจ เพื่อที่ช่อง 7 จะสามารถดำรงอยู่ในฐานะที่เป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของสังคม และดำเนินกิจการของสถานีต่อไปได้ด้วยดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกข่าว "ภาษีมูลค่าเพิ่ม"

"ภาษีมูลค่าเพิ่ม" เป็นรายการเสริมสร้างความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากรที่ต้องการจะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจถึงระบบการจัดเก็บภาษีแบบใหม่ที่กรมสรรพากรจะนำมาใช้จัดเก็บแทนภาษีการค้าโดยขอความร่วมมือมาทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ให้ช่วยออกอากาศให้ในช่วงเวลาของรายการข่าวประจำวัน ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงเวลาของรายการข่าวนั้นมีประชาชนที่ชมรายการข่าวของช่อง 7 เป็นจำนวนมาก ถ้านำไปออกอากาศในช่วงเวลาอื่น อาจจะเข้าถึงประชาชนได้ไม่มากและประชาชนอาจไม่สนใจเท่ากับสอดแทรกอยู่ในช่วงของรายการข่าว

ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จึงมีนโยบายมายังฝ่ายข่าวให้ออกอากาศ "ภาษีมูลค่าเพิ่ม" ในช่วงข่าวภาค 19.30 น. โดยให้ออกอากาศเป็นข่าวสุดท้ายของข่าวทุกครั้งก่อนที่จะตัดเข้าโฆษณาเบรคแรก โดยให้ออกอากาศเป็นประจำทุกวันเริ่มตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2533 เป็นต้นไป การออกอากาศวันละ 1 ตอน ๆ ละประมาณ 2 นาที

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือก "ภาษีมูลค่าเพิ่ม"

ขั้นตอนการผลิต : ผลิตสำเร็จรูปมาแล้วเพื่อความสะดวก

สำหรับรายการเสริมสร้างความรู้เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น ทางกรมสรรพากรได้จ้างบริษัทผู้ผลิตบริษัทหนึ่งเป็นผู้ถ่ายทำ, ตัดต่อ, ลงเสียงจนเสร็จเรียบร้อย ทางฝ่ายข่าว 7 สีเพียงแต่นำมาเขียนหัวข่าว ให้ผู้ประกาศอ่านเหมือนข่าวทั่ว ๆ ไป แล้วก็ปล่อยเทปที่ตัดต่อไว้เรียบร้อยแล้วออกอากาศได้เลย

การคัดเลือกออกอากาศ : เป็นนโยบาย "ร่วมมือ" กับหน่วยงานรัฐเผยแพร่ข่าวสาร

จากการศึกษาพบว่ามีการออกอากาศ "ภาษีมูลค่าเพิ่ม" ในเดือนมีนาคม 2533 เป็นประจำทุกวัน วันละ 1 ตอน ดังนี้คือ

- 17 มีนาคม เสนอตอน "กลไกป้องกันการหลบหนีภาษี"
- 18 มีนาคม เสนอตอน "การจดทะเบียน"
- 19 มีนาคม เสนอตอน "ผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้เสียภาษี"

- 20 มีนาคม เสนอตอน "ผู้ที่ไม่เข้าข่ายต้องจดทะเบียน"
- 21 มีนาคม เสนอตอน "การคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม"
- 22 มีนาคม เสนอตอน "รายงานแสดงเงินภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระแล้ว"
- * 23 มีนาคม ไม่ได้ออกอากาศ เนื่องจาก บรรณาธิการข่าวลืมออกอากาศสั่งตัด
เข้าโฆษณาเบรคแรกไป เพราะข่าวท่มครึ่งของวันนี้วุ่นวายมาก
นำไปออกอากาศวันรุ่งขึ้นแทน
- 24 มีนาคม เสนอตอน "รายงานแสดงรายได้จากการประกอบกิจการ"
- * 25 มีนาคม ไม่ได้ออกอากาศ เนื่องจาก บรรณาธิการข่าวประจำวันเห็นว่า
ในวันนี้มีข่าวออกอากาศเป็นจำนวนมากแล้ว และยังมี
"วันขึ้นพระ" จึงยกทิ้งไปออกอากาศวันรุ่งขึ้นแทน
- 26 มีนาคม เสนอตอน "การออกตรวจปฏิบัติการ"
- 27 มีนาคม เสนอตอน "ต้องบวกภาษีด้วยครับ"
- 28 มีนาคม เสนอตอน "ความสำคัญของระบบใบเสร็จรับเงิน"
- 29 มีนาคม เสนอตอน "ความสำคัญของใบเสร็จรับเงิน ตอนที่ 2"
- 30 มีนาคม เสนอตอน "อย่าลืมใบเสร็จ"
- 31 มีนาคม เสนอตอน "ใบกำกับภาษี ขอใบเสร็จทุกครั้ง"

ข่าว "ภาษีมูลค่าเพิ่ม" นั้น ถือว่าเป็น "ข่าวฝาก" จากหน่วยงานของรัฐบาล และ
ทางช่อง 7 ถือเป็นนโยบายของสถานีที่ต้องปฏิบัติในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาล
"...นโยบายหลักของสถานี ได้แก่ ให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสาร
ของรัฐบาลให้การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจให้บริการกับหน่วยงานด้าน
อุตสาหกรรมและการพาณิชย์..."

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กระบวนการคัดเลือกข่าว "ภาษีมูลค่าเพิ่ม" นั้นมิได้เป็นไป
เพราะความสำคัญของข่าว แต่หากกระบวนการคัดเลือกนั้นเป็นไปเพราะปัจจัยทางด้านนโยบาย
ของสถานีในการให้ความร่วมมือเผยแพร่ข่าวสารของรัฐบาลเป็นสำคัญ

กระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "กสท.ย่อโลก"

"กสท.ย่อโลก" เป็นคอลัมน์ประจำของข่าวภาค 19.30 น. ออกอากาศเป็นประจำทุกวันศุกร์ อยู่ในความรับผิดชอบของสายสกี๊ป โดยมีคุณจินตนา แสงสว่าง เป็นผู้รับผิดชอบคอลัมน์นี้โดยเฉพาะ ตั้งแต่การติดต่อประสานงานกับกสท., การทำข่าว, เขียนข่าว ตลอดจนลงเสียงอ่านข่าวด้วยตนเอง

"กสท.ย่อโลก" เป็นคอลัมน์ที่นำเสนอเรื่องราวการทำงาน, การให้บริการต่าง ๆ ของการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ในลักษณะที่เป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ในรูปแบบของข่าว โดยออกอากาศครั้งละ 1 ตอน มีความยาวตอนละประมาณ 1.30-2.00 นาที จากการศึกษาพบว่า ในเดือนมีนาคม คอลัมน์ "กสท.ย่อโลก" ได้ออกอากาศทุกตอน ดังนี้คือ

ศุกร์ที่ 9 มีนาคม	เสนอตอน	ขยายการสื่อสารผ่านดาวเทียม
ศุกร์ที่ 16 มีนาคม	เสนอตอน	การสื่อสารโคมนาคมเคลื่อนที่ ตอนที่ 1
ศุกร์ที่ 23 มีนาคม	เสนอตอน	การสื่อสารโคมนาคมเคลื่อนที่ ตอนที่ 2
ศุกร์ที่ 30 มีนาคม	เสนอตอน	ตู้รับฝากข้อความ วีโอซ์ เมลบีอกซ์

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกคอลัมน์ "กสท.ย่อโลก"

ขั้นตอนในการเลือกเรื่อง, ทำข่าว และคัดเลือกออกอากาศ

"กสท.ย่อโลก" มีขั้นตอนในการเลือกดังนี้คือ คุณจินตนาเป็นผู้คัดเลือกเรื่องที่จะทำ หลังจากนั้นก็เป็นขั้นตอนการถ่ายทำ การเขียนข่าว การตัดต่อ และลงเสียงบรรยาย เมื่อไปถึงขั้นตอนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศเป็นประจำทุกวันศุกร์ บก.ประจำวันไม่มีสิทธิ์ที่จะยกข่าวนี้ทิ้งไป

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "กสท.ย่อโลก" : ความสัมพันธ์อันดีระหว่าง กสท. กับช่อง 7

ช่อง 7 กับการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรที่มีความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจอันดีต่อกันมาเป็นเวลานาน ช่อง 7 นั้นต้องพึ่งพาอาศัย กสท. ในเรื่องเทคนิค เช่น การถ่ายทอดผ่านดาวเทียม รายการหรือกีฬานัดสำคัญ ๆ นอกจากนั้นช่อง 7 ยังต้องไปบันทึกสัญญาณภาพข่าวต่างประเทศจากสำนักข่าวต่างประเทศที่ช่อง 7 บอกรับเป็นสมาชิกที่กสท. เป็นประจำทุกวัน ซึ่งกสท. ก็คอยอำนวยความสะดวกให้กับช่อง 7 ด้วยดีตลอดมา ส่วนทาง กสท. นั้นก็ต้องการที่จะเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการทำงานและการให้บริการเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ ๆ

ช่อง 7 กับ กสท. จึงได้สัญญาตกลงทำคอลัมน์ "กสท.ย่อโลก" ขึ้น โดยกสท. เป็นผู้ว่าจ้างให้ทางช่อง 7 เป็นผู้ผลิตรายการให้ในราคาตนเอง ซึ่งถูกกว่าอัตราโฆษณาสินค้าและให้ออกอากาศในช่วงรายการข่าวของช่อง 7 เป็นประจำทุกวันศุกร์

...กสท. เขามีความสัมพันธ์อันดีกับช่อง 7 มาตลอด เราได้สตางค์ มีการเซ็นสัญญาตกลงกันทำข่าวประจำให้แก่ กสท. โดย กสท. จ่ายเงินค่า Production แต่นับว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก... องค์กรนี้เขาช่วยอำนวยความสะดวกเวลาถ่ายทอดดาวเทียม มีความสัมพันธ์อันดีกันมาช้านาน เป็นไปในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลกันมากกว่า (ปฏิมา ตันติคมน์, สัมภาษณ์)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือก กสท.ย่อโลก ก็คือ การพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในเชิงธุรกิจระหว่างช่อง 7 กับการสื่อสารแห่งประเทศไทย

กระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "องค์การโทรศัพท์"

"องค์การโทรศัพท์" เป็นคอลัมน์ประจำของข่าวภาค 19.30 น. ออกอากาศเป็นประจำทุกวันเสาร์ อยู่ในความรับผิดชอบของข่าวสายเศรษฐกิจ เป็นการประชาสัมพันธ์การทำงานและการให้บริการขององค์การโทรศัพท์ โดยออกอากาศเป็นเรื่อง ๆ หรือเป็นตอน ๆ ไปประมาณ 2 นาที

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกคอลัมน์ "องค์การโทรศัพท์"

การผลิต : ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจผลิต ฝ่ายรายการลงเสียง

คอลัมน์ "องค์การโทรศัพท์" ไม่มีผู้ดูแลรับผิดชอบประจำเหมือนคอลัมน์ "กสท.ย่อโลก" ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจจะช่วยกันทำข่าว เขียนข่าว และตัดต่อ แต่การลงเสียงอ่านข่าวนั้นจะให้คุณยุติ ไร่เสถียร เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการเป็นผู้ลงเสียงแทน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงของผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจมาปะปนกับคอลัมน์ซึ่งถือว่าเป็นไม่ใช่ข่าว

จากการศึกษาพบว่า คอลัมน์องค์การโทรศัพท์ ได้ออกอากาศทุกตอน โดยที่ บก. ประจำวัน ไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกข่าวออกอากาศเลย ทั้งนี้เพราะเหตุผลและปัจจัยเดียวกันกับการคัดเลือกคอลัมน์ "กสท.ย่อโลก" นั่นก็คือ ช่อง 7 กับองค์การโทรศัพท์ได้ตกลงทำสัญญากันโดยองค์การโทรศัพท์ เป็นผู้จ่ายเงินจ้างช่อง 7 ให้ทำข่าวให้ในราคาราคามิตรภาพ เนื่องจากทั้ง 2 องค์การนี้มีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจการของกันและกันมาโดยตลอด

การคัดเลือกออกอากาศ : ได้ออกอากาศทุกครั้งเพราะสัญญาราคามิตรภาพ

"องค์การโทรศัพท์" ที่ออกอากาศในช่วงเดือนมีนาคม มีดังนี้

- เสาร์ 3 มีนาคม เสนอตอน "บริการโทรฟรี 088" เนื่องในโอกาสครบรอบ 36 ปี ขององค์การโทรศัพท์"

- เสาร์ 10 มีนาคม เสนอตอน "ใช้โทรศัพท์วันนี้ เพื่อร่วมกุศลสมทบทุนสร้างอาคารสมเด็จพระเจ้า"
- เสาร์ 17 มีนาคม เสนอตอน "เครื่องโทรสาร"
- เสาร์ 24 มีนาคม เสนอตอน "189 บริการรับร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ เกี่ยวกับบริการโทรศัพท์ เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมงแล้ว"
- เสาร์ 31 มีนาคม เสนอตอน "องค์การโทรศัพท์เตือนให้ระวังการแอบอ้างเรียกร้องค่าติดตั้งโทรศัพท์"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือก "ข่าวพัฒนาบ้านเมือง"

"...เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ทุกฝ่ายรับผิดชอบในงานของรัฐหรืองานของส่วนรวม มุ่งมั่นที่จะจรรโลงสังคมให้พัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้นโดยลำดับ ช่อง 7 จึงเสนอ ข่าวพัฒนาบ้านเมือง ขึ้นในปี พ.ศ. 2521"

นี่คือที่มาของข่าวพัฒนาบ้านเมือง โดยความคิดริเริ่มของคุณพนม บุญสาลี อดีต บก. ข่าวในขณะนั้น ในช่วงเริ่มแรกของการทำข่าวพัฒนาบ้านเมืองนั้น คุณพนม เป็นผู้รับผิดชอบข่าวนี้ โดยคุณพนมจะออกไปกับช่างภาพ และคนขับรถไปทำข่าวพัฒนา พอบ่าย ๆ ก็จะกลับเข้ามาเขียน ข่าว-ตัดต่อ ซึ่งจะทำในลักษณะวันต่อวัน

ต่อมาภายหลังคุณยอดมุน ภมรมนตรี ได้รับแต่งตั้งเป็น บก.ข่าวพัฒนา การทำข่าวใน สมัยนั้นมีลักษณะเป็นการกล่าวถึงปัญหาอย่างผิวเผิน ไม่มีสาเหตุที่มาของปัญหา ใช้แต่ภาษา ประชดประชัน เสียดลี

ในปัจจุบันนี้ ข่าวพัฒนาบ้านเมือง อยู่ในความดูแลของ บก.ปฎิมา สายสกุ๊ป แต่ใน ทางปฏิบัติแล้วกลับพบว่า ผู้ที่เขียนข่าวพัฒนาบ้านเมือง คือ บก.สุวิษ ซึ่ง เป็น บก.สายทหาร หรือคุณจักรพันธ์ ในกรณี บก.สุวิษไม่อยู่ เนื่องจาก บก.ปฎิมา ไม่ถนัดในการใช้ภาษาประชด ประชัน

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือก "ข่าวพัฒนาบ้านเมือง"

การเลือกเรื่อง : จากประชาชนที่เดือดร้อนแจ้งเข้ามาที่ฝ่ายข่าว

จะเริ่มจากทีม Pre-production ของฝ่ายข่าวจะทำหน้าที่รับแจ้งข่าวที่ประชาชน เดือดร้อนทั้งทางจดหมาย และโทรศัพท์ โดยจะลง "สมุดรับแจ้งข่าวพัฒนา" ถึงลักษณะความ เดือดร้อน สถานที่ วัน เดือน ปี ที่รับแจ้งเพื่อนำเสนอ บก.ปฎิมา บก.ปฎิมาจะรวบรวมและ นำเสนอให้ผู้จัดการฝ่ายข่าวพิจารณา และส่งเรื่องต่อไปยังบริษัทชัยพงษ์ โปรดักชั่นซึ่งทาง

ช่อง 7 จ้างให้ผลิตข่าวพัฒนาบ้านเมือง ทั้งนี้เนื่องจากช่อง 7 และบริษัทชัยพงษ์ โปรดักชั่น มีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันและถือว่าเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

"...บริษัทที่รับจ้างทำอยู่นั้น เขามีความสัมพันธ์ที่ดีกับทางช่อง 7 เคยช่วยเหลือช่อง 7 มาตั้งแต่สมัยช่อง 7 ยังไม่มีเครื่องมือ เวลาทำงานบริษัทเขามีน้อยลง เราก็ช่วยเขาเป็นการช่วยเหลือกัน..." (จักรพันธ์ ยมจินดา, สัมภาษณ์)

การผลิต : จ้างบริษัทชัยพงษ์ให้ผลิตบ่อนช่อง 7

เมื่อทางบริษัทชัยพงษ์ โดยคุณสุนทรได้รับข้อมูลจากผู้จัดการฝ่ายข่าวแล้ว คุณสุนทรจะเป็นผู้เลือกทำข่าวใดก่อนหลังตามสะดวกในการถ่ายทำของเขาเอง แต่ถ้าทางฝ่ายข่าวเห็นว่า น่าจะทำข่าวใดเป็นการเร่งด่วน บก.ปฏิมาจะเขียนกำกับไว้ว่าขอให้ทำก่อน เมื่อทางบริษัทชัยพงษ์ ถ่ายทำเสร็จก็จะนำเทปที่ไปถ่ายทำมาส่งให้ช่อง 7 พร้อมกับข้อมูลรายละเอียดของปัญหา เช่น ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล สาเหตุที่มาของปัญหา เป็นต้น บก.สุวิชจะนำเทปมาดูว่าถ่ายภาพอะไรมาบ้าง รายละเอียดข้อมูลเป็นอย่างไร แล้วจะเป็นผู้ลงมือเขียนข่าวพัฒนาบ้านเมือง ในกรณีที่ บก.สุวิชไม่อยู่คุณจักรพันธ์ก็จะเขียนแทนให้เป็นครั้งคราว แต่ไม่บ่อยมากนัก เมื่อ บก.สุวิชเขียนข่าวเสร็จก็จะส่งนิม့်บทและส่งให้ฝ่ายตัดต่อตัดตามบทเมื่อตัดต่อเสร็จ ก็จะให้คุณนิสสัยสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ประกาศ ฝ่ายรายการเป็นผู้อ่านข่าวนี้โดยลงเสียงไว้ล่วงหน้า แต่ถ้าในวันใดข่าวพัฒนาไม่สามารถลงเสียงได้ทัน ก็จะทำให้คุณจักรพันธ์ อ่านสดออกอากาศเลย

การคัดเลือกออกอากาศ : เป็นนโยบาย "Public Service" ห้ามยกย่องเด็ดขาด

ทางฝ่ายข่าว 7 สี ได้จัดให้ "คอลัมน์ข่าวพัฒนาบ้านเมือง" ออกอากาศเป็นประจำทุกวันจันทร์-เสาร์ ยกเว้นวันอาทิตย์ โดยออกอากาศในช่วงข่าวภาค 19.30 น. เบรกที่ 2 ก่อนจะเข้าคอลัมน์จดหมายเหตุกรุงเทพฯ ข่าวพัฒนาบ้านเมืองมีความยาวประมาณ 1.30 นาที

จากการศึกษาพบว่า ชาวพัฒนาบ้านเมืองได้ออกอากาศเป็นประจำทุกวัน จันทร์-เสาร์
ตามนโยบายฝ่ายข่าว ดังนี้

- 2 มีนาคม เสนอเรื่อง "ปัญหาการจราจร"
- 3 มีนาคม เสนอเรื่อง "จราจรจังหวัดเชียงใหม่"
- 4 มีนาคม งดออกอากาศ เนื่องจากทางสถานีถ่ายทอดสดกีฬาแห่งชาติจาก
จ. เชียงใหม่ และงดออกอากาศข่าวทุ่มครึ่ง ออกอากาศเฉพาะแต่ข่าว
ภาค 20.00 น. เท่านั้น
- 5 มีนาคม เสนอเรื่อง "ทางไปสนามบินหาดใหญ่ยังมีดมน"
- 6 มีนาคม เสนอเรื่อง "พ่นสีข้างรถ ชสมก."
- 7 มีนาคม เสนอเรื่อง "สัญญาณไฟจราจรบริเวณซอยมัยลาภเสีย"
- 8 มีนาคม เสนอเรื่อง "ถนนชำรุดที่อำเภอหาดใหญ่"
- 9 มีนาคม เสนอเรื่อง "ร้านค้าของเก่ากึ่งงานเก็บขยะของ กทม."
- 10 มีนาคม เสนอเรื่อง "ชม สน.หัวหมากจัดการจราจรได้ดี"
- 12 มีนาคม เสนอเรื่อง "ตึกสูงติดกระจก"
- 13 มีนาคม เสนอเรื่อง "ทางจักรยานที่ จ.นครศรีธรรมราช"
- 14 มีนาคม เสนอเรื่อง "เส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว จ.ตรังไม่ปลอดภัย"
- 15 มีนาคม เสนอเรื่อง "เส้นทางสายตรัง-สตูล ค่อนข้างเปลี่ยว"
- 16 มีนาคม เสนอเรื่อง "ริมหาดที่จ.สตูลไม่สะอาด"
- 17 มีนาคม เสนอเรื่อง "ทำไมไม่ติดตั้งสัญญาณไฟจราจรที่สี่แยกสรรพากรบางนา"
- 19 มีนาคม เสนอเรื่อง "เขื่อนทำน้ำที่อยุธยาไม่เรียบร้อย"
- 20 มีนาคม เสนอเรื่อง "คลองส่งน้ำ จ.สระบุรี สกปรก"
- 21 มีนาคม เสนอเรื่อง "อ.อินทร์บุรี ยังไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำ"
- 22 มีนาคม เสนอเรื่อง "สะพาน จ.นครสวรรค์ สร้างไม่เสร็จ"
- 23 มีนาคม เสนอเรื่อง "โบราณสถาน จ.ลพบุรี ชำรุดหนัก"
- 24 มีนาคม เสนอเรื่อง "หมู่บ้านชาวเขาก็มีหนังสืออ่านทันสมัยกว่าชาวเราเสียอีก"
- 26 มีนาคม เสนอเรื่อง "แม่น้ำป่าสักเน่าเสีย"

- 27 มีนาคม เสนอเรื่อง "สะพานข้ามลำน้ำน่านชั่วคราว"
 28 มีนาคม เสนอเรื่อง "เผาทำลายป่าที่น่าน"
 29 มีนาคม เสนอเรื่อง "กองดินล้นบนถนนอันตรราย จ. เชียงราย"
 30 มีนาคม เสนอเรื่อง "กลับไปดูกว๊านพะเยา"
 31 มีนาคม เสนอเรื่อง "บรรดารถเช่าช่วงถนน เชียงใหม่"

จากการสังเกตในห้องตัดภาพออกอากาศ ในวันศุกร์ที่ 9 เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นอย่างชัดเจนว่า "ชาวพัฒนาบ้านเมือง" นั้นเป็นชาวที่ยกไม่ได้ จะต้องออกอากาศตามนโยบาย ในวันที่ 9 นั้น บก.ประจำวันคือ บก.วิไลเป็นผู้รับผิดชอบในการตัดภาพออกอากาศ บก.วิไลซึ่งเป็น บก.ใหม่เพิ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นบก. เมื่อเดือนเมกราคม ปี2533 ได้ตัดสินใจยกชาวพัฒนาบ้านเมืองทิ้ง เนื่องจากมีข่าวอยู่ 5 ข่าวที่จะเลือกออกอากาศ คือ

1. ข่าว สจ.ไปดูคนงานไทยตายในสิงคโปร์
2. ข่าวโครงการหมิ่นล้านโขง ซี มูล
3. กสท.ย่อโลก (เป็นคอลัมน์ประจำ)
4. ชาวพัฒนาบ้านเมือง (เป็นคอลัมน์ประจำ)
5. จดหมายเหตุกรุงศรี (เป็นคอลัมน์ประจำ)

แต่เวลาไม่พอ และจะต้องเข้าข่าวภาค 20.00 น. ให้ตรงเวลา บก.วิไล จึงตัดสินใจยกข่าวที่ 2 และชาวพัฒนาบ้านเมืองทิ้ง คุณจักรพันธ์ ซึ่งเป็นผู้อ่านข่าวในคืนนั้นทักท้วงขึ้นมาทันทีว่า "ใครสั่งยกชาวพัฒนา นาย(คุณชาติเชื้อ)สั่งนักสั่งหนา ไม่อยากโดนด่า" บก. วิไลจึงยกข่าวที่ 2 เพียงข่าวเดียวเท่านั้น และต้องปล่อยให้ "ชาวพัฒนาบ้านเมือง" ออกอากาศตามนโยบาย และในวันนั้น บก.วิไล เข้าข่าวภาค 20.00 น. ล่าช้าไป 4 นาที

ผู้วิจัยได้สอบถาม / บก. วิไลในภายหลังถึงสาเหตุที่ สั่งยกชาวพัฒนาทั้ง

"...เขาไม่เคยบอกนี่เลย ว่ายกไม่ได้นะ คุณตัวห้ามยก แต่พี่ก็ไม่รู้ มันเหมือนกับว่าเราทำงานที่นี่ เรารู้อยู่แล้วว่าเขามีนโยบายมีหลักเกณฑ์อย่างไร" (วิไล กลิ่นนาค, สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ คุณจักรพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ประกาศข่าวและเป็นศูนย์ข่าวถึงเหตุผลที่ "เตือน" บก. ประจำวัน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการออกอากาศมิให้ยกชาวพัฒนาบ้านเมือง

"...ชาวพัฒนาบ้านเมือง เป็นนโยบายของฝ่ายข่าวเกิดจากความเดือดร้อนของประชาชน ทางสถานีถือเป็น Public Service อย่างหนึ่ง ต้องออกอากาศทุกวันยกเว้นวันอาทิตย์ ไม่ใช่ว่ายกชาวพัฒนาไม่ได้ เพราะไปจ้างคนอื่นเขาทำเสียเงิน" (จักรพันธ์ ยมจินดา, สัมภาษณ์)

จึงสรุปได้ว่า กระบวนการคัดเลือกชาวพัฒนาบ้านเมืองเพื่อออกอากาศ นั้นเป็นไปตามนโยบายของทางสถานี ต้องการให้บริการสาธารณะเพื่อขจัดปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ชาวพัฒนาบ้านเมือง จึงมีลักษณะเป็น "คอลัมน์ประจำ" ที่ยกไม่ได้ จะต้องออกอากาศเป็นประจำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "จดหมายเหตุกรุงศรี"

"จดหมายเหตุกรุงศรี" เป็นคอลัมน์ประจำของข่าวภาค 19.30 น. และเป็นคอลัมน์สุดท้ายของข่าวทุ่ครั้ง ยกเว้นในกรณีตรงกับวันพระจะมีคอลัมน์วันนี้ "วันพระ" มาต่อท้ายคอลัมน์ "จดหมายเหตุกรุงศรี"

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกคอลัมน์ "จดหมายเหตุกรุงศรี"

การผลิต : ผลผลิตจากการร่วมมือของช่อง 7 - กรมศิลป-กรุงศรี

"จดหมายเหตุกรุงศรี" นั้นเป็นผลผลิตมาจากความร่วมมือขององค์กร 3 องค์กร ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 , กรมศิลปากร และธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด โดยมี สุจิตต์ วงเทศ เป็นผู้รับผิดชอบในการเขียนบท และ อรุณ วัชรเสวีศักดิ์เป็นผู้ประสานงาน ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด เป็นผู้จ่ายเงินค่าผลิต หรือเป็นผู้สนับสนุน

"จดหมายเหตุกรุงศรี" จึงไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของข่าวสายใดทั้งสิ้น ทางผู้ผลิตจะนำเทปที่ถ่ายทำ พร้อมกับบทมาส่งให้แก่ คุณโต หัวหน้าฝ่ายติดต่อเป็นผู้ติดต่อตามบท เมื่อติดต่อเสร็จคุณจักรพันธ์ก็จะเป็นผู้ลงเสียงบรรยาย "จดหมายเหตุกรุงศรี" จะมีลักษณะพิเศษกว่าคอลัมน์อื่น ๆ ตรงที่มีเสียงเพลงไทยเดิมคลอตลอด ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศให้สมกับที่เป็น "จดหมายเหตุกรุงศรี"

"จดหมายเหตุกรุงศรี" มี Title ประจำ เมื่อเสนอแต่ละตอนจบลงก็จะมีสโลแกนบทท้ายประจำว่า "สนับสนุนโดย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ปีกแผ่นเป็นแก่นสาร บริการเป็นกันเอง " โดยเฉลี่ยมีความยาวประมาณตอนละ 2 นาที สำหรับเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ศิลป วัฒนธรรมของไทย

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า "จดหมายเหตุกรุงศรี" มีลักษณะเป็นการบริการหน่วยงานของรัฐ (Public Service) โดยเน้นเนื้อหาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ด้วยการนำเสนอประวัติความเป็นมาของเรื่องราว หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องและรับกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในปัจจุบันด้วย เช่น

- ในวันที่ 2-3 มีนาคม เสนอตอน "กีฬาเชียงใหม่" (3 ตอนจบ) ทั้งนี้เนื่องในโอกาสที่กีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 23 ซึ่งจัดขึ้นที่ จ.เชียงใหม่ จะเริ่มในวันที่ 4 มีนาคม
- ในวันที่ 5-8 มีนาคม เสนอตอน "ปราสาทนครหลวง" (4 ตอนจบ) เนื่องในวันที่ 9-11 มีนาคม ศกนี้ ชาวอำเภอนครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา จะจัดงานขึ้นเพื่อหาทุนบูรณะปราสาทนครหลวง
- ในวันที่ 9-11 มีนาคม เสนอตอน "ดอกลำดวน ศรีสะเกษ" (3 ตอนจบ) ซึ่งตรงกับที่ จ.ศรีสะเกษ จัดให้มีงานวันดอกลำดวน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ ของจังหวัดศรีสะเกษ
- ในวันที่ 12-16 มีนาคม เสนอตอน "ลาว" (5 ตอนจบ) เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จลาวในวันที่ 15-22 มีนาคม
- ในวันที่ 17-21 มีนาคม เสนอตอน "ฤดูว้าว" (5 ตอนจบ) ทั้งนี้เพื่อเป็นการต้อนรับลมว่าว
- ในวันที่ 22-23 มีนาคม เสนอตอน "ทหารสารวัตร" (2 ตอนจบ) เนื่องในวันที่ 27 มีนาคมเป็นวันทหารสารวัตร
- ในวันที่ 24 มีนาคม เสนอตอน "นิพิธภัณฑ์ดนตรีไทย"
- ในวันที่ 25-27 มีนาคม เสนอตอน "กองทัพอากาศ" (3 ตอนจบ) เนื่องในวันที่ 27 มีนาคมเป็นวันคล้ายวันสถาปนากองทัพอากาศ
- ในวันที่ 28-31 มีนาคม เสนอตอน "สมเด็จพระเทพฯ" เนื่องในวันที่ 2 เมษายนเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ

การคัดเลือกออกอากาศ : ไม่ว่าข่าวทุ้มครั้งจะสนับสนุนวุ่นวายเพียงใด "จดหมายเหตุกรุงศรี"
ต้องได้ออกอากาศเสมอ

จากการสังเกตพบว่า "จดหมายเหตุกรุงศรี" เป็นคอลัมน์ที่ได้ออกอากาศเป็น
ประจำทุกวันตลอดเดือนมีนาคมที่ทำการวิจัย เป็นคอลัมน์ที่ "ห้ามยก" และไม่มี บก. เวนประจำ
คนใดที่คิดจะยก "จดหมายเหตุกรุงศรี" ทั้งไม่ว่าจะมีข่าวทุ้มครั้งที่สำคัญมากเพียงใดก็ตาม
"จดหมายเหตุกรุงศรี" จะต้องได้ออกอากาศเป็นประจำเสมอ

กระบวนการคัดเลือก "จดหมายเหตุกรุงศรี" ของฝ่ายข่าว 7 สี นี้สามารถอธิบาย
ได้ด้วยทฤษฎีองค์กร กล่าวคือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนคอลัมน์นี้อยู่
เป็นองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 โดยเฉพาะการ
บริหารทางการเงิน นายชวน รัตนรักษ์ ประธานกรรมการผู้จัดการบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์
และวิทยุ จำกัด หรือ ช่อง 7 นั้น อีกสถานภาพหนึ่งก็คือ ประธานกรรมการผู้จัดการธนาคาร
กรุงศรีอยุธยา จำกัด นั่นเอง ดังนั้นธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด กับ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก
ช่อง 7 จึงมีองค์กรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น "จดหมายเหตุกรุงศรี" ซึ่งธนาคารกรุงศรี
อยุธยา จำกัดเป็นผู้สนับสนุน จึงเป็นคอลัมน์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของฝ่ายข่าว 7 สี เป็น
คอลัมน์ที่จะต้องได้ออกอากาศเสมอแม้ว่ากระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศจะยุ่งวุ่นวาย
หรืออยู่ในสภาพใดก็ตาม

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "วันนีวันพระ"

การผลิต : ผลิตโดยฝ่ายรายการช่อง 7

"วันนีวันพระ" เป็นคอลัมน์ที่ออกอากาศประจำทุกวันพระเป็นคอลัมน์สุดท้ายของข่าวภาค 19.30 น. ผลิตขึ้นโดยฝ่ายรายการ ให้เสียงบรรยายโดยคุณณิสมัยสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายข่าวแต่อย่างใด

"วันนีวันพระ" มีลักษณะเป็นสารคดีสั้น ๆ บรรยายถึงหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา จะนำเสนอเป็นภาพประกอบคำบรรยาย มีความยาวประมาณ 50-60 วินาที

การคัดเลือกอากาศ : ได้ออกอากาศเป็นประจำทุกวันพระ

จากการศึกษาพบว่า คอลัมน์ "วันนีวันพระ" จะได้ออกอากาศเป็นประจำทุกวันพระคือในวันที่ 3 , 10 , 18 และ 25 มีนาคมไม่ว่าในวันนั้นจะมีข่าวที่สำคัญมากน้อยเพียงใดก็ตามไม่มี บก.ประจำวันที่คิดจะยก "วันนีวันพระ"ทิ้งเลยไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม

ในสังคมไทยเรานั้น คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศนับถือพุทธศาสนา มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ศาสนาพุทธช่วยสร้างชาติให้เป็นหนึ่งเดียว มีสันติสุข และอยู่ร่วมกันเหมือนครอบครัวเดียวกัน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ช่อง 7 โดยฝ่ายรายการจัดทำคอลัมน์ "วันนีวันพระ" ขึ้นออกอากาศในรายการข่าวประจำวัน เพื่อเผยแผ่หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา แก่ผู้ชมซึ่งส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน และเป็นการดำรงไว้ซึ่งสถาบันศาสนา อันเป็นสถาบันหลักของสังคมไทยให้คงอยู่ต่อไป

จึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางโครงสร้างของสังคมไทยเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "วันนีวันพระ" เพื่อออกอากาศ

กระบวนการคัดเลือกข่าวในพระราชสำนัก

ข่าวในพระราชสำนัก หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า "ข่าวเจ้า" นั้น เป็นคอลัมน์ประจำที่ สถานีโทรทัศน์ทุกช่องในประเทศไทยต้องนำเสนอและจัดเรียงลำดับความสำคัญไว้ ออกอากาศ เป็นลำดับแรกของข่าวภาคบังคับ หรือข่าวภาค 20.00 น. ที่เป็นเช่นนี้เพราะในสังคมไทยเรานั้นมีสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันสูงสุดเป็นที่เคารพสักการะและเทอดทูนของคนไทยมาเป็น เวลาช้านาน จนมีคำกล่าวที่ว่า "สถาบันกษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ" การนำเสนอข่าวการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ของสื่อมวลชนให้ประชาชนในสังคมได้รับรู้ จึงเป็นการเผยแพร่ สันติ สุนน และส่งเสริมสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักอันเป็นที่เคารพ สักการะและเทอดทูนสูงสุด ของคนไทยทั้งชาติให้ดำรงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

อีกเหตุผลหนึ่ง ที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องในประเทศไทย นำเสนอข่าวในพระราชสำนัก เป็นลำดับแรกของข่าวภาค 20.00 น. ก็คือเป็นธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่ ประเทศไทยเริ่มมีกิจการสถานีโทรทัศน์เป็นแห่งแรกในปี พ.ศ. 2498 คนทำข่าวในสมัยนั้นเห็น ว่าน่าจะเสนอข่าวในพระราชสำนักเป็นอันดับแรกของข่าวในประเทศไทย ซึ่งออกอากาศตอน 20.00 น. จึงถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน หรือเป็น "the way to do thing" โดยปราศจากคิดสงสัยหรือค้นหาว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

ช่างภาพอาวุโสผู้หนึ่ง ซึ่งทำงานมาตั้งแต่เริ่มเปิดสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในปี พ.ศ. 2510 ได้บอกแก่ผู้วิจัยว่า

"ผมไม่ทราบว่าจะทำไม รู้สึกว่าเป็นธรรมเนียม เขามีช่อง 4 กับช่อง 5 ทำอยู่ก่อน แล้ว เรา (ช่อง 7) เปิดเป็นสถานีที่ 3 เขาก็ทำกันอยู่แล้ว เราก็ทำตามเขา" (อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

คุณวีรพล สูงเนิน คณะกรรมการบริหารงานวิฑูรย์กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือ กบว. ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยว่า การเสนอข่าวในพระราชสำนักเป็นข่าวแรกของข่าวภาค 20.00 น. ของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องในประเทศไทยนั้น กบว.มิได้กำหนดหรือบังคับแต่อย่างใด กบว.เพียงแต่กำหนดให้สถานีทุกแห่งเสนอรายการข่าวของสถานีพร้อมกันในเวลา 20.00 น. เท่านั้น การที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องเสนอข่าวในพระราชสำนักเป็นลำดับแรก ของข่าวภาค 20.00 น. นั้น ทางสำนักพระราชวัง และทางกบว.เองก็พอใจที่จะให้เป็นเช่นนั้น (วีรพล สูงเนิน, สัมภาษณ์)

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวในพระราชสำนัก
การเลือกเรื่อง : พึ่งพาแหล่งข่าว และรับใช้สถาบันกษัตริย์

แหล่งข่าวที่สำคัญของข่าวราชสำนัก ก็คือ สำนักราชเลขาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับหนังสือต่าง ๆ เพื่อกราบบังคมทูลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ให้ทรงทราบ และรับพระบรมราชโองการ เพื่อมอบหมายให้สำนักพระราชวัง ปฏิบัติตามกำหนดการต่าง ๆ ในการเสด็จประกอบพระราชกรณียกิจ

จากการศึกษา พบความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าว คือ สำนักราชเลขาธิการและสำนักพระราชวัง กับฝ่ายข่าว 7 สี ในลักษณะที่เป็นการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน กล่าวคือต่างฝ่ายถือว่าต่างก็ทำงานถวายเช่นกัน สำนักเลขาธิการและสำนักพระราชวังนั้นมีหน้าที่ในการจัดการดำเนินงานประสานงานให้การประกอบพระราชกรณียกิจนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย ส่วนทางฝ่ายข่าว 7 สีเอง ก็มีหน้าที่ในการทำข่าวเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบถึงพระราชกรณียกิจที่ทรงทำ ต่างฝ่ายจึงต้องพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยแหล่งข่าวก็จะโทรแจ้งสถานีโทรทัศน์ให้ไปทำข่าว ส่วนทางสถานีก็ต้องการทราบกำหนดการต่าง ๆ ในการเสด็จด้วยเช่นกัน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ทุกเย็นสำนักราชเลขาธิการจะโทรศัทพ์แจ้งให้ฝ่ายข่าว 7 สี และสถานีโทรทัศน์ทุกช่องได้ทราบถึงกำหนดการต่าง ๆ ของวันรุ่งขึ้น ว่าพระองค์ใดจะเสด็จไปที่ใดบ้าง เช่น

วันเสาร์ที่ 10 มีนาคม 2533

15.00 น. 705 บิดงานประจำปีของ ร.ร.จิตรลดา

วันอาทิตย์ที่ 11 มีนาคม 2533

16.00 น. 701 เปลี่ยนเครื่องทรงวัดพระแก้ว เป็นต้น

เมื่อทีมข่าวออกทำข่าวตามที่แจ้งมา ทางสำนักราชเลขาธิการยังคงอำนวยความสะดวกในการทำข่าวด้วยการแจกกำหนดการ สำเนาพระราชดำรัส และสคริปท์ข่าว ซึ่งเป็นบทข่าวสำหรับโทรทัศน์ที่พร้อมจะออกอากาศได้เลย นี่เป็นเหตุผลว่าทำไมข่าวในพระราชสำนักที่นำเสนอทางโทรทัศน์แต่ละช่อง จึงมีเนื้อข่าวที่เหมือนกัน หรืออาจจะแตกต่างกันบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น (ดูในภาคผนวก)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งข่าวที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งก็คือ โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ทรท.) หรือ ทีวี.พูล เป็นข้อตกลงร่วมกันของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7 และ 9 ซึ่งเป็นสมาชิกของทีวี.พูลว่า ในกรณีที่มีการเสด็จต่างประเทศ ทีวี.พูลจะเป็นผู้จัดคิวให้แต่ละสถานีหมุนเวียนเปลี่ยนกันไปทำข่าวตามเสด็จ ไม่ต้องแหกกันไปทำกันทุกช่อง ซึ่งจะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและสร้างความวุ่นวายในการทำข่าว สำหรับค่าใช้จ่ายในการทำข่าวนั้น สมาชิกทั้ง 4 ช่อง จะช่วยกันรับผิดชอบ

จากการศึกษาพบว่าในเดือนมีนาคม ช่อง 7 ใช้ทีวี.พูลเป็นแหล่งข่าวถึง 20 ข่าวด้วยกัน ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เสด็จเยือนประเทศลาว และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จเยือนสหรัฐอเมริกา และแคนาดา

สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ก็เป็นแหล่งข่าวในพระราชสำนักที่สำคัญเช่นกัน สถานีช่องต่าง ๆ มักพึ่งพาอาศัยกันในการทำข่าวในพระราชสำนักอยู่เสมอ ๆ ถึงแม้ว่าฝ่ายข่าว 7 สี มีนโยบายที่จะทำข่าวในพระราชสำนักด้วยทีมข่าวของช่อง 7 เองทุกข่าวก็ตาม แต่ในบางวันก็พบว่าทางสถานีไม่สามารถที่จะส่งทีมข่าวไปทำข่าวทุกข่าวได้ ถ้าในวันนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จออกประกอบพระราชกรณียกิจพร้อมกันหลายพระองค์ในสถานที่ต่างกัน บก.วันชัย จำเป็นต้องตัดสินใจว่าจะส่งทีมข่าวไปทำข่าวใดและไม่ทำข่าวใด โดยต้องประสานงานกับช่องต่าง ๆ ว่า ช่องใดจะไปทำข่าวใดบ้าง เพื่อที่จะได้นำข่าวมาแบ่งกัน และไม่ให้เกิดการตกข่าวได้

การทำข่าว : เป็นนโยบาย "ห้ามตกข่าวในพระราชสำนัก"

เมื่อประชาสัมพันธ์ฝ่ายข่าว ได้รับทราบหมายกำหนดการต่าง ๆ จากสำนักพระราชพิธีการ หรือสำนักพระราชวังแล้ว ก็จะบันทึกลงในสมุดข่าวแล้วนำเสนอให้บก.วันชัย ซึ่งเป็นบก.ข่าวในราชสำนักได้รับทราบและจัดทีมข่าวว่าจะให้ใครไปทำข่าวใด ทางฝ่ายข่าว 7 สี นั้นมี

นโยบายที่จะพยายามทำข่าวในพระราชสำนักด้วยทีมข่าวของตนเองทุกข่าว เพื่อที่จะได้แข่งขันกับช่องอื่น ๆ และยังเป็นการสะดวกต่อการติดต่อ การเขียนข่าวให้กระชับไม่เยิ่นเย้อ, สามารถรู้เวลาของข่าวที่แน่นอน และไม่สร้างปัญหาหรือความหนักใจให้แก่บก. ประจำวันในกระบวนการคัดเลือกข่าวออกอากาศ

การทำงานของบก. วันชัยนั้น พบว่า ในบางข่าวก็จะให้ทีมข่าวไปครบทีมประกอบด้วยผู้สื่อข่าว ช่างภาพ และคนขับรถ แต่ในบางข่าวก็จะมีเฉพาะแต่ช่างภาพ และคนขับรถเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้สื่อข่าวในพระราชสำนัก มีเพียงคนเดียวเท่านั้นคือคุณเกื้อพรณ คำศิริ นอกนั้นเป็นช่างภาพอาวุโส คือ คุณอนันต์ ทัดคำ และคุณพิพัทธ์ สุขะรัง ซึ่งมีความสามารถเป็นทั้งช่างภาพและเป็นผู้สื่อข่าวได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอนันต์ หรือที่เรียกกันจนติดปากว่า "นันันต์" นั้นมีความคุ้นเคยและมีฝีมือในการถ่ายภาพมาก เพราะเคยทำงานถ่ายภาพยนตร์มาก่อน และเป็นผู้ถ่ายทำข่าวในพระราชสำนักมาตั้งแต่สมัยเริ่มเปิดสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ซึ่งทางฝ่ายข่าวยกย่องและภูมิใจในตัวคุณอนันต์ว่าเป็นช่างภาพข่าวในพระราชสำนักที่มีฝีมือในการถ่ายภาพดีกว่าช่างภาพช่องอื่น

ผมคงจะได้เปรียบคนอื่น เพราะผมทำงานอยู่ด้านภาพยนตร์มาก่อน ผมเคยถ่ายภาพพระเจ้าอยู่หัวเดินลุยฝน ผมถ่ายจากพระนักรัตร์แล้ว ๕:11๕ ลงมาที่เท้าที่เดินลุยน้ำอยู่จับ ๆ คนอื่นเขาอาจจะคิดไม่ถึง ผมชอบทำข่าวสไตล์หนึ่ง คือ มี open scene เป็นการเปิดเรื่องด้วยภาพไกลให้เห็นบรรยากาศก่อน แล้วค่อยเป็นภาพใกล้เน้นอารมณ์ (อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

แต่ในกรณีที่มีการเสด็จออกประกอบพระราชกรณียกิจหลาย ๆ พระองค์ต่างสถานที่ในวันเดียวกัน ทีมข่าวราชสำนักของฝ่ายข่าว 7 สี ไม่สามารถที่จะออกไปถ่ายทำข่าวได้หมด บก. วันชัยจะใช้วิธีโทรค้นที่ตรวจสอบกับช่องต่าง ๆ ว่า ช่องใดไปทำข่าวใคร และประสานงานกันเพื่อที่ทุกสถานีจะได้ไม่ตกข่าวในพระราชสำนัก

จากการศึกษาพบว่า พระบรมวงศานุวงศ์บางพระองค์ มีความสัมพันธ์กับทิมข่าวในพระราชสำนักของบางสถานเป็นพิเศษ ความสัมพันธ์ดังกล่าว เกิดขึ้นจากการที่ทิมข่าวของสถานใดสถานหนึ่งทำข่าวตามเสด็จอยู่บ่อย ๆ จนเป็นที่คุ้นเคยของพระบรมวงศานุวงศ์ พระองค์นั้น ๆ จนในที่สุดก็กลายเป็น ทิมข่าวประจำพระองค์นั้นไปเลย เช่น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร ทรงโปรดช่อง 7 เป็นพิเศษ, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงโปรดช่อง 3 หรือช่อง 5 เป็นพิเศษ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร กับทิมข่าวของช่อง 7 นั้น เกิดขึ้นเมื่อปี 2524 เมื่อพระองค์เสด็จเยือน 7 ประเทศ เป็นเวลานานถึง 55 วันเป็นครั้งแรกหลังจากที่ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทางทีวี.พูล ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบจัดคิวให้แต่ละสถานีหมุนเวียนเปลี่ยนกันไปทำข่าว ในกรณีที่มีการเสด็จต่างประเทศ จึงจัดคิวให้ช่อง 7 ไปทำข่าวตามเสด็จในฐานะเป็นตัวแทนของทีวี.พูล โดยมีคุณพฤษี อุปถัมภ์ทานนท์ เป็นผู้สื่อข่าว (ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาฝ่ายข่าวในพระราชสำนักของช่อง 7) และมีคุณวันชัย ทรรพสุทธิ เป็นช่างภาพ (ปัจจุบันเป็นบก.ข่าวในพระราชสำนัก) ทิมข่าวของช่อง 7 นั้นนอกจากจะถวายงานตามหน้าที่แล้วยังคอยถวายงานรับใช้ส่วนพระองค์อีกด้วย จนเป็นที่พอพระทัยเป็นอย่างมาก หลังจากการทำข่าวตามเสด็จในครั้งนี้แล้ว ก็เป็นที่รู้กันในบรรดาสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร ทรงโปรดช่อง 7 เป็นพิเศษ สำหรับทิมข่าวของช่อง 7 เองก็คอยติดตามทำข่าวของพระองค์เรื่อยมา

และต่อมาเมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร จะเสด็จเยือนต่างประเทศอีกเมื่อใด ทางทีวี.พูลก็จะลัดคิวให้เป็นหน้าที่ของช่อง 7 ไปทำข่าวตามเสด็จโดยเฉพาะ

"อยู่ที่ว่าท่านโปรดใคร ถ้าเป็น 704 เสด็จก็จะเอาเฉพาะช่อง 7 คิวของทีวี.พูลก็จะข้ามไป ถ้าเป็น 706 ก็จะเอาเฉพาะช่อง 3 หรือช่อง 5 ส่วน 705 ท่านไม่ระบุใครก็ได้ตามคิว" (อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

สำหรับรหัส หรือ code ประจำแต่ละพระองค์นั้น ศูนย์รักษาความปลอดภัยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นผู้ตั้งขึ้น และทางฝ่ายข่าว 7 สี ก็ใช้เรียกตาม จนเป็นที่ติด ปากและคุ้นเคย เช่น

701	หมายถึง	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	
702	หมายถึง	สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	
703	หมายถึง	ฟ้าหญิงอุบลรัตน์	
704	หมายถึง	สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร	
705	หมายถึง	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	
706	หมายถึง	สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์	
707	หมายถึง	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา	
708	หมายถึง	พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา	
720	หมายถึง	สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	
721	หมายถึง	สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา	เป็นต้น

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการโปรดปรานช่อง 7 เป็นพิเศษนั้นก็คือ ทาง การจำเป็นต้องระมัดระวังในเรื่องการถวายการรักษา หรือรักษาความปลอดภัยให้กับสถาบันกษัตริย์ การที่จะให้ทีมของทุกสถานีหมุนเวียนเปลี่ยนหน้ากันทำข่าวตามเสด็จ เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก อึดอัด และไม่คุ้นเคย การให้ทีมข่าวที่เคยตามเสด็จจนเป็นที่รู้จักกันมาก่อน ตามเสด็จทำข่าวแต่เพียง ทีมเดียว ย่อมเป็นเรื่องที่ปลอดภัยและสบายใจกว่า

ความสัมพันธ์ดังกล่าวระหว่างพระบรมวงศานุวงศ์บางพระองค์กับทีมข่าวบางสถานี ได้ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำเสนอข่าวในพระราชสำนักขึ้นนั่นก็คือ ทีมข่าวที่เป็นที่โปรดปรานของพระองค์ใด ถ้าทำข่าวตามเสด็จแต่เพียงช่องเดียวนั้น มักจะทำ ข่าวออกมาในลักษณะที่เป็นการสนับสนุนและเอาพระทัยด้วยการนำเสนอข่าวอย่างยาวเหยียด แตกต่างกับการนำเสนอข่าวประเภทอื่นของสื่อโทรทัศน์ที่ต้องสั้น กระชับ กระทัดรัด โดยมีความ

ยาวเฉลี่ยประมาณ 1-2 นาทีเท่านั้น จึงสร้างปัญหาและความยุ่งยากให้แก่สถานีอื่น ๆ ในการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศอยู่เสมอ จากการศึกษาในช่วงเดือนมีนาคม ข่าวในพระราชสำนักบางข่าวมีความยาวถึง 15 นาที

"บางทีข่าวที่ทีวี.พูล ผลิต มันยาวเกินไป เรามีปัญหาทะเลาะกันอยู่เรื่อย" (อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

การเขียนข่าว : เขียน"ข่าวเจ้า"ยาว เพราะต้องการเอาพระทัยให้เป็นทีโปรดปาน

ในกรณีที่สอง 7 ไปทำข่าวเอง ผู้สื่อข่าวจะได้รับแจกบทข่าวโทรทัศน์ที่เขียนขึ้นโดยสำนักพระราชเลขาธิการ ซึ่งผู้สื่อข่าวจะนำมาเรียบเรียงข่าวเสียใหม่เพื่อให้เหมาะกับสื่อโทรทัศน์

"กองข่าว สำนักพระราชเลขาธิการ เขาจะเขียนข่าวให้เราด้วย แต่ว่าข่าวของเขามันไม่เหมาะสำหรับโทรทัศน์ มันเหมาะจะออกวิทยุมากกว่าอย่างเช่น ข่าวเสด็จออกต่างจังหวัด เขาเขียนมาให้อย่างย่อ ๆ เราต้องเอามาขยายเอง" (อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

ในกรณีที่สอง 7 ไม่ได้ไปทำข่าวด้วยตัวเอง ก็จะขอ Dub เทป พร้อมทั้งบทข่าวมาด้วย โดยมารยาทแล้วจะไม่มีการติดต่อทั้งเทปและบทข่าว

"โดยมารยาทแล้ว จะไม่ตัดข่าวที่ไปขอเขามา เพราะถ้าขอเขามาแล้ว ก็ไม่ควรไปตัดของเขา ถ้าจะตัดก็ต้องไปทำข่าวเองสิ" (วันชัย ทรนพสุทธิ, สัมภาษณ์)

และสำหรับกรณีที่เป็นข่าวจากทีวี.พูล โดยมารยาทแล้วไม่ควรติดต่อทั้งเทปและบทข่าวเช่นกัน

โดยมารยาทแล้วเราตัดไม่ได้ เหมือนกับเรามอบหมายให้ช่องหนึ่งเป็นตัวแทนไปทำ
ข่าวมา แล้วอยู่ ๆ เรามอบบอกว่าช่องนั้นทำไม่ได้ แล้วเราก็ตัดข่าวของช่องนั้น
มันไม่ถูก ตามธรรมเนียมแล้วผู้ใหญ่เรา (คุณชาติเชื้อ) ก็ไม่ให้ตัด แต่ในความคิด
ของผม บางที ทวี.พูลทำข่าวมายาว ผมว่าเราตัดแล้วไม่เสีย มันทำให้ข่าวกระชับ
ขึ้น เช่น ที่ท่านพูดภาษาอังกฤษ ผมว่าคนไทยฟังไม่รู้เรื่อง น่าจะแปลมาย่อ ๆ
แล้วอ่านทับไปเลย แต่คนที่เขาทำเขาบอกว่า เป็นพระประสงค์ ผู้สื่อข่าวทำข่าวแล้ว
ต้องนำข่าวไปทูลยกก่อน แล้วส่วนใหญ่ท่านก็จะเติมในส่วนของวิชาการเข้าไป
(อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

แต่ในทางปฏิบัติจริงนั้น ผู้วิจัยพบว่า มีการตัดบทข่าวและเทปข่าวบางส่วนทิ้งไป, มี
การเพิ่มเติมแก้ไขคำบางคำ เพื่อให้ข่าวกระชับขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากข่าวที่ ทรท. หรือทวี.พูลทำ
นั้นมักจะเป็นข่าวที่ยาวมาก บางข่าวยาวถึง 15 นาที การที่ทวี.พูลมักทำข่าวในพระราชสำนัก
ออกมายาวนั้น ส่วนหนึ่งเป็นพระประสงค์ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อีกเหตุผลหนึ่งก็เป็นเพราะ
ทีมข่าวต้องการจะทำข่าวเอาพระทัยให้เป็นที่โปรดปราน ซึ่งช่อง 7 เองก็เคยทำข่าวสมเด็จพระ
พระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมารยาวเช่นกัน

"เมื่อก่อนเราก็อำข่าวพระบรมฯ ยาวมาก แต่เดี๋ยวนี้เราเริ่มทำสั้นลงแล้ว"
(อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

เมื่อเขียนข่าวเสร็จ ก็จะส่งให้ บก.วันชัยตรวจข่าว แต่ถ้าบางวันที่ข่าวเข้ามาใน
เวลากระชั้นชิดใกล้จะออกอากาศ ก็ไม่ต้องส่งให้ตรวจ ออกอากาศได้เลย

การติดต่อ

การติดต่อข่าวในพระราชสำนักของฝ่ายข่าว 7 สิ้นนี้ ทำโดยคุณโต หัวหน้าฝ่ายติดต่อ
แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งรับผิดชอบติดต่อข่าวในพระราชสำนักมาเป็นเวลานาน

คุณอนันต์ได้กล่าวถึงการติดต่อของคุณโตว่า

ผมว่าภาพที่ถ่ายมามันคล้ายกัน มันใกล้เคียงกัน เพราะมุมถ่ายของช่อง 7 กับช่องอื่น มันใกล้เคียงกัน ผมชมด้านการติดต่อของเรา ผมชมในเรื่องความต่อเนื่องของภาพ ลองเปิดดูข่าวช่องอื่นสิ ความต่อเนื่องของภาพมันไม่มี อย่างเช่น บางที่ท่าหนึ่งคุยอยู่ดี ๆ ภาพต่อไปท่าเดินไปไหนก็ไม่รู้ ภาพมันโดด ถ้าเป็นของเรา เราจะหาภาพมาคั่นไม่ให้มันโดด แต่มันก็อยู่ที่คนถ่ายภาพด้วยว่า มีภาพให้เขาเลือกพอ คนติดต่อต้องรู้จักเลือกภาพด้วย (อนันต์ ทัดคำ, สัมภาษณ์)

การติดต่อข่าวในพระราชสำนักของช่อง 7 นั้นจะใช้บทข่าวเป็นหลัก คือตัดภาพให้ตรงกับบท โดยถือเอาว่า บทข่าว 2 บรรทัดใช้เวลา 10 วินาที ถ้าเป็นข่าวที่ช่อง 7 ไปถ่ายทำมาเอง คุณโตก็จะติดต่อตามความเห็นชอบของตน แต่ถ้าเป็นข่าว DUB มาจากช่องอื่น หรือเป็นข่าวทีวี.พูล บก.จะเป็นผู้สั่งลงมาว่าจะให้ตัดข่าวตรงส่วนไหนทั้งบ้าง

โดยปกติแล้ว จะไม่มีการลงเสียงข่าวในพระราชสำนักไว้ก่อน จะให้ผู้ประกาศอ่านออกอากาศสดเลย แต่พบว่าในกรณีที่ข่าวยาวมาก ๆ เช่น ข่าว ทรท.ที่ยาวถึง 15 นาที การที่จะให้ผู้ประกาศอ่านสดนั้นจะทำให้ผู้ประกาศเหนื่อยเกินไป บก.ก็จะใช้วิธีให้ผู้ประกาศไปลงเสียงบันทึกไว้ก่อนล่วงหน้าให้เสร็จเรียบร้อย เมื่อออกอากาศก็จะเป็นเทปไป ไม่ต้องอ่านสด

การคัดเลือกเพื่อนำออกอากาศ : ทุกข่าวที่ทำจะได้ออกอากาศเสมอ เมื่อถึงเวลา 20.00 น.

จากการศึกษาพบว่า ข่าวในพระราชสำนักทุกข่าวจะได้ออกอากาศหมดทุกข่าว โดยมีหลักในการจัดเรียงลำดับความสำคัญในการนำเสนอ คือ จะยึดประธานในพิธีเป็นสำคัญว่า เป็นพระองค์ใด แล้วจัดเรียงลำดับในการนำเสนอลดหลั่นกันลงมาเป็นลำดับ ตามพระยศเริ่มจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่เก้า, สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช, สมเด็จพระเทพฯ, ฟ้าหญิงจุฬาภรณ์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ตามลำดับ ซึ่งการจัดเรียงลำดับ

ความสำคัญในการนำเสนอนี้ สามารถดูได้จากรหัส หรือ code ที่ใช้แทนแต่ละพระองค์ เช่น 701, 702, 703, 705, 706, ฯลฯ เป็นต้น

แต่ในกรณีที่มีการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์เสด็จแทนการจัตเรียงลำดับในการนำเสนอ ก็จะเปลี่ยนไป โดยดูจากประธานตัวจริง ในพิธีต่าง ๆ ว่าเป็นใคร เช่น ถ้าในวันหนึ่ง มี 2 ข้าว คือ

ข่าวนที่ 1 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (701) ให้ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ในพิธีพระราชทานเพลิงศพ

ข่าวนที่ 2 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (705) เสด็จงานกาชาด

การจัตเรียงลำดับในการเสนอข่าวในพระราชสำนักในวันนี้ จะต้องเริ่มด้วยข่าว 705 เสด็จงานกาชาด แล้วตามด้วยข่าวองคมนตรีเป็นผู้แทนพระองค์ในพิธีพระราชทานเพลิงศพ

การคัดเลือกข่าวในพระราชสำนักเพื่อออกอากาศนั้น บก.ประจำวันต้องนำข่าวในพระราชสำนักที่มีทั้งหมดในแต่ละวันออกอากาศให้หมดทุกข่าวแบบวันต่อวัน ไม่ว่าในวันนั้นจะมีข่าวในพระราชสำนักสักกี่ข่าว และแต่ละข่าวจะมีความยาวสักเพียงใดก็ตาม เมื่อถึงเวลา 20.00 น. นั้นหมายความว่า เป็นเวลาของการเสนอข่าวในพระราชสำนักเท่านั้น บก.ประจำวันไม่มีสิทธิ์ที่จะยกข่าวในพระราชสำนักทิ้ง เพราะทุกคนรู้ว่ามันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของบรรดาสถานีโทรทัศน์ในสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน และยังคงเป็นอยู่เช่นนี้ต่อไป ทรายบ่เท่าที่สถาบันกษัตริย์ยังคงเป็นสถาบันสูงสุด และดำรงอยู่ในสังคมไทยต่อไป

กระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "คนไทยวันนี้"

"คนไทยวันนี้" เป็นคอลัมน์ประจำวันจันทร์-วันพฤหัสบดี ของช่วงภาค 20.00 น. อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของบรรณาธิการข่าวสายสกี๊ป หรือรายงานพิเศษ

"คนไทยวันนี้" เป็นการนำเสนอเรื่องราว ความสามารถของคนไทยธรรมดา ๆ ที่สามารถประดิษฐ์ คิดค้น หรือทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในการพัฒนาประเทศชาติ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำเสนอเรื่องราวของ "ปราชญ์ชาวบ้าน" โดยมีการปิโตรเลียม แห่งประเทศไทย หรือ ปตท. เป็นผู้สนับสนุน หรือเป็นสปอนเซอร์โดยเสียเงินในราคาที่ต่ำกว่าอัตราค่าโฆษณาสินค้า โดยมีสโลแกนประจำคอลัมน์ว่า "ปตท.พลังไทย เพื่อไทย"

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกคอลัมน์ "คนไทยวันนี้"

"คนไทยวันนี้" เดิมเป็นผลงานของบริษัท ซี.เค. โปรดักชั่น ของคุณชาญชัย วรรณสุต ที่เข้ามาเช่าเวลาของช่อง 7 ทำออกอากาศในรายการข่าว 5 ทุ่ม เมื่อปี พ.ศ. 2530 โดยมี ปตท. เป็นสปอนเซอร์ ต่อมาเมื่อบริษัทล้มเลิกกิจการ คุณชาญชัยและทีมงานบางส่วนได้เข้ามา ร่วมงานกับฝ่ายข่าว 7 สี "คนไทยวันนี้" จึงกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของรายการข่าวช่อง 7 โดย ยังมี ปตท. เป็นสปอนเซอร์อยู่เช่นเดิม ทั้งนี้เนื่องจาก ปตท. และช่อง 7 เป็นองค์กรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ในเชิงบุคคลและธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากคุณอัจฉรา วรรณสุต ประธานสัมพันธ์ของ ปตท. เป็นภริยาของคุณชาติเชื้อ ผอ.สถานี และเป็นมารดาของคุณชาญชัย วรรณสุต

การเลือกเรื่อง

"คนไทยวันนี้" มีที่มาจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งด้วยกัน ในยุคเริ่มแรกที่เริ่มทำกันนั้น ได้ข้อมูลมาจากหนังสือพิมพ์เป็นการทำตามเรื่องที่หนังสือพิมพ์ลงไปแล้ว แต่ได้เปรียบกว่า หนังสือพิมพ์ตรงที่ "คนไทยวันนี้" สามารถเจาะลึกเรื่องราวได้มากกว่าหนังสือพิมพ์ และยังมีความวิดิโอประกอบเรื่องราวให้ชัดเจนกระจ่างยิ่งขึ้น ทำให้คอลัมน์นี้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

นอกจากนั้น ก็มีชาวบ้านหรือผู้ชมเป็นแหล่งข่าวให้โดยโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายมาแจ้งให้ทราบ แต่จากการสัมภาษณ์บก.ปฏิมา ปรากฏว่าในระยะหลังแหล่งข่าวจากชาวบ้านมีน้อยลง ในขณะที่เดียวกัน แหล่งข่าวจากที่อื่น ๆ เริ่มมีมากขึ้น อันเป็นผลพลอยได้จากการที่ทีมข่าวของช่อง 7 ออกไปทำข่าวไปพบไปเห็นอะไรน่าสนใจก็จะกลับมาบอกเล่าให้กับทีมข่าวสายสกีปราย นอกจากนี้ยังมีแหล่งข่าวที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง ก็คือประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทีมข่าวได้ไปสร้างความสัมพันธ์ไว้ทำให้ทีมงาน "คนไทยวันนี้" มีแหล่งข้อมูลมากเพียงพอสำหรับการผลิต

การผลิต

ปัจจุบัน "คนไทยวันนี้" ผลิตโดยทีมข่าวสายสกีปราย 4 คน ได้แก่ คุณชนิษฐา, คุณศุภรัตน์, คุณจินตนา และคุณนิลาวัลย์ โดยผลิตกันผลิติดอกอากาศคนละ 1 ตอน หมุนเวียนเปลี่ยนกันไป "คนไทยวันนี้" นำเสนอในรูปแบบของสกีปราย เป็นข่าวกึ่งสารคดี มีการลงเสียงของผู้สื่อข่าวที่ผลิตในแต่ละตอน มีความยาวตอนละประมาณ 2.30 นาที

การคัดเลือกออกอากาศ

จากการสังเกตพบว่า "คนไทยวันนี้" ได้ออกอากาศทุกครั้งเป็นประจำ สัปดาห์ละ 4 วัน ตั้งแต่วันจันทร์-พฤหัสบดี ดังนี้คือ

วันที่ 5 มีนาคม	เสนอตอน	รถตักหินดินทราย
วันที่ 6 มีนาคม	เสนอตอน	บ่ยสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียว
วันที่ 7 มีนาคม	เสนอตอน	คอมพิวเตอรืมือถือ
วันที่ 8 มีนาคม	เสนอตอน	มูลนิธิผู้หญิง
วันที่ 12 มีนาคม	เสนอตอน	สวนอีสานร่วมเย็น
วันที่ 13 มีนาคม	เสนอตอน	โรงงานอาหารกระป๋อง จ.ร้อยเอ็ด
วันที่ 14 มีนาคม	เสนอตอน	เตาเศรษฐกิจแบบใหม่
วันที่ 15 มีนาคม	เสนอตอน	ครูผู้สร้าง

วันที่ 19 มีนาคม	เสนอตอน	เครื่องรีดยางแบบมอเตอร์ ราช.
วันที่ 20 มีนาคม	เสนอตอน	ทหารนักพัฒนา
วันที่ 22 มีนาคม	เสนอตอน	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฝีมือนักเรียนตาบอด
วันที่ 26 มีนาคม	เสนอตอน	สวนนกจะนะ
วันที่ 27 มีนาคม	เสนอตอน	บ้านกิ่งสำเร็จรูปใช้ปูนแทนไม้
วันที่ 28 มีนาคม	เสนอตอน	ผู้ใหญ่บ้านพัฒนา ตอน 1
วันที่ 29 มีนาคม	เสนอตอน	ผู้ใหญ่บ้านพัฒนา ตอน 2

และพบว่า คำพูดที่ใช้จบคอลัมน์ "คนไทยวันนี้" ทุกครั้งก็คือ "รายงานคนไทยวันนี้ จาก...จังหวัด...ค่ะ" และตามด้วยโลโก้และสโลแกนของ ปตท.ว่า "ปตท.พลังไทยเพื่อไทย"

จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ "คนไทยวันนี้" ก็คือ ความสัมพันธ์ขององค์กรทั้ง 2 ที่มีต่อกัน คือ ปตท. และช่อง 7 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรดังกล่าว คือ ประชาสัมพันธ์ของปตท. เป็นภรรยาของผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์สี กองทัพช่อง 7 กอรปกับเป็นนโยบายของสถานีที่ต้องการเผยแพร่เรื่องราวของการพัฒนาประเทศโดยชาวบ้านธรรมดา ๆ โดยมีองค์กรมาช่วยลดต้นทุนในการผลิตข่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกคอลัมน์ข่าวสังคมธุรกิจ

"ข่าวสังคมธุรกิจ" เป็นคอลัมน์ประจำของข่าวภาค 20.00 น. ส่วนจะออกอากาศในวันใดบ้างนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้ำเป็นสำคัญ ถ้าในวันใดไม่มีลูกค้ำ ในวันนั้นคอลัมน์ข่าวสังคมธุรกิจก็จะมีว่าง ดอออกอากาศไปโดยปริยาย แต่โดยปกติจะมีข่าวสังคมธุรกิจออกอากาศเกือบทุกวัน วันละ 1-2 ข่าว โดยจะออกอากาศเป็นข่าวสุดท้ายก่อนจะตัดเข้าโฆษณาในเบรคที่ 2 ของข่าว 20.00 น. โดยมีนโยบายว่าให้ออกอากาศวันละไม่เกิน 2 นาที

จากการศึกษาพบว่า ข่าวสังคมธุรกิจ มีลักษณะเป็น "โฆษณาแฝงที่ทำให้อยู่ในรูปของข่าว" เพราะเนื้อหาของข่าวประเภทนี้เป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินกิจการทางด้านธุรกิจของบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ของเอกชน โดยนำเสนอในรูปแบบของข่าวปะปนไปกับข่าวประเภทต่าง ๆ ของทางสถานี เช่น งานแนะนำสินค้าใหม่, งานเปิดกิจการ, งานเปิดสาขาใหม่, งานเปิดตัวโครงการใหม่ เป็นต้น โดยที่ทางสถานีรับจ้างผลิตข่าวและออกอากาศให้ในช่วงเวลาของรายการข่าว โดยคิดราคาเท่ากับอัตราค่าโฆษณาสินค้าทั่วไป คือนาทีละ 86,000 บาท ถือเป็นนโยบายของทางสถานีในการหารายได้เข้าสถานีเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากรายได้จากค่าโฆษณาที่ทางกบว.กำหนดให้โฆษณาได้ชั่วโมงละ 10 นาที นั้นหมายความว่าถ้าในวันใดมีข่าวสังคมธุรกิจเต็ม 2 นาที ก็จะเท่ากับว่าทางสถานีได้เวลาโฆษณาเพิ่มอีก 2 นาที เป็น 12 นาทีต่อ 1 ชั่วโมง

ข่าวสังคมธุรกิจนั้นทางฝ่ายข่าวถือว่าเป็น "ข่าว 3 ดาว" หรือเป็นข่าวที่มีความสำคัญต่อสถานี ข่าวสังคมธุรกิจต้องได้ออกอากาศเสมอไม่ว่าในกรณีใดก็ตาม เป็นนโยบายของทางสถานีห้ามยกทิ้งเด็ดขาด

"...มันเป็นรายได้เข้าสถานี เพราะการผลิตข้าวของเรานั้นต้องใช้จ่ำยมาก บางทีส่งนักข่าวไปทำข่าวที่โน่นที่นี้ ต้องใช้จ่ำยมาก มันต้องมีรายได้เข้ามา support ...สถานีเขาเป็นแบบธุรกิจในเมื่อเรามีโอกาสที่จะมีรายได้จากทางนี้ ทำไมเขาจะไม่เอา"
(วิไล กลั่นนาค, สัมภาษณ์)

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก "ข่าวสังคมธุรกิจ"

การรับงาน : ฝ่ายขายเวลาของสถานีเป็นผู้รับงานจากลูกค้า

ฝ่ายขายเวลาของทางสถานี ซึ่งอยู่ในความดูแลของคุณชลอ นาคอ่อน จะเป็นผู้ติดต่อและประสานงานกับลูกค้าที่เป็นบริษัทห้างร้านต่าง ๆ โดยตรง แล้วแจ้งให้ประชาสัมพันธ์ฝ่ายข่าวทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 1-2 วัน ถึงรายละเอียดของข่าว เช่น ลูกค้าเป็นใคร ต้องการให้ไปถ่ายทำงานอะไรเมื่อไหร่และที่ไหน

หลังจากนั้นประชาสัมพันธ์ก็จะลงรับเรื่องไว้ในสมุดแจ้งข่าว เพื่อนำเสนอต่อคุณวิไล บก.ข่าวเศรษฐกิจ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบข่าวสังคมธุรกิจ นอกเหนือไปจากข่าวเศรษฐกิจอื่น ๆ ด้วย บก.ข่าวเศรษฐกิจก็จะเป็นผู้จัดทีมข่าวเพื่อเตรียมออกไปทำข่าว ตามที่ฝ่ายขายเวลาแจ้งมาทุกข่าว โดยที่บก.ไม่มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธได้ ถือเป็นนโยบายที่ต้องทำทุกข่าว หลังจากนั้นประชาสัมพันธ์ฝ่ายข่าวก็จะนำกำหนดการและทีมข่าวที่รับผิดชอบมาพิมพ์ในหมายข่าวประจำวัน โดยที่จะพิมพ์เน้นให้รู้ว่าเป็นข่าวสังคมธุรกิจอย่างเด่นชัดพร้อมกับใส่เครื่องหมาย *** กำกับเอาไว้ด้วย เช่น

ศุกร์ที่ 2 มีนาคม 2533

10.30	***	สังคมธุรกิจ "สยามกลการ" ห้องเลิควนาลัย รร.ฮิลตัน และ โรงงานสยามกลการ
15.30	***	สังคมธุรกิจ "ธนบุรีประกอบรถยนต์" แนะนำรถเบนซ์ ที่ บ.ธนบุรีประกอบรถยนต์

วันอังคารที่ 6 มีนาคม 2533

- 06.00 ล้อหมุน ช่าวสังคมฯ "ทิวลิประกันภัย" เปิดตึกใหม่
ที่ บ.ทิวลิประกันภัย
- 07.30 ล้อหมุน ช่าวสังคมฯ "สยามแม็คโคร" เปิดสาขา
ที่ ถ.แจ้งวัฒนะ หลักสี่
- 11.30 *** ช่าวสังคมฯ เปิดบริษัทโฆษณา Zoom 343
ที่โรงแรมนิวโทรคาเดโร สุรวงศ์

(หมายเหตุ : ล้อหมุน หมายถึง เวลาที่ทีมข่าวต้องออกเดินทางจากสถานีไปทำข่าว, ผู้วิจัย)

การผลิต : ทำให้อยู่ในรูปของข่าว ไม่นั้นโฆษณา

จากการสังเกตพบว่า ทีมข่าวที่ออกไปทำข่าวสังคมธุรกิจจะเป็นทีมเพียง 2 คนเท่านั้น ประกอบด้วย ช่างภาพ กับคนขับรถจะไม่มีผู้สื่อข่าวไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก บก.ต้องการให้ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจไปทำข่าวเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีประจำทุกวัน

...นี่จะเป็นคนจัดว่า ใครจะไปถ่ายข่าวสังคมธุรกิจ มันมีปัญหา... เรามีทีมเศรษฐกิจอยู่แค่ 3 ทีม แต่บางวันข่าวสังคมธุรกิจมันเยอะตั้ง 2-3 ข่าว เราจะไม่ส่งผู้สื่อข่าวไปทำ เพราะเราเสียช่างภาพและคนรถที่จะต้องไปถ่ายทำงานพวกนั้นแล้ว เราไม่ควรจะเสียผู้สื่อข่าว เราควรจะให้ผู้สื่อข่าวตรวจสอบเช็คข่าวเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ข่าวสังคมธุรกิจมากกว่า เพราะข่าวเศรษฐกิจมันมีทุกวัน (วิไล กลั่นนาค, สัมภาษณ์)

ในการสั่งงานให้ทีมข่าวออกไปทำข่าวสังคมธุรกิจนั้น บก.เศรษฐกิจจะเป็นผู้ให้นโยบายกว้าง ๆ ในการถ่ายทำ เช่น อย่าถ่ายภาพใกล้สินค้าให้มาก อย่าเน้นโฆษณาให้มาก พยายามเน้นให้มันเป็นในเชิงข่าว พยายามไม่ให้เป็นการโฆษณาสินค้ามากเกินไป เป็นต้น

เมื่อช่างภาพได้ออกไปถ่ายทำข่าวสังคมธุรกิจตามกำหนดการแล้วก็จะขอข้อมูล รายละเอียดหรือเอกสารต่าง ๆ จากลูกค้า กลับมาให้กับบก.วิไล บก.วิไลก็จะนำข้อมูลที่ได้ จากลูกค้ามาใช้เป็นข้อมูลในการเขียนข่าวสังคมธุรกิจด้วยตนเองทุกข่าว

"...พี่จะเป็นคนเขียนบทเอง คือไม่มีใครอยากจะเขียนข่าวสังคมธุรกิจ เพราะมันเป็นข่าวที่เขาจ้างทำ เกิดเขียนไม่ดีลูกค้าไม่จ่ายเงิน เขาเบี้ยวเอาตื้อ ๆ ข่าวอย่างนี้ไม่มีใครอยากเขียน ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นเด็กใหม่ พี่ไม่อยากผลักภาระให้เขา"
(วิไล กลั่นนาค, สัมภาษณ์)

สำหรับเนื้อหาข่าว หรือบทข่าวสังคมธุรกิจ บก.วิไลให้สัมภาษณ์ว่าพยายามที่จะทำให้อยู่ในรูปของข่าว มากกว่าที่จะนำเสนอในรูปของการโฆษณาอย่างโจ่งแจ้ง เพราะเกรงว่าจะเป็นการผิดระเบียบของกบว. ในเรื่องโฆษณาเกินเวลาที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าข่าวสังคมธุรกิจก็ยังมีลักษณะเป็น "โฆษณาแฝงในรูปของข่าว" อยู่ดี

...เราพยายามจะโปรโมทสรรพคุณสินค้าให้น้อยแล้วนะ บางทีลูกค้าไม่เข้าใจ อยากให้เราบอกว่าสินค้าของเราดีที่สุดใน บางทีลูกค้าจะให้เราใส่โลโก้ เราบอกว่าใส่ให้ไม่ได้ ถ้าใส่ลงไป กบว.ก็เล่นงานเรา เพราะมันเหมือนโฆษณาแฝงในช่วงเวลาของข่าว โฆษณาเราเต็มทุกวันอยู่แล้ว กบว.เขาจะกำหนดให้ชั่วโมงหนึ่งโฆษณาได้กี่นาที แต่เมื่อลูกค้าต้องการให้ออกอากาศในช่วงเวลาของข่าว เราต้องทำเป็นข่าว ถ้าเสนอในลักษณะเป็นการโฆษณา คนจะไม่สนใจดู (วิไล กลั่นนาค, สัมภาษณ์)

และนี่เป็นสาเหตุที่ทำให้ฝ่ายข่าวไม่ต้องการที่จะติดต่อกับลูกค้าโดยตรง ต้องให้ฝ่ายขายเวลาของสถานีเป็นผู้ติดต่อประสานงานแทน เพราะเมื่อลูกค้าเสียเงินจ้างทำข่าวสังคมธุรกิจแล้ว ลูกค้ามักต้องการให้ช่วยโปรโมทโฆษณาสินค้าของตนให้คุ้มกับเงินที่เสียไป

... เพราะถ้าเมื่อไหร่ เราไปติดต่อเอง ลูกค้าจะวุ่นวายจะเอาอย่างโน้นอย่างนี้ เราจะบอกฝ่ายขายเวลาไปเลยว่าอย่างนี้ไม่ได้นะ ให้ไปบอกลูกค้าว่าจะเอาหรือไม่เอา ลูกค้าบางรายก็บอกว่า ถ้าไม่พูดให้สินค้าของเขา เขาก็ไม่ลงโฆษณา เขาถอนออกก็มีส่วนใหญ่นี้จะให้ลูกค้าจ่ายเงินก่อนที่จะออกอากาศ (วิไล กลั่นนาค, สัมภาษณ์)

การติดต่อ-ลงเสียง

เมื่อ บก. วิไล เขียนข่าวสังคมธุรกิจเสร็จก็จะส่งเทปโทรทัศน์ที่ไปถ่ายทำมาพร้อมบทข่าวส่งไปยังห้องติดต่อ ส่วนมากข่าวสังคมธุรกิจจะยาว 1 นาที หรือ 2 นาที แล้วแต่ว่าลูกค้าซื้อเวลาไว้กี่นาที

การลงเสียงอ่านข่าวสังคมธุรกิจ ส่วนใหญ่จะให้คุณยุวดี เร้าเสถียรหรือคุณนิลัยสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ของฝ่ายรายการเป็นผู้ลงเสียงประจำ ทั้งนี้เนื่องจากไม่ต้องการให้เสียงของผู้สื่อข่าวไปปะปนกับข่าวสังคมธุรกิจ เพื่อจะได้เป็นเอกลักษณ์ในการรายงานเฉพาะข่าวที่เป็นข่าวอย่างแท้จริง ๆ และเพื่อความน่าเชื่อถือในการรายงานข่าว

การคัดเลือกการออกอากาศ : ห้ามยกข่าวสังคมธุรกิจ เพราะ "เขาจ้างเราทำ"

เมื่อติดต่อ-ลงเสียงเสร็จเรียบร้อยแล้ว บก. วิไลก็จะนำบทและ เทปข่าวสังคมธุรกิจไปวางไว้ที่โต๊ะเรียงข่าวของบก. ประจำวัน

จากการศึกษาพบว่า ข่าวสังคมธุรกิจทุกข่าวที่ทำจะได้รับการคัดเลือกให้ออกอากาศทุกข่าว บก. ประจำวันไม่มีสิทธิ์ที่จะยกข่าวสังคมธุรกิจทิ้งเด็ดขาด เพราะเป็นนโยบายของสถานีที่ต้องการหารายได้เพิ่มเติมจากค่าโฆษณาตามเวลาที่กำหนดไว้

"...เพราะเขาจ้างเราทำ ชาวอื่นจะยกก็ยกไป แต่ชาวสังคมธุรกิจห้ามยก"
(วิไล กลั่นนาค, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวสังคมธุรกิจไม่ได้มีออกอากาศทุกวัน ขึ้นอยู่กับว่าลูกค้าจะจ้างให้ทำและออกอากาศในวันใด แต่ส่วนใหญ่ก็จะมีชาวสังคมธุรกิจออกอากาศเกือบทุกวัน ในเดือนมีนาคมมีชาวสังคมธุรกิจออกอากาศ 23 วัน รวมทั้งหมด 33 ชั่วโมง คิดเป็นเวลาทั้งหมด 35 นาที 48 วินาที ซึ่งสามารถทำรายได้ให้กับสถานีถึง 3,078,800 บาท ชาวสังคมธุรกิจส่วนใหญ่ก็มี ความยาวข่าวละ 1 นาที รองลงไปก็คือ 2 นาที มีบ้างเล็กน้อยที่ข่าวยาว 1.30 นาที หรือ 1.48 นาที

จึงสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการคัดเลือกชาวสังคมธุรกิจนั้น มีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หรือนโยบายของสถานีในการดำเนินกิจการธุรกิจแบบหวังผลกำไรที่ต้องการจะหารายได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากค่าโฆษณาตามเวลาที่กำหนด โดยรับจ้างทำโฆษณาให้อยู่ในรูปของข่าว หรือเป็น "โฆษณาแฝง" นั่นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกข่าวทหาร

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวทหาร เป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบริบทขององค์กรข่าวทั้งในด้านโครงสร้าง, ลักษณะการเป็นเจ้าของ และลักษณะการดำเนินกิจการ ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวของช่อง 7 ทั้งสิ้น นอกจากนี้ กระบวนการคัดเลือกข่าวทหาร ยังสะท้อนให้เห็นถึงบริบทของสังคมไทย ที่มีสถาบันทหารเป็นสถาบันที่มีบทบาทและอำนาจต่อการเมืองและการปกครองของสังคมไทยเป็นอย่างมาก

ขั้นตอน และปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวทหาร

การสั่งงาน : เป็นนโยบาย "ตกข่าวทหารไม่ได้ โดยเฉพาะ ผบ.ทบ"

การสั่งงานของข่าวสายทหาร อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของ บก.สุวิช รัตตะเสวี แต่ในกรณีที่บก.ประจำวันคนอื่น ๆ ต้องการข่าวอะไรเป็นพิเศษจากข่าวทหารก็สามารถสั่งงานเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้ก็มีคุณนิสิทธิ์ ศูนย์ปฏิบัติการข่าว ที่คอยเข้ามาประสานงานและสั่งงานกับทีมข่าวสายทหาร เพราะข่าวทหารบางข่าวก็เกี่ยวข้องกับการเมือง บางข่าวก็เป็นข่าวที่ลือแหลมและอาจส่งผลถึงความมั่นคงและความอยู่รอดของสถาบันได้

ทีมข่าวสายทหารของฝ่ายข่าว 7 สีมียู้อยู่ด้วยกันทั้งหมด 3 ทีม ได้แก่ทีมของคุณสมหมาย ศิลปิโยดม, คุณนันทศักดิ์ ควราชจร และคุณแมนดล ทินชวาน ในกรณีที่ทีมงานเข้ามาหลาย ๆ งาน บก.สุวิช จะใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจว่า งานไหนสำคัญ ต้องไปทำ งานไหนไม่สำคัญควรตัดทิ้งไม่ต้องทำ จากการศึกษพบว่า ข่าวทหารของช่อง 7 ให้ความสำคัญกับผู้นับข่าวการทหารบก หรือ ผบ.ทบ.มากที่สุด และเป็นลำดับแรก

"...ข่าวสายทหารบุคคลที่เราถือว่าสำคัญที่สุด ก็คือ ผบ.ทบ. เราจะพยายามให้มีข่าว ผบ.ทบ. ออกอากาศทุกวัน เพราะเราอยู่ในฐานะที่เป็นสถานีโทรทัศน์ของทหาร เราจะตกข่าว

ทหารไม่ได้...เป็นนโยบายของข้างบนด้วย" (สุวิช รัตตะเสวี, สัมภาษณ์)

จากการศึกษาพบว่า ข้าราชการจะมี 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก : ข้าราชการที่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า "Routine" เป็นข้าราชการที่แหล่งข่าวแจ้งมา ซึ่งจะมีปรากฏอยู่ในหมายข่าว เป็นข่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของนายทหารระดับสูงของ กองทัพ หรือเป็นข่าวแถลงจากกองทัพ เช่น

- ผบ.ทบ. เปิดโรงงานขอสมะเชื้อเทศ
- ผบ.ทบ. พุดเรื่องการประท้วงของชาวสุรินทร์
- เลขานุการกองทัพบก เชื่อว่าคอมมิวนิสต์บั่นหัวที่สุรินทร์
- ผบ.ทบ. ถวายภัตตาหารพระสงค์ 500 รูป
- ผบ.ทบ. เยือนอินโดนีเซีย
- ผบ.ทบ. รับอนุสรณ์สมเด็จพระนเรศวร
- ผช.ผบ.ทบ. เป็นประธานในพิธีเปิดโบว์ลิ่งการกุศล
- แม่ทัพภาคที่ 1 ตรวจการฝึกกำลังสำรอง
- ผบ.ทอ. เปิดนิทรรศการเวชศาสตร์การบิน
- ผบ. โรงเรียนช่างฝีมือทหารเปิดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ
- ผอ. สสน. พุดเรื่อง ผบ.ทบ. ไปเวียดนาม
- ผช.ผบ.ทร. แถลงยังไม่ยุบ นปช.
- ผบ.ทบ. ทำบุญก่อนลาออกจากราชการ
- กองทัพอากาศ ครบ 75 ปี เป็นต้น

ข่าวลักษณะแรกนี้จะเป็นข่าวตามหมายกำหนด ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวของ ผบ.ทบ.

และนายทหารระดับสูงของกองทัพบก มีบ้างเล็กน้อยที่เป็นข่าวของกองทัพเรือ หรือกองทัพอากาศ จากการศึกษาในเดือนมีนาคม มีข่าวของกองทัพเรือและกองทัพอากาศออกอากาศเพียง 3 ข่าว ในขณะที่มีข่าวของกองทัพบกออกอากาศถึง 49 ข่าว แสดงให้เห็นว่า ช่อง 7 ให้ความสำคัญกับ กองทัพบก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผบ.ทบ. เป็นอันมาก

"...ถ้าพูดถึงข้าวสายทหาร บุคคลที่เราถือว่าสำคัญที่สุด ก็คือ ผู้บัญชาการทหารบก เป็นนโยบายของคณะชาติเชื่อที่ต้องการให้มีทีมข่าวติดตาม ผบ.ทบ. โดยเฉพาะ"
(สุวิช รัตตะเสวี, สัมภาษณ์)

การที่ช่อง 7 ให้ความสำคัญกับข่าวของกองทัพมากกว่ากองทัพอื่น ๆ นั้น เป็นเพราะปัจจัยทางด้านโครงสร้าง การเป็นเจ้าของ และลักษณะการดำเนินกิจการของช่อง 7 กล่าวคือ ช่อง 7 เป็นสถานีของกองทัพบก ที่บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุเข้ามาเช่าดำเนินการทางสถานีเห็นว่าสมควรนำเสนอข่าวของกองทัพบกเพื่อเป็นการเผยแพร่และส่งเสริมให้ประชาชนได้ทราบถึงภารกิจของ ผบ.ทบ.และของกองทัพ เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ ในประเทศไทยกองทัพบกเป็นสถาบันที่มีบทบาทและอำนาจทางการเมือง, การปกครอง และการทหารมากกว่ากองทัพอากาศและกองทัพเรือ

...เรามีผู้สื่อข่าวทหาร 3 คน เราแบ่งกันดูแลคนและกองทัพ คือกองทัพบก-เรือ-อากาศ กองทัพอากาศไม่ค่อยจะมีข่าว มีบ้างก็ประเภทติดยศ กองทัพเรือก็เหมือนกัน แหล่งข่าวเข้าได้ยาก ...เครื่องบินเขาราคาแพง ความลับทางราชการทหารเขาสูง กองทัพบกจะมีข่าวมากที่สุด (เนทคักดิ์ ควรขจร, สัมภาษณ์)

ข่าวลักษณะที่สอง : การทำข่าวที่อยู่ในกระแส เป็นข่าวตามกระแสเหตุการณ์ที่สำคัญ ๆ ในสายทหารที่ทางฝ่ายข่าวต้องการทราบจากบุคคลในวงการทหาร ไม่ใช่ข่าวภารกิจตามหมายกำหนดการ เช่น ในขณะที่มีกระแสข่าวเกี่ยวกับการลาออกของ ผบ.ทบ. (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) ทางฝ่ายข่าว 7 สี ต้องการให้ทีมข่าวไปสัมภาษณ์ หรือติดตามความคืบหน้าของข่าวว่า ท่านจะลาออกจริงหรือลาออกเมื่อไหร่, ลาออกแล้วจะเข้าร่วมรัฐบาลชาติชายหรือไม่, จะรับตำแหน่งใดทางการเมือง เป็นต้น ข่าวแบบนี้เป็นข่าวที่ไม่มีในหมายกำหนดการ ทีมข่าวต้องติดตาม ผบ.ทบ. ไป แล้วหาโอกาสทำข่าวที่ต้องการให้ได้หรืออาจจะสัมภาษณ์คนสนิทแทน

"...ผมให้ผู้สื่อข่าวของเราตาม ผบ.ทบ. ไม่ให้ขาด ให้รู้ว่าท่านทำอะไรบ้าง เพราะบางครั้งสิ่งที่เราต้องการรู้จากท่านไม่มีไว้ในหมายข่าว อย่างวันอาทิตย์นี้เราต้องตามว่า ท่านจะไปติกออล์ฟที่ไหน ข่าวคืบหน้าไปถึงไหน มีอะไรน่าสนใจ" (สุวิช รัตตะเสวี, สัมภาษณ์)

ข่าวประเภทนี้ ได้แก่

- ผบ.ทบ. พูดเรื่องลาออก
- ผบ.ทบ. ยืนยันลาออกหลัง 27 มีนาคมนี้
- ผอ.ทบ. ยืนยันการลาออก
- จเรทหารลาออกตาม ผบ.ทบ. เล่นการเมือง
- พลโทเนตรล พูดเรื่องการลาออกของบิ๊กจิว
- พลเอกสุนทร เสธทหารเรียกร้องให้หยุดพูดเรื่องบิ๊กจิวลาออก
- ผบ.ทบ. หย่าศึก สส. กับทหาร (ทรงธรรมกับพลเอกสุจินดา)
- พลเอกสุนทร ไม่แน่ใจบิ๊กจิวลาออกได้
- ผบ.ทบ. เซ็นใบลาออกแล้ว
- พลเอกชวลิตอำลาชีวิตทหาร
- แสดงความยินดี ผู้บัญชาการทหารสูงสุดคนใหม่
- ผู้บัญชาการทหารบกคนใหม่
- ประวัติดี ผบ.ทบ. คนใหม่ เป็นต้น

จากการสังเกตพบว่า ทันทีที่มีการประกาศอย่างเป็นทางการว่า พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ. ลาออก ได้ตั้งข่าวภาค 20.00 น. ของช่อง 7 ที่เคยมีภาพของ พลเอกชวลิต และภริยา ก็เปลี่ยนเป็นภาพของพลเอกสุจินดา ผบ.ทบ. คนใหม่และภริยา ในวันที่ มีการประกาศในทันที

แหล่งข่าว

แหล่งข่าวสายทหาร ได้แก่ แหล่งข่าวจากกองทัพ, ผู้สื่อข่าวสายทหารด้วยกันเอง แต่อาจต่างสังกัดกัน เช่น ผู้สื่อข่าวของโทรทัศน์ช่องอื่น, ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวทหารของช่อง 7 ทำให้ทราบว่า แหล่งข่าวสายทหารจะมีลักษณะ "เขี้ยว" กว่าข่าวสายอื่น ๆ กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวเข้าถึงแหล่งข่าวที่เป็นทหารได้ยาก ต้องใช้ความสนิทสนมคุ้นเคย เนื่องจากทหารมีสัญชาตญาณอย่างหนึ่งคือจะไม่พูดกับคนแปลกหน้าไม่ว่าจะเป็นนักข่าว หรือแม้แต่ทหารด้วยกันเอง ยิ่งถ้าเป็นผู้สื่อข่าวหน้าใหม่ด้วยแล้ว แทบจะไม่ได้ยินข้อมูลอะไรหลุดออกจากปากของทหารเลย แม้จะใช้ความสนิทสนมคุ้นเคยกับแหล่งข่าวที่เป็นทหารแล้วก็ตาม ผู้สื่อข่าวจึงหันไปตีสนิทสนมกับพวก รปภ. (รักษาความปลอดภัย), เลขา, หรือแม้กระทั่งคนขับรถแทน เพื่อคอยหาข่าวจากบุคคลเหล่านี้

ความสัมพันธ์ของผู้สื่อข่าวสายทหารกับแหล่งข่าวมีความแตกต่างกับความสัมพันธ์ของผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าวการเมือง กล่าวคือ ผู้สื่อข่าวการเมืองกับแหล่งข่าวการเมือง ซึ่งได้แก่นักการเมือง นั้นมีความสนิทสนมกันเป็นส่วนตัว ความสัมพันธ์เช่นนี้เกิดขึ้น เพราะนักการเมืองมักจะชอบ "โชว์ตัวเอง" ชอบทำตัวเป็นข่าวอยู่เสมอ ๆ ชอบให้ผู้สื่อข่าวทำข่าวของตน เมื่อผู้สื่อข่าวไปทำข่าวก็จะเกิดความสนิทสนมเป็นส่วนตัว ในขณะที่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จำเป็นต้องทำข่าวทหาร เพราะถือเป็นหน้าที่ปฏิบัติที่ต้องรายงานข่าวทหาร เมื่อทหารต้องการจะให้ข่าวหรือ "โชว์ตัวเอง" เมื่อใดผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ต้องไปทำตามหน้าที่ ความสัมพันธ์สนิทสนมส่วนตัวจึงไม่เกิดขึ้น เพราะทหารถือว่า ตนไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยนักข่าวอย่างนักการเมือง นอกจากนั้นทหารยังสามารถควบคุมการรายงานข่าวโทรทัศน์ได้อีกด้วย ซึ่งนักการเมืองทำไม่ได้

...นักข่าวสายทหารนี้เขาว่า "เขี้ยว" แล้วนะ ตัวแหล่งข่าวบางที่ "เขี้ยว" ยิ่งกว่าบางทีนะตัวเขามีความสนิทสนมกับเรา แต่เขาได้รับคำสั่งจากนายให้หลอกเรา พวกนี้จะมาปล่อยข่าว ว่านายไปทางโน้นมั้ง ทางนี้มั้ง เราต้องวัดดวงเอาว่าจะไปทางไหนดี เราก็จะไปทางที่นักข่าวส่วนใหญ่เขาเลือกไปกัน คิดซะว่าถ้าได้ข่าวก็ได้หมด - ถ้าตกข่าวก็ตกกันหมด บางทีแหล่งข่าวเขาหลอกเราตั้ง 3-4 แห่ง ...ทหารเขาได้รับการ

สั่งสอนมาว่า เขาไม่กลัวนักข่าว เขาไม่กลัวความลับรั่วไหล แต่เขากลัวนายที่ไม่ให้พูด
(แนทคัลด์ คิวราจอร์, สัมภาษณ์)

แม้ว่าข่าวสายทหาร กับข่าวสายการเมือง จะแยกออกจากกันตามสายงาน แต่ในสังคมไทยแล้วพบว่า ทหารกับการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เนื่องจากทหารกับการเมืองเป็นของคู่กันมาตั้งแต่อดีต ทหารในบางยุคไม่ยอมละอำนาจจากประเทศ ทหารเป็นผู้ปกครองประเทศเสียเอง ทำให้ข่าวทหารกับข่าวการเมืองไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน ช่อง 7 จึงถือว่า ถ้าเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทหาร หรือนายทหารให้ถือเป็นข่าวทหารทั้งหมด ยกเว้น รัฐมนตรีกลาโหมให้ถือเป็นข่าวสายการเมือง ดังนั้น การทำข่าวสายทหารในหลาย ๆ ครั้ง จึงคาบเกี่ยวกับการเมืองด้วยเสมอ ๆ เช่น การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของ ผบ.ทบ.ถึงสถานการณ์ของรัฐบาล, ความขัดแย้งของรัฐบาลหรือของนักการเมือง, หรือการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักการเมืองที่มีต่อสถาบันทหารหรือผบ.ทบ. เป็นต้น

การสื่อข่าวสายทหาร : ต้องเรียนรู้และมี "กรอบ" ในการสื่อข่าว

จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวทหารอาวุโสของช่อง 7 ทำให้ทราบว่า การทำข่าวทหารนั้นแตกต่างไปจากทำข่าวสายอื่น ๆ กล่าวคือ การทำข่าวทหารนั้นมีข้อจำกัด ผู้สื่อข่าวจะต้องรู้จักกลั่นกรองคำถามที่จะถาม ไม่ให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อกองทัพ หรือเกิดกระทบกระเทือนต่อกองทัพได้ การกลั่นกรองของผู้สื่อข่าวในบางครั้งกลายเป็นการบิดเบือนความเป็นจริงของข่าวที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้สื่อข่าวสายทหารของช่อง 7 อธิบายว่า จำเป็นต้องทำเพื่อผลประโยชน์ของชาติ

...มันเป็นสิ่งจำเป็น บางทีทหารเรารบกับเขาแล้วเรารายงานข่าวว่า ทหารไทยตาย 400 คนภายในวันเดียว โอ้โฮ! ชขวัญและกำลังใจของทหารมันเสียแล้ว บางทีเราเห็นเขาหามทหารที่ตายผ่านหน้าเราไป 10 คน ทหารเขาให้เรารายงานว่ามีตายคนเดียว มันเป็น sense ของเรา นักข่าวควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติสูงสุด ไม่ใช่จรรยาบรรณอย่างเดียว ถ้าคุณเสนอข่าวตรงเป๊ะ แล้วชาติล่มจม คุณจะ

ทนได้หรือในฐานะที่คุณเป็นคนไทยคนหนึ่ง เพราะฉะนั้น บางทีมันก็ต้องมี
(เนทคักดี คัวร์ชจร, สัมภาษณ์)

สำหรับการรายงานหรือการสร้างความเป็นจริงทางสังคม ของผู้สื่อข่าวสายทหาร
ในบางครั้งจึงเกิดการบิดเบือนความเป็นจริงทางสังคม ซึ่งผู้สื่อข่าวสายทหารทุกคนจำเป็นต้อง
เรียนรู้และเข้าใจ ถึงโดยผ่านการทำงานที่เป็นกิจวัตรประจำวัน

"คนที่ทำข่าวสายทหาร จะต้องมองโลกไม่ให้เป็นที่ขมขื่น ต้องมองโลกเป็นสีกระด่ำ
กระด้างคือมีทั้งขาวและดำ บางสิ่งมันเป็นสีดำ แต่เราเสนอไม่ได้ เราต้องว่ามันเป็นสีขาว"
(เนทคักดี คัวร์ชจร, สัมภาษณ์)

ผู้สื่อข่าวสายทหารของช่อง 7 ให้สัมภาษณ์ว่า การทำข่าวทหารนั้นในบางครั้งเป็น
เรื่องยากลำบากพอสมควร ในบางโอกาสผู้สื่อข่าวไม่มีสิทธิที่จะตั้งคำถามกับทหารได้อย่างที่ใจ
ต้องการ ได้แก่เอาไม้ค้ำตั้งรอรับคำสั่งว่าทหารจะแถลงหรือพูดเรื่องอะไร ยิ่งถ้าเป็นผู้สื่อข่าวที่
สถานีเป็นของทหารด้วยแล้ว ยิ่งต้องรู้จักกลั่นกรองคำถามและระมัดระวังยิ่งกว่าผู้สื่อข่าวจากสื่อ
อื่น เช่น หนังสือพิมพ์ ในกรณีที่ผู้สื่อข่าวต้องการจะรู้เรื่องอะไร ก็มักจะใช้วิธีฝากให้ผู้สื่อข่าว
หนังสือพิมพ์ถามแทน

...อย่างเช่นในการทำข่าวครั้งหนึ่ง คำถามที่ถามไปมันก่อให้เกิดความสั่นคลอนแก่
กองทัพ นักข่าวช่อง 5 เขาถาม ผบ.ทบ. ว่า "ท่านมั่นใจในกองทัพหรือไม่" เพื่อน
นักข่าวทุกคนก็เข้าใจว่า เขาถามเพื่อให้ท่านยืนยันถึงเสถียรภาพของกองทัพว่ายัง
มั่นคงอยู่ ในช่วงนั้นเกิดวิกฤตการณ์ร่วมเกล้าที่ไทยรบกับลาว ผบ.ทบ. ท่านก็ว่า
"ทำไมถามอย่างนั้นละหนู" พวกทหารเขามองว่า เราเป็นโทรทัศน์ของทหาร ทำไม
ถึงมาถามแบบนี้ เราต้องระวังคำถาม ต้องกลั่นกรองว่ามันเหมาะสม คือไม่กระเทือน
กองทัพเขา ถ้าเราอยากรู้จริง ๆ เราจะให้พวกหนังสือพิมพ์ถามเพราะกองทัพไม่มี
อิทธิพลที่จะไปบีบเขาได้... (เนทคักดี คัวร์ชจร, สัมภาษณ์)

สำหรับการเรียนรู้ (make sense) ของการทำข่าวของผู้สื่อข่าวสายทหารนั้น จะเกิดขึ้นกับตัวของผู้สื่อข่าวแต่ละคน จากการเรียนรู้ และสิ่งสมประสบการณ์จากงานที่ทำอยู่เป็นกิจวัตรประจำวัน จนในที่สุด ผู้สื่อข่าวจะเกิดความเข้าใจและมี "กรอบ" (Frame) จำกัดให้กับตนเองในการทำงานว่า ควรจะทำอะไร แค่นั้น ในสถานการณ์เช่นใด

...ตอนแรก ๆ ที่เข้ามาทำข่าวใหม่ ๆ ก็คิดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพในการทำข่าว แต่พอทำไปนาน ๆ เราก็มารู้ว่าช่อง 7 เป็นสถานีของทหาร เราเรียนรู้อะไรมากขึ้น สิ่งไหนที่เราไม่ควรมันจะก่อให้เกิดขึ้นในใจ แล้วปิดกั้นความคิดของตัวเองว่าเราไม่ควรถาม มันไม่ได้กระเทือนเราคนเดียว มันกระเทือนทั้งสถานี ทหารเขาอาจจะยกเลิกสัญญาเกี่ยวกับสถานีเมื่อไหร่ก็ได้ (แนทคักดี คัวร์ชจร, สัมภาษณ์)

การคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศ : เพื่อความอยู่รอดของสถานี อิงนโยบายของทหาร

เมื่อกลับมาถึงสถานี ผู้สื่อข่าวสายทหารก็จะกลับมาบอกเล่าประเด็นข่าวให้กับบก. สิวซ์ หรือคุณพิสิทธิ์ทราบ ถ้าเป็นข่าวทั่ว ๆ ไป บก. สิวซ์ หรือคุณพิสิทธิ์ก็จะซักถามผู้สื่อข่าว และให้แนวทางหรือประเด็นให้แก่ผู้สื่อข่าวนำไปเขียนข่าวเอง เมื่อเขียนข่าวเสร็จแล้วก็ต้องนำมาให้บก. สิวซ์หรือคุณพิสิทธิ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

แต่สำหรับบางข่าวที่มีความล่อแหลม หรือ sensitive บก. สิวซ์ หรือคุณพิสิทธิ์จะจัดการเอง ด้วยการนำเทปข่าวมาเปิดดูภาพและตรวจสอบคำพูดหรือคำให้สัมภาษณ์ ว่าสมควรออกอากาศหรือไม่เพียงใด และมักจะเขียนข่าวที่ล่อแหลมด้วยตนเอง เพราะต้องรับผิดชอบและคำนึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้นำเสนอข่าวไปแล้ว

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวทหาร เพื่อออกอากาศ เป็นเรื่องของผู้สื่อข่าว, บก., ศูนย์ข่าวและผู้จัดการฝ่ายข่าวให้ความสำคัญมากกว่าข่าวประเภทอื่น ๆ มีการกลั่นกรอง, คัดเลือก และนำเสนออย่างระมัดระวังมิให้เกิดภาพพจน์หรือผลเสียต่อสถาบัน

ทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพบก โดยส่วนใหญ่แล้ว เมื่อมีปัญหาในกรณีที่ข่าวมีความล่อแหลม ปัญหาที่มักจะจบลงที่ศูนย์ข่าว เพราะศูนย์ข่าวมีอำนาจในการตัดสินใจข่าวทั้งหมดที่จะออกอากาศ แต่ในกรณีที่ข่าวมีความล่อแหลมมาก ๆ ศูนย์ข่าวไม่กล้าตัดสินใจ ก็จะติดต่อปรึกษาคุณชาติเชื้อ ผจก.ฝ่ายข่าวเพื่อขอความเห็น

ตลอดเดือนมีนาคม ที่ผู้วิจัยเข้าไปทำงานร่วมกับฝ่ายข่าว คุณชาติเชื้อ ผจก.ฝ่ายข่าว ลงมาที่ฝ่ายข่าวเพียงครั้งเดียวเท่านั้นคือในวันจันทร์ที่ 12 มีนาคม เพื่อเข้ามาตรวจสอบและขอ ดูเทป ข่าวความขัดแย้งระหว่าง พลเอกสุจินดา คราประยูร ผช.ผบ.ทบ.ในขณะนั้น กับ สส. ทรงธรรม ปัญญาดี พรรคชาติไทย เนื่องจากแหล่งข่าวซึ่งเป็นพรรคพวกของ สส. ทรงธรรมได้ ให้สัมภาษณ์ถึงพลเอกสุจินดาด้วยถ้อยคำที่รุนแรง หลังจากที่ได้ดูเทปข่าวแล้ว คุณชาติเชื้อได้ โทรค้นถึงทหารผู้หนึ่งพร้อมกับอ่านคำพูดที่ถอดจากเทปข่าวให้ฟัง หลังจากนั้นคุณชาติเชื้อจึงได้ ตัดสินใจให้ข่าวนี้ออกอากาศได้ แต่ให้ลดความรุนแรงของข่าวลง ใช้ภาษาที่ระมัดระวังในการ เขียนข่าว และไม่ปล่อยคำสัมภาษณ์ของแหล่งข่าวให้ออกอากาศ คุณพิธีจึงรับเอาข่าวนี้มา เขียนเอง

"เพราะเรารู้กันอยู่แล้วว่า ช่อง 7 เป็นสถานีของทหาร มีกรอบถึง 2 กรอบมาขีด กำหนดเราในเวลาเดียวกัน นอกจากจะเป็นกรอบเสียงของรัฐบาลแล้ว เรายังมีกรอบของ ทหารมาตีกรอบเราอีก" (สุวิช รัตตะเสวี, สัมภาษณ์)

สถาบันทางการเมือง หรือ สถาบันทหาร มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำข่าวหรือคัดเลือก ข่าวของเราเหมือนกัน อย่าลืมว่าที่ช่อง 7 เป็นสถานีของทหาร เอกชนมาประมูลทำ เพราะฉะนั้นนโยบายของบริษัทที่ออกมาจึงอิงของทหาร นอกจากนั้นยังมีทบ.ที่คอย ชิดเส้นให้กับเราด้วย เราไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปทะเลาะกับทหาร หรือรัฐบาล เราไม่จำเป็นต้องไปชกธงรบกับทหาร เราต้องอิงเขาไว้เป็นสิ่งสำคัญ (ประกาศิต คำนิมพ์, สัมภาษณ์)

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวทหาร

จากคำบอกเล่าของผู้สื่อข่าว และ บก. สามารถสรุปได้ว่ากระบวนการคัดเลือกข่าวทหารเพื่อออกอากาศนั้น ผู้สื่อข่าว, บก.หรือศูนย์ข่าวไม่มีอำนาจเต็มในกระบวนการคัดเลือกตั้งแต่การสื่อข่าว, เขียนข่าว และการออกอากาศ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัยด้วยกันคือ

1. ปัจจัยการเป็นเจ้าของสถานี ช่อง 7 เป็นสถานีของกองทัพบก ที่บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัดเข้ามาประมูลดำเนินกิจการนโยบายของสถานี จึงต้องยึดและรับเอา นโยบายของกองทัพบกมาเป็นหลักยึดถือในการปฏิบัติ

2. เพื่อความอยู่รอดของบริษัท ถ้านำเสนอข่าวที่ทำให้กองทัพบกได้รับความเสียหาย กองทัพบกอาจไม่ต่อสัญญาให้กับบริษัท ซึ่งหมายถึงความหายนะของบริษัท การนำเสนอข่าวที่ ล้อแหลมหรือข่าวทหารบางข่าวทางสถานีจะใช้วิธี "เซ็นเซอร์ตัวเอง"

การเตือนจากสถาบันทหาร

จากการศึกษาพบว่า สถาบันทหารมีอิทธิพลและเป็นปัจจัยสำคัญต่อสถานีโทรทัศน์เสี กองทัพบกช่อง 7 ในกระบวนการคัดเลือกข่าวออกอากาศ สถาบันทหารไม่ได้เตือนสถานีเฉพาะ แต่การทำข่าวทหารเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมไปทั้งหมด ทั้งการนำเสนอข่าวการเมือง ข่าวรัฐบาล และข่าวที่มีผลกระทบต่อสถาบันอื่น ๆ ที่สำคัญในสังคมไทย

ผมเป็นคนทำข่าวเรื่องพระโพธิ์รักษ์มาตลอด อยู่ ๆ ก็มีโทรศัพ์จากทหารมาขอร้อง ให้นำข่าวยกเว้นการเสนอข่าวความขัดแย้งของสถาบันศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ผมทราบว่าผมกำลังพูดอยู่กับใคร ผมจำน้ำเสียง จำลีลาการพูดได้ ผมมั่นใจว่าเป็นการขอร้องจากทหารจริง แล้วผมก็รู้จักนายทหารคนนั้นด้วยตนเอง ในที่สุดผมก็เลย เลิกเสนอข่าวโพธิ์รักษ์ (ประกาศิต คำนิมฟ์, สัมภาษณ์)

การเตือนจากสถาบันทหาร บางครั้งก็เป็นการโทรศัพท์ หรือทำเป็นหนังสือถึง ผู้อำนวยการสถานี ๆ ก็จะแจ้งแก่ บก. ที่รับผิดชอบให้ทราบว่ามี การเตือนจากสถาบันทหาร และจะสอบถามบก. ว่าข่าวที่ถูกเตือนนั้นคือข่าวอะไร นำเสนอไปอย่างไร คุณชาติเชื่อจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะให้ทำข่าวนั้นต่อไปอีกหรือไม่... อย่างไรก็ตาม แต่จากการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ที่ถูกเตือน ทางสถานีจะตัดสินใจยุติการนำเสนอข่าวนั้น ๆ มีบ้างที่คุณชาติเชื่อให้ทำต่อไป แต่ความรุนแรง ความเข้มข้นในการนำเสนอข่าวจะลดน้อยลง

...มีหลาย ๆ ครั้งที่ถูกเตือนมา ที่เราต้องหยุดทำ หลายครั้งที่เตือนมา เราก็ทำต่อไป แต่ความมั่นใจจะลดน้อยลง อย่างเช่นกรณีเลือกตั้งใหญ่ครั้งที่ผ่านๆ มา เราทราบล่วงหน้าว่าเราต้องถูกเสนอข่าวตามแนวทางที่เขาบอกมา เราพยายามที่จะทำข่าวที่คิดว่าเขาจะเตือนให้มากที่สุดทำออกอากาศไปล่วงหน้า ในที่สุด ก็มีคำสั่งมาว่า การเสนอข่าวของช่อง 7 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทหาร ต้องเป็นกลาง แต่ความเป็นกลางของเขานี้หมายถึง การงดเว้นการเสนอข่าวของนักการเมือง (หัวเราะ)... (ประกาศิต คำนิมน์, สัมภาษณ์)

ศูนย์วิทยุทหาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกข่าวต่างประเทศ

ข่าวต่างประเทศ เป็นคอลัมน์ประจำรองสุดท้ายก่อนคอลัมน์ข่าวกีฬาของข่าวภาค 20.00 น. ออกอากาศประมาณเวลา 20.30 ทุกวันจันทร์-เสาร์ และเวลาประมาณ 20.15 น. ทุกวันอาทิตย์

ตามนโยบายของฝ่ายข่าวแล้วได้กำหนดเวลาสำหรับข่าวต่างประเทศไว้ ออกอากาศ ประมาณวันละ 8 นาที ในวันจันทร์-วันเสาร์ และประมาณ 4 นาทีสำหรับวันอาทิตย์ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว กลับไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ข่าวต่างประเทศ มักจะเป็นข่าวที่บก.ประจำวัน "ยก" อยู่เสมอ เนื่องมาจากข่าวที่ออกอากาศก่อนหน้าคอลัมน์ข่าวต่างประเทศ เวลาเกินเข้ามา ในส่วนของคอลัมน์ข่าวต่างประเทศ ประกอบกับคอลัมน์ของกีฬาที่อยู่ต่อท้ายข่าวต่างประเทศมีกำหนดเวลาออกอากาศที่แน่นอนและเป็นคอลัมน์ที่ "ยกไม่ได้" ตามนโยบายของสถานีที่ต้องการรักษาความเป็นผู้นำในด้านข่าวกีฬาเอาไว้ คอลัมน์ข่าวต่างประเทศจึงมีลักษณะถูก "ประกบเป็นแซนด์วิช" และถูก "ยก" ไปโดยปริยาย ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกเลย ที่ผู้ชมทางบ้านจะได้ดูข่าวต่างประเทศในช่วงแรก ประมาณ 3-4 ข่าว แล้วตัดเข้าโฆษณาตามปกติ แต่หลังโฆษณาแล้วผู้ชมอาจได้ดูข่าวต่างประเทศในช่วงที่สองเพียงข่าวเดียว แล้วตัดเข้าโฆษณาอีกแล้วต่อด้วยข่าวกีฬาทันที

...ข่าวต่างประเทศ อยู่ในช่วงเวลาแห่งความเข้าใจ คือ อยู่ก่อนจะเข้าข่าวกีฬา เราต้องให้เวลากับกีฬาเขาเนะ เพราะเราดิชนะช่องอื่นเขาอยู่ แล้วเราต้องตีเขาตลอดไป เพราะฉะนั้นเราต้องให้เวลากับข่าวกีฬา ข่าวกีฬามีแต่ขอเวลาไม่มีลดเวลา เพราะเราสู้เขา... ถึงจะลือคเวลาให้ข่าวต่างประเทศ 8 นาที มันลือคได้ แต่มันทำไม่ได้ ทวี. ช่องอื่น ข่าวเขาสามารถเกินเวลาของฝ่ายรายการได้ แต่ของเรามันไม่ได้ ในเมื่อเราไม่ได้ และเรามีคู่แข่งตามความคิดของผม เราต้องยอมในเรื่องของข่าวต่างประเทศ แต่ในประเทศเราไม่ยอม... (สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์)

...จริง ๆ แล้วข่าวต่างประเทศ ยกทั้งไม่ได้นะ มีคำสั่งลงมา ที่จริงเรามี back up ที่ดีคือคุณสุทธิดา รัตนรักษ์ เพราะแกเป็นคนลงเสียง แกจะบ่นกับคุณตัว (คุณชาติเชื้อ วรรณสุด) ว่าทำไมข่าวแกออกน้อย มันเป็นข้อต่อรองที่ดีเหมือนกัน แต่จริง ๆ แล้วแกคงไม่ได้พูดหรอก จะให้แกนั่งเฝ้าจับเวลาทุกวันว่าไม่ถึง 8 นาที ได้ไงทุกวัน คุณตัวก็ทำเป็นนโยบายลงมาว่า ข่าวต่างประเทศ 8 นาที แต่บางทีก็ยังมีตัวแปรอื่นอยู่ดี เห็นชัด ๆ ถ้ามีข่าวเจ้าที่เป็น ทวี.พล ขึ้นมายาวมาก ๆ ต่อด้วยข่าวสั้นสัก 2-3 ข่าว, ข่าวสังคม ธุรกิจ 2 ข่าว เวลาทั้งหมดแล้ว โอเคก็อาจจะเบียดเวลาข่าวต่างประเทศได้ แต่ไม่น่าจะทุกวัน แต่ขณะนั้นมันคือทุกวัน เพราะอะไรมันมีอีกหลายข่าวที่ต้องออกอากาศ (ปฏิมา ตันติคมน์, สัมภาษณ์)

ในสมัยหนึ่งที่ข่าวต่างประเทศ หรือข่าวผ่านดาวเทียม เริ่มเข้ามาเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับชมชอบของผู้ชมนั้น คอลัมน์ข่าวต่างประเทศจะได้ออกอากาศอย่างเต็มที่ ทำข่าวมาเท่าใด ก็จะได้ออกอากาศทั้งหมด เป็นข่าวที่ "ยก" ไม่ได้ ดังนั้นข่าวกีฬา ซึ่งต่อท้ายข่าวต่างประเทศอยู่นั้น จึงต้องถูก "ยก" ไปโดยปริยาย เพราะอยู่เป็นคอลัมน์สุดท้าย ซึ่งการนี้กลับกันกับในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน แต่ละสถานีมีการแข่งขันในการเสนอข่าวต่างประเทศ แต่ข่าวต่างประเทศของแต่ละสถานีมักจะมีเนื้อหาหรือข่าวลักษณะเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน เพราะมีแหล่งข่าวจากที่เดียวกัน ข่าวต่างประเทศของช่อง 7 สี จึงได้รับความนิยมน้อยลง ในขณะที่ข่าวกีฬาของ 7 สี กลายมาเป็นผู้นำหรือเป็น "เจ้าในด้านข่าวกีฬา" เหนือกว่าช่องอื่น ๆ และส่งผลกระทบต่อคอลัมน์ข่าวต่างประเทศ ซึ่งอยู่ก่อนจะเข้าคอลัมน์ข่าวกีฬา ต้องถูกบีบเวลาให้ลดน้อยลงออกอากาศได้ไม่ถึง 8 นาที โดยการ "ยกข่าวทิ้ง" เพื่อเปิดโอกาสให้ข่าวกีฬาได้ออกอากาศอย่างเต็มที่

ข่าวต่างประเทศ เป็นตัวอย่างที่ดีที่สดอันหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า กระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวันของช่อง 7 สีนั้น ไม่ได้เป็นไปตามหลักทฤษฎีที่ว่า การคัดเลือกข่าวออกอากาศขึ้นอยู่กับความสำคัญของข่าวนั้น หากแต่ในทางปฏิบัตินั้น การคัดเลือกข่าวบางประเภท

ออกอากาศ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือนโยบายของสถานี และปัจจัยในเรื่องการแข่งขันกับสถานีอื่น ๆ เป็นสำคัญ

ตามสายงานแล้ว ชาวต่างประเทศ อยู่ในความรับผิดชอบของ บก.ปฏิมา ซึ่งเป็นทั้ง บก.ชาวต่างประเทศ และบก.สกุไปด้วย แต่ในทางปฏิบัติแล้ว บก.ปฏิมามีได้มีส่วนร่วมหรือตัดสินใจในกระบวนการคัดเลือกชาวต่างประเทศแต่อย่างใด บก.ที่ให้ความสนใจ คอยถามไถ่ถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศมากที่สุด กลับเป็นคุณพิสิทธิ์ กิรติการกุล ศูนย์ข่าวแทน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะคุณพิสิทธิ์เคยเป็นบก.ชาวต่างประเทศมาก่อน ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการข่าวและบก.การเมืองควบคู่กันไปด้วย บก.ปฏิมาซึ่งขณะนั้นเป็นบก.สายสกุที่อยู่ จึงรับหน้าที่เป็นบก.ชาวต่างประเทศอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย ในกระบวนการคัดเลือกชาวต่างประเทศประจำวันนั้น บก.ปฏิมาปล่อยให้อยู่ในความรับผิดชอบของ "เจ้าหน้าที่แปลชาวต่างประเทศ" แทน โดยไม่ได้เข้ามาดูแลแต่อย่างใด แม้แต่การจัดโต๊ะทำงานของบก.ปฏิมาก็จัดอยู่ร่วมกับนักข่าวสายสกุ ซึ่งอยู่คนละด้านกับเจ้าหน้าที่แปลชาวต่างประเทศ

ลักษณะการทำงานประจำวันของทีมชาวต่างประเทศ

ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม โดยเข้าไปเป็นหนึ่งในทีมแปลชาวต่างประเทศนั้น ผู้วิจัยพบว่า มี "เจ้าหน้าที่แปลชาวต่างประเทศ" อยู่ทั้งหมด 4 คน ที่ช่อง 7 ไม่เรียกทีมชาวต่างประเทศว่า "ผู้สื่อข่าว" เหมือนข่าวสายอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการทำงาน ของเจ้าหน้าที่แปลชาวต่างประเทศไม่ได้ออกไปหาข่าว สื่อข่าว หรือเขียนข่าวเองเหมือนกับนักข่าวสายอื่น ๆ หากแต่เป็นการแปลข่าวและเรียบเรียงข่าวจากแหล่งข่าวต่างประเทศอยู่ภายในสถานีเท่านั้น เจ้าหน้าที่แปลชาวต่างประเทศของช่อง 7 มีความรู้ในด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่จบการศึกษามาจากอักษรศาสตร์ หรือภาษาศาสตร์ แต่ไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องของกระบวนการหรือขั้นตอนในการผลิตข่าว (production) มากนัก

โดยปกติ ในแต่ละวันจะมีเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศทำงานในเวลาปกติ (8.30 - 17.30 น.) 3 คน และ 1 ใน 3 คนนี้ จะต้องอยู่เวรไปจนถึง 5 ทุ่ม เพื่อคอยแปลข่าวไว้ ออกอากาศในช่วง "ข่าวเด็ดภาคดึก" และอีก 1 คนที่ไม่ได้เข้าเวรในช่วงกลางวันนั้นจะมา เข้าเวรตึกตั้งแต่ 5 ทุ่มไปจนถึงเที่ยงวันของวันรุ่งขึ้นเพื่อคอยแปลข่าวไว้ ออกอากาศในช่วง "ข่าว ภาคเช้า" เป็นอย่างนี้ไป 1 สัปดาห์ ก็จะมีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันมาอยู่เวรตึก

แหล่งข่าว ข่าวต่างประเทศของช่อง 7 สี มีแหล่งข่าวด้วยกัน 3 แหล่งข่าว คือ สำนักข่าว VISNEWS, NBC และ VISASIA สำหรับ VISNEWS และ NBC นั้นจะบริการส่ง ข่าวเป็นประจำทุกวัน ส่วน VISASIA นั้นจะให้บริการข่าวเฉพาะวันจันทร์-ศุกร์เท่านั้น

ข่าวต่างประเทศจากแหล่งข้างต้น จะอยู่ในรูปข่าวโทรทัศน์ ที่ฝ่ายข่าว 7 สี มี เครื่องโทรทัศน์อยู่ 2 เครื่อง ในแต่ละวันจะมีข่าวโทรทัศน์ตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก ข่าวโทรทัศน์นี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

- ข่าวที่มีแต่เฉพาะเนื้อหาข่าว ไม่มีภาพประกอบ ซึ่งเหมาะสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์
- ข่าวที่มีภาพ (video หรือ shows) ซึ่งเป็นเทปโทรทัศน์ประกอบด้วยเนื้อหาข่าว ซึ่งเหมาะสำหรับสื่อโทรทัศน์

ในตอนสาย ๆ ของแต่ละวัน แต่ละสำนักข่าวจะส่ง rundown มาให้ทราบว่าเป็นวันนี้ ทางสำนักข่าวจะส่งข่าวอะไรมาให้สมาชิกบ้าง ซึ่งหมายถึงเฉพาะข่าวที่มีภาพหรือ shows เท่านั้น

โดยเฉลี่ยแล้ว แต่ละสำนักข่าวจะส่งข่าวที่มีภาพข่าวมาให้วันละประมาณ 8-10 ข่าว นั้นหมายความว่าในแต่ละวันเจ้าหน้าที่ข่าวต่างประเทศต้องแปลข่าวโดยเฉลี่ยแล้ว 24-30 ข่าว ต่อวัน

ขั้นตอนและปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวต่างประเทศ

กระบวนการคัดเลือกข่าวประเทศ นับตั้งแต่ การคัดเลือกข่าวที่จะแปล การคัดเลือก และจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวที่จะออกอากาศ การติดต่อ ตลอดจนการลงเสียงบรรยาย เพื่อนำส่งให้กับบก.ประจำวันนั้น ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของ จนท.แปลข่าวต่างประเทศเป็นสำคัญ

การคัดเลือกข่าวที่จะแปล : เลือกทุกข่าวที่มี ภาพข่าวประกอบ หรือ "Shows" เท่านั้น

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่จะเลือกแปลเฉพาะข่าวที่มีภาพข่าว วิดีโอเทป ประกอบ หรือที่ระบุในข่าวว่ามี shows เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับสื่อโทรทัศน์ที่ต้องมี ภาพเป็นสื่อ ในขณะที่แปลข่าวนั้น จนท.จะทราบเพียงเนื้อหาข่าวเท่าที่ส่งมาในรูปแบบของข่าวโทรทัศน์เท่านั้น สำหรับภาพข่าวที่เป็นเทปโทรทัศน์นั้นทางสำนักข่าวต่าง ๆ จะส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม มาให้ในภายหลัง เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคของสถานีช่อง 7 จะทำหน้าที่ไปบันทึกสัญญาณภาพ ที่การ สื่อสารแห่งประเทศไทย ในช่วงบ่าย ๆ ของแต่ละวันและนำมาให้แก่เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ

การแปลข่าว : ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้แปลมีส่วนสำคัญ

ปัจจัยในด้านภูมิหลัง (background) ของเจ้าหน้าที่แปลข่าวแต่ละคน เข้ามามีส่วน ในการคัดเลือกข่าวที่จะแปล ซึ่งนั่นหมายถึงการมีส่วนในการสร้างความเป็นจริงทางสังคมในรูปแบบ ของข่าว ได้แก่ การเลือกข่าวที่ตนมีความถนัด หรือมีความสนใจอยู่ก่อนแล้ว เจ้าหน้าที่แปลข่าว 2 ใน 4 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกจากประเทศอินเดีย เมื่อมีข่าวที่ เกี่ยวข้องกับอินเดีย ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าเจ้าหน้าที่แปลข่าวทั้ง 2 คนจะให้ความสนใจในข่าวนี้นี้ มากกว่าอีก 2 คน ที่ไม่ได้มีความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับประเทศอินเดีย

นอกจากการเลือกแปลข่าวที่ตนมีความถนัดหรือมีความสนใจเป็นพิเศษแล้ว ผู้วิจัยพบว่า บัณฑิตในด้านภูมิหลังที่แตกต่างกันยังเข้ามามีบทบาทในการคัดเลือกแปลข่าวอีก เช่น การเลือกแปลข่าวเพียงบางส่วน, ตัดทอนบางส่วนของข่าวทิ้งไป มีการเพิ่มเติมเนื้อหาข่าวบางส่วนตามความเข้าใจของตน ในบางครั้งก็มีการรวบข่าว 2 ข่าวให้เป็นข่าวเดียวกัน

เมื่อเกิดปัญหาในการแปลข่าว เช่น ชื่อเฉพาะที่อ่านออกเสียงได้ยาก หรือเนื้อหาข่าวยาก อ่านแล้วสับสนเป็นปัญหาในการแปล ผู้วิจัยพบว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเหล่านี้ของเจ้าหน้าที่แปลข่าว จะจบลงด้วยการถามคนที่ตนคิดว่าน่าเชื่อถือและให้คำตอบได้ภายในทีมข่าวต่างประเทศเสมอ ซึ่งเป็นการตัดสินใจแบบที่ให้ความพึงพอใจ (satisficing strategy) คือตัดสินใจแบบที่ง่าย ๆ และเหมาะสมกับความสามารถอันจำกัดของมนุษย์

เมื่อแต่ละคนแปลข่าวที่แบ่งกันเสร็จ ก็จะนำมาเรียบเรียงให้อยู่ในรูปแบบฟอร์มของข่าวโทรทัศน์ของสถานี คือมีหัวข้อย่อย พาดหัวข่าว รายละเอียดของข่าว ประเทศหรือบุคคลในข่าว แล้วส่งให้ฝ่ายธุรการพิมพ์ให้ หลังจากนั้นก็นำข่าวที่พิมพ์เสร็จแล้วมาตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขในกรณีที่เกิดพิมพ์ผิด การแปลข่าวนั้นจะเริ่มกันตั้งแต่เข้าไปจนถึงตอนเย็นประมาณ 17.00 น. ของทุกวัน

การคัดเลือกข่าว และจัดลำดับความสำคัญของข่าวต่างประเทศ : ตัดสินใจกันเอง ไม่ผ่าน บก.

การคัดเลือก และจัดลำดับความสำคัญของข่าวต่างประเทศ เพื่อออกอากาศนั้น จะเป็นการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่อาวุโสของทีม คือ ดร.ณรงค์ดี หรือคุณบุษกร

การคัดเลือกข่าวนั้นจะกระทำหลักจากที่แต่ละสำนักข่าวส่ง Final Rundown มา เพื่อให้ทางสถานีตรวจเช็คเป็นครั้งสุดท้ายว่า ในวันนี้ทางสำนักข่าวได้ส่งภาพข่าวอะไรมาให้บ้าง มีทั้งหมดกี่ข่าว ในช่วงประมาณ 16-17.00 น.

การตัดสินใจคัดเลือกข่าวต่างประเทศนั้นจะเป็นไปในลักษณะนำข่าวที่แปลทั้งหมดของในวันนั้นตามที่ปรากฏใน Final Rundown มาพิจารณาความสำคัญ โดย ดร.แรงศักดิ์ หรือคุณบุษกรจะเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือก และจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวด้วยตนเอง โดยไม่ต้องผ่านความเห็นของของบก.ข่าวต่างประเทศ โดยพิจารณาคัดเลือกจากข่าวทั้งหมดประมาณวันละ 24-30 ข่าวจาก 3 สำนักข่าว ให้เหลือประมาณวันละ 10 ข่าว โดยพิจารณาเวลาด้วยว่าต้องไม่ต่ำกว่า 8 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่กำหนดไว้ให้สำหรับข่าวต่างประเทศ

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าว นั้นเป็นขั้นตอนที่ทำไปพร้อม ๆ กับการคัดเลือกข่าวที่จะนำไปออกอากาศประจำวัน เจ้าหน้าที่อาวุโสจะจัดเรียงลำดับความสำคัญโดยส่งหมายเลข 1,2,3... ไปจนถึงข่าวสุดท้าย ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับข่าวลดหลั่นกันลงมาเป็นลำดับ ในวันหนึ่ง ๆ ทางทีมข่าวต่างประเทศ จะเตรียมข่าวไว้ให้บก.ประจำวันคัดเลือกอีกครั้งหนึ่ง ประมาณวันละ 10 ข่าว ความยาวไม่ต่ำกว่า 8 นาทีโดยประมาณ การจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวนั้น ทำโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่อาวุโส

การติดต่อภาพข่าวและการลงเสียงบรรยาย : ให้ฝ่ายรายการช่วยทำ

เนื่องจากในตอนเย็น ๆ นักข่าวสายอื่น ๆ จะพากันกลับเข้ามาจากการทำข่าว เพื่อมาเขียนข่าวและติดต่อข่าว กอรปกับห้องติดต่อของฝ่ายข่าวมีจำกัด ทำให้ข่าวต่างประเทศต้องลงไปติดต่อและลงเสียงบรรยายที่ฝ่ายรายการ โดยมีเจ้าหน้าที่เทคนิคฝ่ายรายการเป็นผู้ติดต่อให้ การติดต่อที่เจ้าหน้าที่แปลข่าวจะเป็นผู้บอกว่าการภาพใดบ้าง จากการสังเกตพบว่าเจ้าหน้าที่แปลข่าวมักจะเกรงใจเจ้าหน้าที่เทคนิค เพราะเหมือนกับลงมาอาศัยฝ่ายรายการให้ทำให้ ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้น เช่น ภาพข่าวไม่ตรงกับเนื้อหาข่าวที่เขียน หรือภาพไม่พอกับข่าวที่แปลมาเจ้าหน้าที่แปลข่าว ก็มักจะตัดสินใจแก้ปัญหาแบบขอไปที หรือแบบหยวน ๆ (Incrementalism and muddling Through strategy) ไม่พยายามที่จะค้นหาทางเลือกที่ดีที่สุด เช่น จัดการแก้ไขเนื้อหาข่าวใหม่ให้มีความสอดคล้องกับภาพข่าว หรือในกรณีที่ภาพไม่พอกับเนื้อหาข่าว หรือ ภาพไม่ตรงกับข่าวที่แปล เจ้าหน้าที่แปลข่าวอาจจะใช้วิธีขึ้นไปค้น

ภาพเพื่อ Insert จาก Stock shot ที่ทางศูนย์ข้อมูลเก็บรวบรวมเอาไว้มาใช้แต่เท่าที่พบ
 เจ้าหน้าที่แปลข่าวมักจะชี้แจงที่จะไปขอเทพจากศูนย์ข้อมูล และมักจะตัดสินใจใช้ภาพซ้ำไปซ้ำ
 มา และที่สำคัญที่สุด เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ จะใช้เนื้อหาข่าวที่แปลมาเสร็จแล้วเป็น
 หลักในการตัดต่อข่าว ไม่ว่าจะเกิดปัญหาใด ก็ไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขบทข่าวแต่อย่าง
 ใด

การลงเสียงข่าวต่างประเทศ ข่าวต่างประเทศของช่อง 7 สีนั้น ไม่ใช้วิธีแสดงตัวผู้
 อ่านข่าว หากแต่ใช้วิธีลงเสียงบรรยายเท่านั้น คุณสุดริดา รัตนรักษ์ บุตรสาวของประธานกรรม
 การบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์วิทยุจำกัด จะเป็นผู้ลงเสียงบรรยายในวันจันทร์-ศุกร์ โดยคุณณิสมัยสิทธิ์
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการจะลงเสียงบรรยายในวันเสาร์ สลับกับคุณประมวล นักพากษ์อิสระในวัน
 อาทิตย์

นอกจากจะเป็นผู้ลงเสียงบรรยายแล้ว คุณสุดริดา ยังจะทำหน้าที่ตรวจสอบ หรือ
 ตรวจเช็คความถูกต้องของชื่อคน ชื่อประเทศ ชื่อเมือง หรือชื่อเฉพาะต่าง ๆ รวมถึงภาษาที่ใช้
 ด้วย ดังนั้นจึงเป็นที่รู้กันว่า ถ้าเป็นวันจันทร์-ศุกร์ ในสคริปต์ข่าวต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ทุกคน
 จะต้องเขียนภาษาอังกฤษกำกับลงไปเหนือชื่อเฉพาะด้วย แต่ถ้าเป็นวันเสาร์-อาทิตย์นั้นไม่จำเป็น
 ต้องกำกับภาษาอังกฤษ เพราะผู้ลงเสียงบรรยายไม่สนใจ นอกจากนี้ คุณสุดริดา ยังมีการทำ
 บันทึกความผิดพลาดในด้านต่าง ๆ เช่นใครใช้ภาษาผิด ผิดอย่างไร ในข่าวใด เมื่อไหร่ เพื่อ
 เสนอต่อผู้จัดการฝ่ายข่าวด้วย ดังนั้น เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ จึงเกิดความรู้สึกอึดอัด
 และขำเกรงคุณสุดริดาเป็นอย่างมาก เมื่อลงเสียงเสร็จเรียบร้อย เจ้าหน้าที่แปลข่าวก็จะนำเทพ
 ข่าวไปส่งที่ห้องเทพเพื่อเตรียมออกอากาศ ส่วนสคริปต์หรือข่าวที่แปลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะนำไป
 วางไว้บนโต๊ะข่าวเพื่อมอบให้บรรณาธิการข่าวประจำวันจัดการต่อไป เป็นอันเสร็จสิ้นหน้าที่ภาระ
 ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศในแต่ละวัน

การตัดสินใจคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญชาวต่างประเทศเพื่อออกอากาศของ บก.ประจำวัน

เมื่อบทข่าวต่างประเทศวางเรียงไว้บนโต๊ะข่าว เป็นหน้าที่ของบก.ประจำวันในการตัดสินใจคัดเลือกข่าว จากการศึกษาพบว่า บก.จะตัดสินใจเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 บก.ประจำวันตัดสินใจเก็บข่าวทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่แปลข่าวจัดเตรียมไว้ให้ทุกข่าว เข้ารวมอยู่ในข่าวทั้งหมดเพื่อนำไปคัดเลือกอีกครั้งหนึ่งในห้องตัดภาพออกอากาศ เมื่อถึงเวลาออกอากาศข่าวจริง บก.จะจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวใหม่ ไม่เป็นไปตามที่เจ้าหน้าที่แปลข่าวจัดเรียงไว้แต่ต้น

จากการสัมภาษณ์ บก.สุทธิ ซึ่งมักจะจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวต่างประเทศใหม่เสมอ ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะความคิดเห็น วิจารณ์งานในการตัดสินใจในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของข่าวของตนกับเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ นั้นไม่เหมือนกัน ตนเห็นว่าข่าวต่างประเทศก็เหมือนกับข่าวทั่ว ๆ ไปที่มีความหลากหลาย ดังนั้นจึงควรจัดหมวดหมู่หรือประเภทของข่าวให้คนดูเข้าใจได้ง่าย ไม่ควรให้ข่าวกระจัดกระจาย เช่น ถ้าสามารถจัดข่าวในเบรคแรก ให้เป็นพวกข่าวอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น ข่าวไฟไหม้ รถไฟตกราง น้ำท่วม พายุถล่ม ฯลฯ เป็นต้น ในเบรคที่ 2 อาจะจัดหรือรวมเป็นข่าวการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมในประเทศต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างจากการจัดเรียงลำดับของเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศที่มักจะดูจากความสำคัญว่าข่าวไหนสำคัญที่สุดของวันนี้ แล้วเรียงไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้พิจารณาว่าเป็นข่าวประเภทใด สำหรับปัญหานี้ ทางบรรณาธิการข่าวกับเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างก็ยังคงทำในแบบของตนเอง โดยที่ไม่ได้มีการพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหานี้แต่อย่างใด

การตัดสินใจของบก.ประจำวัน ที่มักตัดสินใจในแบบที่ 1 นี้ มักจะพบในบก.บางคนเท่านั้น และบก. คนเดียวกันในบางครั้งก็พบว่ามิจัดเรียงลำดับความสำคัญใหม่ แต่ในบางครั้งก็ไม่ได้จัดเรียงใหม่แต่อย่างใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ด้วยเช่น ถ้าในวันใดข่าวสำคัญของในวันนั้นยังไม่เสร็จหรือยังไม่ลงตัว บก.จะไม่มีเวลามาสนใจกับข่าวต่างประเทศ

บก.ประจำวันก็จะตัดสินใจในแบบที่ 2 แทน

กรณีที่ 2 บก.ประจำวันตัดสินใจเก็บข่าวต่างประเทศทั้งหมด และ ไม่มีการจัดเรียงลำดับความสำคัญใหม่แต่อย่างใด มักเกิดขึ้นในกรณีที่บก. ต้องไปจัดการดูแลข่าวอื่น ๆ ที่ยังไม่ลงตัว ไม่มีเวลามาดูข่าวต่างประเทศ บก.บางคนไม่รู้เลยด้วยซ้ำไปว่าในวันนั้นมีข่าวต่างประเทศที่ข่าว มีข่าวอะไรบ้าง ไว้ค่อยไปดูตอนจะถึงเวลาออกอากาศจริงทีหลังก็มี

การคัดเลือกข่าวต่างประเทศออกอากาศโดยบก.ประจำวัน

จากการสังเกตในห้องตัดภาพออกอากาศ เพื่อศึกษาการตัดสินใจของบก.ประจำวัน ในการคัดเลือก หรือตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่าจะเลือกข่าวใด และจะยกข่าวใดทิ้ง ผู้วิจัยพบว่า บก.ประจำวันทั้ง 6 คน มีการตัดสินใจที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปัจจัยภูมิหลังของบก.แต่ละคนที่แตกต่างกัน ทั้งอายุ, เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน ฯลฯ เป็นต้น

ปัจจัยในเรื่องผลกระทบจากข่าวอื่น ๆ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวต่างประเทศออกอากาศ เช่น ในกรณีที่วันใดข่าวประเภทอื่น ๆ มีมากและเป็นข่าวที่ยกไม่ได้ จำเป็นที่ต้องออกอากาศในวันนั้น เช่นข่าวในพระราชสำนัก ข่าวต่างประเทศก็อาจจะต้องถูกเก็บเวลาเข้ามา ทำให้บก.ต้องตัดสินใจยกข่าวต่างประเทศบางส่วนทิ้งไป เพื่อรักษาเวลา

แต่ถ้าในวันใด ข่าวทั้งหมดของในวันนั้นมีไม่มากนัก หรือที่เรียกกันว่า "ข่าวหลวม" ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในวันหยุดเช่นวันเสาร์-อาทิตย์ ที่แหล่งข่าวราชการปิดทำการ ทำให้นักข่าวสายอื่น ๆ หาข่าวได้น้อย ในลักษณะเช่นนี้ ข่าวต่างประเทศก็จะกลับมีความสำคัญขึ้นมาในสายตาของบก.ประจำวัน ที่ต้องหาข่าวมาเติมไม่ให้ข่าวหลวม ข่าวต่างประเทศก็จะได้ออกอากาศหมดทุกข่าวหรือออกอากาศเป็นส่วนใหญ่ ไม่เหมือนกับวันธรรมดาที่มีข่าวมาก

นโยบายในการจัดเรียงลำดับการเสนอข่าวของช่อง 7 ที่ให้ข่าวกีฬาอยู่เป็นคอลัมน์สุดท้ายหลังข่าวต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ข่าวต่างประเทศถูกยกทิ้ง กล่าวคือ ข่าวที่อยู่ก่อนหน้าคอลัมน์ข่าวต่างประเทศมักจะกินเวลาของข่าวต่างประเทศเข้ามาได้ แต่ข่าวต่างประเทศไม่สามารถจะกินเวลาของข่าวกีฬาได้ เนื่องจากทางสถานีช่อง 7 ให้ความสำคัญกับข่าวกีฬามากกว่าข่าวต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องอยู่เองที่บก. จะต้องตัดสินใจยกข่าวต่างประเทศทิ้งไป โดยที่บก. ประจักษ์ไม่รู้สึกหนักใจเท่าใดนัก เพราะข่าวต่างประเทศไม่มีบก. คนใดรับผิดชอบในทางปฏิบัติ จึงเหมือนกับเป็นงานของเจ้าหน้าที่แปลข่าวที่นำมาเสนอให้บก. ประจักษ์เป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือก

การตัดสินใจว่าจะเลือกข่าวต่างประเทศใดออกอากาศบ้างนั้น บก. จะใช้วิธีดูเวลาที่จะต้องตัดเข้าโฆษณา ตามที่ฝ่ายรายการกำหนดมาให้เป็นหลัก

ข่าวต่างประเทศนั้นแบ่งออกเป็น 2 เบรค คือ

- ข่าวต่างประเทศ ช่วงแรก
- ตัดเข้าโฆษณา
- ข่าวต่างประเทศ ช่วงสุดท้าย
- ตัดเข้าโฆษณา แล้วตัดเข้าข่าวกีฬา

ดังนั้นบก. ประจักษ์จะดูว่า มีเวลาออกอากาศข่าวต่างประเทศในแต่ละช่วงกี่นาที แล้วเลือกข่าวให้พอดีหรือใกล้เคียงกับเวลาในแต่ละช่วง ถ้าบก. ประจักษ์ ได้เรียงลำดับข่าวมาใหม่แล้ว บก. ก็จะใช้เลือกข่าวที่จัดลำดับใหม่ ให้ออกอากาศตามลำดับที่บก. ได้เรียงไว้ ไปเรื่อย ๆ ถ้าบก. ประจักษ์ ยังไม่ได้ตรวจดูข่าว หรือไม่เคยเห็นข่าวต่างประเทศมาก่อนเลย ก็อาจจะมีการจัดลำดับใหม่กันสด ๆ ตอนนั้นเลย หรืออาจเลือกเอาบางข่าวหรือยกทิ้งบางข่าวตามความเห็นของตน

จากการสังเกตพบว่า ชาวต่างประเทศบางชาวได้ออกอากาศ ไม่ใช่เพราะชาวนั้นมีความสำคัญมากกว่าชาวที่ไม่ได้ออกอากาศ หากแต่เป็นเพราะชาวที่ได้ออกอากาศนั้นเส้นมีความยาวไม่มาก ซึ่งเหมาะสมพอดีกับเวลาที่มีอยู่ โดยที่บก.ประจำวันบางคนไม่ได้ดูชาวที่ยกทั้งนั้นว่าเป็นชาวอะไร มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด เพียงแต่ดูความยาวของชาวก็ทำให้บก.ตัดสินใจยกทั้งทันที ปัจจัยในการคัดเลือกชาวต่างประเทศออกอากาศนั้น ผันแปรไปตามสถานการณ์และขึ้นอยู่กับมติตัดสินใจของบรรณาธิการชาวประจำวันที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านภูมิหลังของแต่ละคน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดเลือกข่าวกีฬา

กระบวนการคัดเลือกข่าวกีฬาเพื่อออกอากาศประจำวัน ของช่อง 7 นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการแข่งขันเพื่อครองเป็นผู้นำในด้านข่าวกีฬา ซึ่งทางสถานีถือเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง

"...ที่ช่อง 7 ถือว่า กีฬาทำชื่อเสียงให้กับช่อง 7 มาแต่ไหนแต่ไร ก่อนที่ข่าวทีวีจะดังเสียอีก ข่าวกีฬาของเราดังมาก่อนแล้ว" (ประกาศิต คำนิมฟ์, สัมภาษณ์)

"ข่าวกีฬาของช่อง 7 สนองความต้องการของคนดูได้ดี โดยเฉพาะเด็ก ๆ เขาชอบได้ดี และตรงมาก คนเลยติด คนดูกันเยอะ ตอนนั้นช่อง 7 นำช่องอื่นอยู่ในเรื่องของกีฬา เวลาถึงเทศกาลอะไรที่ ช่อง 7 จะพุ่งจุดขึ้นไปนำช่องอื่นขาด เพราะ ๆ หลายอย่างมันดี" (เอกชัย นพจินดา, สัมภาษณ์)

"เราต้องให้เวลากีฬาเขานะ เพราะกีฬาของเราดีชนะช่องอื่นเขาอยู่ เราเป็นหนึ่งแล้ว เราก็ต้องตีเขาตลอดไป เพราะฉะนั้นเราต้องให้เวลากับข่าวกีฬา ข่าวกีฬามีแต่ขอเวลาเพิ่ม ไม่มีลดเวลา เพราะเราสู้เขา" (สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์)

ดังนั้นทางสถานีจึงมีนโยบายให้เวลาข่าวกีฬาออกอากาศวันละ 10 นาทีเป็นคอลัมน์สุดท้ายเป็นการตบท้ายข่าวภาค 20.00 น.

ข่าวกีฬาของช่อง 7 สี จะประกอบด้วย

1. รายงานข่าวการแข่งขันกีฬาประจำวัน ทั้งในและต่างประเทศ
2. คอลัมน์ "ผลกีฬาวานนี้" ซึ่งจะเป็นรายงานสั้น ๆ ถึงผลการชกมวยไทย ที่เวที

ราชดำเนิน ประมาณ 6-7 คู่

3. คอลัมน์ "กีฬาวันพรุ่งนี้" เป็นการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าว่าในวันพรุ่งนี้จะมีการแข่งขันกีฬาประเภทใดบ้าง มีเพลงประจำคอลัมน์ด้วย

4. คอลัมน์สุดท้ายคือ "ภาพกีฬามันส์ ๆ" เป็นการเลือกภาพที่ถือเป็น high light ของกีฬาประเภทต่าง ๆ มานำเสนอคล้ายเครียด พร้อมกับเสียงเพลงประกอบประมาณ 1-2 นาที

ข่าวกีฬาของช่อง 7 สี นี้ อยู่ในความดูแลของบก.ชาดูชัย วรรณสุด มีผู้สื่อข่าวทั้งหมด 4 คน โดย 2 คนเป็นผู้สื่อข่าวอาวุโส ส่วนอีก 2 คนนั้นเป็นผู้สื่อข่าวใหม่ นอกจากนั้นช่อง 7 ยังมีผู้อ่านข่าวกีฬาที่มีความสามารถและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการกีฬา คือ คุณเอกชัย นพจินดา หรือ ย.โย่ง และคุณพิษณุ นิลกลัด โดยทั้งสองคนนี้จะสลับกันมาทำหน้าที่อ่านข่าวกีฬาให้กับช่อง 7 เป็นประจำทุกวัน ทั้งสองคนนี้เป็นพนักงานพิเศษของทางสถานี

จากการศึกษาพบว่าในทางปฏิบัติ ในสภาวะปกติที่ไม่มีฤดูกาลการแข่งขันกีฬาสำคัญ ๆ ผู้สื่อข่าวกีฬาจะเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกข่าวกีฬาทั้งกระบวนการด้วยตนเอง นับตั้งแต่การเลือกข่าวที่จะไปทำ การเขียนข่าว การติดต่อข่าว การรวบรวมคัดเลือกข่าวที่จะออกอากาศ ไปจนถึงการควบคุมการตัดภาพออกอากาศแทนบก.ประจำวัน ซึ่งจะ"วางมือ"เมื่อถึงเวลาออกอากาศ ข่าวกีฬาปล่อยให้ทำหน้าที่ของผู้สื่อข่าวอาวุโสแทน การที่บก.กีฬาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกข่าวออกอากาศในสภาวะปกตินั้น เนื่องจาก บก.กีฬาไว้ใจ และเชื่อใจผู้สื่อข่าวจึงปล่อยให้ทำกันเอง โดยไม่ได้เข้ามาควบคุมดูแล ตามหลักทฤษฎีแต่อย่างใด ประกอบกับบก.ชาดูชัยยังทำหน้าที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการข่าว ซึ่งทำหน้าที่บริหารงานฝ่ายข่าวโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาและปรับปรุงด้านอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ อีกด้วย

แต่สำหรับในกรณีที่มีฤดูกาลแข่งขันกีฬาที่สำคัญ ๆ และทางสถานีตัดสินใจที่จะทำการถ่ายทอดสด การรายงานผลการแข่งขันกีฬา บก.ชาดูชัยจะลงมาสั่งการและควบคุมการทำงานด้วยตนเอง

ขั้นตอน และปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวกีฬา

แหล่งข่าว จากการศึกษาพบว่า ข่าวกีฬาของช่อง 7 มีแหล่งข่าวมากมายได้แก่

1. สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬา ซึ่งอยู่ที่สนามกีฬาแห่งชาติ
2. ฤดูกาลการแข่งขันกีฬา เช่น การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ, การแข่งขันฟุตบอลคิงส์คัพ ฯลฯ เป็นต้น
3. องค์กรหรือสมาคมต่าง ๆ ที่จัดการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ที่แจ้งโปรแกรมการแข่งขันมายังสถานี ทั้งในรูปของโทรทัศน์ จดหมายเชิญทำข่าว หรือเอกสารรายละเอียดต่าง ๆ เป็นต้น
4. สำนักข่าวต่างประเทศ ที่สถานีบอกรับเป็นสมาชิกอยู่

การคัดเลือกข่าวที่จะทำ : เอาใจผู้ชมเป็นหลัก

หลังจากได้รับทราบโปรแกรมการแข่งขันจากแหล่งข่าวต่าง ๆ แล้ว ผู้สื่อข่าวกีฬาจะบันทึกไว้ในสมุดวาระของข่าวกีฬาโดยเฉพาะ หลังจากนั้น ผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกเองว่าจะทำข่าวใด หรือไม่ทำข่าวใด โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ประเภทของกีฬา และความสนใจหรือความนิยมของผู้ชมเป็นหลัก และที่แปลกกว่าข่าวประเภทอื่น ๆ ก็คือ ถ้าผู้สื่อข่าวกีฬาตัดสินใจไปทำข่าวใด นั้นหมายความว่าข่าวกีฬาที่ไปทำทุกข่าวจะต้องได้ออกอากาศในวันนั้น มิใช่ไปทำข่าวเพื่อเลือกทีหลังเหมือนกับข่าวอื่น ๆ

การทำข่าวกีฬา : ต้องได้ภาพ "high light" ของการแข่งขัน

เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ข่าวกีฬาของช่อง 7 ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากก็คือ ทางฝ่ายข่าวพยายามพัฒนาและปรับปรุงการทำข่าวกีฬาให้มีคุณภาพและน่าสนใจยิ่งขึ้น อย่างเช่นการทำข่าวการแข่งขันกีฬาประเภทใดก็ตาม ถ้าทีมใดออกไปทำข่าวนั้นหมายถึง จะต้องได้ภาพการแข่งขันที่เป็น high light ของการแข่งขันนั้นกลับมาเสนอ ถ้าเป็นการแข่งขันฟุตบอลก็จะต้อง

ได้ภาพการทำประตูลูก มีไชยกทิมไปถ่ายภาพนักกีฬาเตะบอลกันนิด ๆ หน่อย ๆ แล้วก็ยกทิมกลับ แล้วค่อยโทรศัพท์ไปถามผลการแข่งขันเอามาเขียนข่าวในภายหลัง โดยที่ผู้ชมไม่เห็นภาพการทำประตูละเลย เหมือนที่เคยทำกันในอดีต

นอกจากนั้น การถ่ายทำข่าวกีฬาในปัจจุบัน มีการใช้ช่างตั้งกล้องแทนการแบกบ่า ทั้งนี้เพื่อให้ได้ภาพที่มีคุณภาพ ไม่สั่นไปสั่นมา

การเขียนข่าว-การติดต่อข่าว : ผู้สื่อข่าวเขียนเอง-ตัดเอง

เมื่อกลับมายังสถานี ผู้สื่อข่าวก็จะลงมือเขียนข่าวที่ไปทำมา โดยจะเขียนข่าวให้กระชับ การจั่วหัวข่าวก็ต้องให้เข้าถึงประเด็นข่าวได้เลย สำหรับการเขียนเนื้อข่าว อะไรที่รกรุงรังก็ตัดทิ้งไป จะพยายามเขียนแต่เฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ๆ เท่านั้น

เมื่อเขียนข่าวเสร็จแล้ว ผู้สื่อข่าวก็จะไปติดต่อภาพข่าวให้ตรงกับเนื้อหาข่าวที่เขียน จากการศึกษาพบว่า ผู้สื่อข่าวกีฬามักจะเป็นผู้ติดต่อข่าวกีฬาเองเป็นส่วนใหญ่ แทนที่จะให้เจ้าหน้าที่ติดต่อตัดให้เหมือนข่าวอื่น ๆ

ข่าวกีฬาจากต่างประเทศ : จะมีความสำคัญขึ้นมา ถ้าข่าวกีฬาในประเทศ "หลวม"

นอกจากข่าวกีฬาที่ทีมข่าวออกไปถ่ายทำแล้ว ผู้สื่อข่าวกีฬาจะคอยสอบถามเจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ ซึ่งนั่งทำงานอยู่ใกล้ ๆ กัน ว่า ในวันนี้มีข่าวกีฬาจากต่างประเทศอะไรบ้างที่น่าสนใจ ถ้าผู้สื่อข่าวกีฬาสงสัยข่าวใดก็จะขอร้องให้เจ้าหน้าที่ต่างประเทศแปลข่าวให้ หรือขอข่าวโทรพิมพ์ไปแปลเอง จากการสังเกตพบว่า ในบางวันที่ข่าวกีฬาในประเทศมีเยอะ ผู้สื่อข่าวกีฬาจะไม่ค่อยสนใจข่าวกีฬาจากต่างประเทศ แต่ถ้าในวันใดข่าวกีฬาในประเทศ "หลวม" ผู้สื่อข่าวกีฬามักจะขอข่าวกีฬาต่างประเทศไปบรรจุในคอลัมน์ข่าวกีฬาให้เต็ม 10 นาที แทนที่จะยกเวลาที่เหลือให้กับข่าวอื่น ๆ ที่น่าสนใจไป

กระบวนการคัดเลือกข่าวกีฬาเพื่อออกอากาศประจำวัน

เมื่อผู้วิจัยเริ่มเข้าสู่สนาม เป็นช่วงที่กำลังมีการแข่งขันกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 23 ที่จังหวัดเชียงใหม่ (วันที่ 2-10 มีนาคม) ทางช่อง 7 เป็นผู้ประมวลการถ่ายทอดกีฬาในครั้งนี้ได้ จึงได้ลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสดแต่เพียงช่องเดียว ทางฝ่ายข่าว 7 สึกได้ยกทีมข่าวกีฬาไปเต็มที เพื่อคอยรายงานสดผลการแข่งขันผ่านดาวเทียมจากเชียงใหม่ในช่วงเวลาของข่าวกีฬาลดระยะเวลาการแข่งขันในช่วงที่มีการแข่งขันกีฬาแห่งชาตินี้ ผู้วิจัยพบว่า ทางฝ่ายข่าวให้ความสำคัญกับข่าวกีฬามากเป็นพิเศษ ข่าวกีฬายาวเกินเวลา 10 นาทีที่กำหนดให้บางวันข่าวกีฬายาวถึง 17 นาที สร้างแรงกดดันให้บก.ประจำวันที่ควบคุมการออกอากาศมาก ซึ่งส่งผลให้บก.ประจำวันต้องคัดเลือกข่าวอื่น ๆ ทิ้งไป โดยไม่คำนึงว่าข่าวนั้นจะสำคัญเพียงใด เพียงเพื่อให้เวลากับข่าวกีฬาได้เต็มที่ ซึ่งผู้วิจัยจะขอยกมาอธิบายเป็นวัน ๆ ประกอบ ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

ในวันที่ 2 มีนาคม เป็นวันเปิดการแข่งขัน บก.ประจำวันรีบทำเวลาจบข่าวต่างประเทศให้เร็วที่สุด เพื่อให้เข้าข่าวกีฬาได้ทันเวลา บก.ประจำวันไม่มีสคริปต์ของข่าวกีฬาอยู่ในมือเลย บก.เพียงแต่รู้ว่าทางเชียงใหม่บอกว่าข่าวกีฬาเฉพาะของทางเชียงใหม่ประมาณ 10 นาที เมื่อบก.จบข่าวต่างประเทศได้ตามเวลาที่กะเอาไว้ บก.ก็ถือว่าหมดหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุมการออกอากาศ ผู้ที่เข้ามาควบคุมการออกอากาศข่าวกีฬาต่อ กลับกลายเป็นผู้สื่อข่าวกีฬาอาวุโส ซึ่งจะนำสคริปต์ข่าวกีฬา เข้ามาแจกจ่ายเจ้าหน้าที่ออกอากาศในเวลาใกล้จะออกอากาศข่าวกีฬา บทกีฬานี้ทางเชียงใหม่จะ Fax มาในตอนเย็น ๆ

ในวันที่ 3 มีนาคม บก.ประจำวันไม่มีบทบาทในการควบคุมการออกอากาศข่าวกีฬาเหมือนเดิม ข่าวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าว

ในวันที่ 4 มีนาคม ทางสถานีให้ถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ในช่วงเวลา 19.30-20.00 น. ทำให้ในวันนี้ไม่มีรายการข่าวทอล์กซิง และในช่วงข่าวกีฬาถึงดไปโดยปริยาย

ในวันที่ 5 มีนาคม ทางเชียงใหม่ โดยบก.ชาญชัย Fax มาว่าข่าวก๊ฬาจากทาง เชียงใหม่มีความยาวประมาณ 14 นาที แต่ถ้าเกินเวลากว่านี้ไปอีกก็ช่วยไม่ได้ ให้บก.ประจำวัน รับผิดชอบกันเอง สร้างแรงกดดันให้กับบก.มาก บก.ประจำวันจำเป็นต้องตัดสินใจยกข่าวอื่น ๆ ทิ้ง โดยดูเพียงว่าข่าวไหนยาวก็จัดการ"ยกทิ้ง" ข่าวไหนสั้นให้ออกอากาศโดยไม่ดูความสำคัญ ของข่าวเลย นอกจากนี้ ยังมีข่าวด่วนสำคัญแทรกเข้ามา บก.จึงอยู่ในภาวะเครียดและถูกกดดัน มาก ปฏิเสธข่าวด่วนนี้โดยไม่ได้ดูเลยว่าข่าวนั้นเป็นข่าวอะไร ในวันที่ข่าวกีฬาได้ออกอากาศ หมดทุกข่าว จบข่าวเวลา 21.02 นาที ซึ่งเกินเวลาของฝ่ายรายการไปถึง 6 นาที

ในวันที่ 6 มีนาคม ข่าวกีฬาในวันนี้ยาวถึง 16-17 นาที บก.ประจำวันตัดสินใจยก ข่าวต่างประเทศทิ้ง ถึง 7 ข่าวจากทั้งหมด 10 ข่าว จึงมีข่าวต่างประเทศได้ออกอากาศเพียง 3 ข่าวเท่านั้นในวันนี้ ทางเชียงใหม่ไม่รักษาเวลา ผู้กำกับรายการต้องโทรศัพท์ติดต่อกับทาง เชียงใหม่ขอออกอากาศเพื่อเตือนให้รักษาเวลา นับเป็นครั้งแรกที่คอลัมน์กีฬาวันพรุ่งนี้ถูกยกทิ้งไป จบข่าวเวลา 20.59 น. เกินเวลาของฝ่ายรายการไป 2 นาที

ในวันที่ 7 มีนาคม บก.ประจำวันถูกคุณสุรางค์ ผจก.ฝ่ายรายการเรียกไปเตือนให้ รักษาเวลา บก.ประจำวันจึงโทรไปย้ำกับทางเชียงใหม่ให้รักษาเวลา แต่ปรากฏว่า ข่าวกีฬา ที่ทำเอาไว้มีความยาวถึง 16 นาที ทางเชียงใหม่โดยบก.ชาญชัยไม่ยอมยกข่าวทิ้งเลยแม้แต่ ข่าวเดียว ทำข่าวมาเท่าไรก็นำออกอากาศหมด บก.ประจำวันโมโหมากจึงสั่งยกคอลัมน์กีฬา วันนี้ทิ้ง

ในวันที่ 8 มีนาคม ในวันที่ข่าวกีฬายาวถึง 18 นาที บก.ประจำวันอยู่ในภาวะ เครียดและกดดันมาก บก.ไม่สนใจข่าวแทรกแต่อย่างใด มุ่งจะรักษาเวลาเพื่อให้เข้าข่าวกีฬา ได้ทันเท่านั้น เพื่อไม่ให้ตนเองมีความผิดฐานควบคุมออกอากาศข่าวเกินเวลา

ในวันที่ 9 มีนาคม ทางเชียงใหม่ทำบตไม่เสร็จ จึง Fax มาเฉพาะหัวข้อข่าวกับความยาวข่าวเท่านั้น ข่าวกีฬาได้ออกอากาศทุกข่าว บก.ประจำวันตัดสินใจข่าวดังประเทศทั้งถึง 6 ข่าวจากทั้งหมด 9 ข่าว เพื่อให้เข้ากีฬาตรงเวลา จบข่าวเวลา 21.00 ซึ่งเกินเวลาของฝ่ายรายการ 3 นาที

ในวันที่ 10 มีนาคม เป็นวันสุดท้ายของการแข่งขัน ข่าวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าวเหมือนเช่นวันอื่น ๆ ที่ผ่านมา

ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวกีฬาออกอากาศ

ในช่วงที่มีการรายงานสดผ่านดาวเทียมนี้จะเห็นว่า บก.ประจำวันให้ความสำคัญกับข่าวกีฬามาก แม้ข่าวกีฬาจะทำมาเกิน 10 นาทีที่กำหนดไว้และทำให้เวลาข่าวเกินเวลาของฝ่ายรายการไป บก.ประจำวันก็ต้องยอมให้ข่าวกีฬาได้ออกอากาศทุกข่าว แม้ว่าบก.ประจำวันจะต้องเขียนรายงานชี้แจงไปยังฝ่ายรายการว่าเพราะเหตุใด บก.ประจำวันจึงไม่รักษาเวลาดังนี้เนื่องจากเหตุผลหลายประการ ประการแรก ข่าวกีฬาถือเป็นหัวใจของช่อง 7 โดยปกติแล้ว บก.ประจำวัน มักไม่อยากแตะต้องข่าวกีฬา ถ้าข่าวกีฬาเกินเวลานิดหน่อย ก็มักจะยอม ประการที่ 2 ผู้ที่ดูแลรับผิดชอบการถ่ายทอดที่เชียงใหม่ คือ คุณชาญชัย วรรณสุต บก.กีฬา และศูนย์ปฏิบัติการข่าวเป็นลูกชายของเจ้านาย บก.ประจำวันยอมเกรงใจเป็นธรรมดา ประการที่ 3 การเป็นบก.ประจำวันของฝ่ายข่าว 7 สิ้นในทางปฏิบัติแล้วไม่มีอำนาจเต็มในการตัดสินใจว่าจะคัดเลือกให้ข่าวใดออกอากาศหรือยกข่าวใดทิ้งไป ได้โดยอิสระเสรีเหมือนในทฤษฎี

"บก. เรามีการให้หน้าที่มา แต่ไม่ให้อำนาจมันก็ต้องถ้ามองตามเหตุผล แต่อย่าลืมว่าที่เป็นบริษัท มันไม่ใช่สภา ที่ทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่ากันหมด เราต้องเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาด้วย ไม่ใช่เราจะทำอะไรตามใจได้อย่างเดียว อะไรคือคำสั่งของผู้ใหญ่ เราต้องเชื่อฟัง"
(ประกาศิต คำนิมน์, สัมภาษณ์)

ในภาวะปกติที่ไม่มีฤดูกาลแข่งขันกีฬาอะไร ชาวกีฬาก็อาจจะหลวม คือมีข่าวไม่เต็ม 10 นาที ผู้วิจัยพบว่า ทางชาวกีฬาก็ไม่ยอมยกเวลาที่เหลือให้กับข่าวอื่น ๆ จะพยายามหาข่าว มาใส่ให้เต็ม 10 นาที วิธีที่ทำกันอยู่เสมอ ๆ ก็คือ การขอข่าวกีฬาจากข่าวต่างประเทศมาเติม ให้เต็ม เช่นในวันที่ 11 มีนาคม ซึ่งเป็นวันที่เข้าสู่ภาวะปกติ เพราะกีฬาแห่งชาติเพิ่งปิดฉากไป เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ผู้สื่อข่าวกีฬามาขอข่าวกีฬาจากเจ้าหน้าที่แปลข่าวไป 2 ข่าว ในวันที่ 12 มีนาคม มาขอไป 3 ข่าว เพราะข่าวหลวม ใน 2 วันนี้ชาวกีฬาก็ได้ออกอากาศทุกข่าวโดยไม่มี การยกทิ้งเลยแม้แต่ข่าวเดียว

การแข่งขันฟุตบอลสยามาธาไทยแลนด์คัพ ก็เป็นธุรกิจอีกรายการหนึ่งที่ช่อง 7 สี รวม กับองค์กรต่าง ๆ จัดขึ้น ในวันที่ 13-28 มีนาคม ทางสถานีจึงมีคำสั่งให้รายการสดผลการแข่งขัน จากสนามศุภชลาศัย โดยคุณนิพนธ์ สลับกับคุณเอกชัย ในช่วงเวลาที่มีการแข่งขันฟุตบอลและมี การรายงานผลการแข่งขัน อยู่นี้ก็มีการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 6 ที่จ.ภูเก็ต ระหว่างวันที่ 25-31 มีนาคม ซึ่งทางช่อง 7 สีส่งทีมไปทำข่าวด้วย ชาวกีฬายังคง "อภิสิทธิ์ข่าว" เหมือนในช่วงกีฬาแห่งชาติที่เชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างให้เห็นประกอบเป็นวัน ๆ ไป

วันที่ 13-16 มีนาคม มีการถ่ายทอดสดรายงานผลการแข่งขันฟุตบอลสยามาธา ไทยแลนด์คัพ จากสนามศุภชลาศัย ชาวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าว โดยบก.ประจำวันต้อง ตัดสินใจยกข่าวต่างประเทศทิ้งบางข่าว แต่เวลาออกอากาศรายการข่าวก็ยังเกินเวลาที่ฝ่าย รายการกำหนดไว้

วันที่ 17 มีนาคม บก.ชาญชัย เข้ามานั่งในห้องตัดภาพออกอากาศด้วยเป็นครั้งแรก บก.ประจำวันปล่อยให้ชาวกีฬาออกอากาศหมดทุกข่าว เวลาเกิน 3 นาที

วันที่ 18 มีนาคม ชาวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าว

วันที่ 19 มีนาคม ผู้กำกับรายการข่าว (เจ้าหน้าที่ฝ่ายรายการ) เตือนบก.ประจำวัน ว่ารายการข่าวเกินเวลาของรายการมานานแล้ว ขอให้ตัดข่าวกีฬาทิ้งบ้าง คุณจักรพันธ์ช่วยโดยการรีบอ่านข่าวกีฬาอย่างรวดเร็ว แต่เวลาก็ยังเกิน ผู้สื่อข่าวกีฬาที่เข้ามาควบคุมการออกอากาศก็ยังไม่ยอมยกข่าวทิ้งอยู่ดี ผู้กำกับรายการจากตึกหลัง ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมการออกอากาศต่อจากรายการข่าวโทรทัศน์มาต่อว่า บก.ประจำวันว่าข่าวเกินเวลาฝ่ายรายการ 6 นาทีแล้ว บก.ประจำวันไม่รู้จะทำอย่างไรจึงบอกไปว่า "ผมยอมเขียนรายงาน" ผู้กำกับรายการข่าวบอกว่า "ผมกับตึกหลังก็โดนด้วยเหมือนกัน"

วันที่ 20 มีนาคม ผู้กำกับรายการข่าว เตือนให้บก.ประจำวันเห็นใจ ผู้คุมการออกอากาศตึกหลังบ้างว่าจะบีบเวลาอย่างไร เพราะมันส่งผลกระทบการออกอากาศรายการอื่น ๆ ไปหมด ผู้สื่อข่าวกีฬาจึงตัดสินใจจะยกข่าว "ผลกีฬาวินนี้" ทิ้งไป แต่บก.ประจำวันกลับบอกว่า "ไหน ๆ ก็เกินมาแล้ว ก็ให้มันเกินไปเลย" เพราะกลัวว่าจะโดนบก.กีฬาต่อว่า วินนี้ข่าวเกินเวลาไปถึง 7 นาที จบข่าวเวลา 21.05 น.

วันที่ 21 มีนาคม ผู้สื่อข่าวกีฬาเข้ามาขอบก.ประจำวัน เพิ่มเวลาข่าวจาก 11 นาที เป็น 12 นาที เพราะฟุตบอลเสมอต้องจับสลาก แต่บก.ไม่ให้และขอร้องให้รักษาเวลาเป็น 11 นาทีเท่าเดิม เพราะเวลาเกินมาแล้ว และแนะนำให้ไปตัดข่าวบางข่าวทิ้งไป ผู้สื่อข่าวกีฬาเกรงใจบก.(สุวิช) จึงขึ้นไปคัดเลือกข่าวใหม่ตามคำแนะนำ

วันที่ 22 มีนาคม ในวันนี้ข่าวในพระราชสำนักยาวมาก บก.ประจำวันโทรทัศน์ขอเวลาเพิ่มจากผลก.ฝ่ายรายการได้ประมาณ 5-6 นาที แต่ข่าวกีฬาก็ยังเกินเวลาอีก 6 นาที คุณจักรพันธ์จึงตัดสินใจยก "กีฬาวินนี้-ผลมวย" ด้วยตนเอง แล้วให้ไปออกอากาศในช่วงข่าวเด็ดภาคตึกแทน

วันที่ 23 มีนาคม ในวันนี้เวลา 21.00 สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต้องมีรายการถ่ายทอดของทีวี.พูลพร้อมกัน ผู้กำกับรายการจึงเร่งให้ข่าวกีฬาจบภายใน 21.00 น. บก.สุทธิจึงตัดสินใจแยกข่าวกีฬาจากต่างประเทศ ทิ้งไป 1 ข่าว เพราะช่องอื่น ๆ จบข่าวกันหมดแล้ว รอช่อง 7 อยู่เพียงช่องเดียว

วันที่ 24 มีนาคม ในวันนี้บก.ประจำวัน(สุวิษ)เครียดมาก เพราะบก.ที่ทำงานคู่กันไม่มาทำงาน จึงต้องคุมการออกอากาศเพียงคนเดียว ทางผู้สื่อข่าวกีฬาโทรมาบอกว่าขอเวลาข่าวกีฬาเพิ่มเป็น 12 นาที เพราะคุณชาญชัย บก.ต้องการเอาข่าวมวยป้องกันแชมป์โลกออกอากาศด้วย ผู้กำกับรายการบอกว่าถ้าขึ้นเป็นแบบนี้บ่อย ๆ ฝ่ายรายการก็จะแย่ เพราะเมื่อวานก็ปิดสถานีเวลา 24.20 น. เกินเวลา 20 นาที ทางกบว.อาจจะสั่งปิดสถานีได้ การรายงานการแข่งขันฟุตบอลจากสนามศุภชลาศัยในวันนี้ก็มีปัญหา เพราะคุณพิษณุไม่ไปบรรยายตามหน้าที่ บก.ต้องงดผลการแข่งขันทางโทรทัศน์ เพื่อให้คุณจักรพันธ์อ่านสดในห้องส่งแทน บก.เครียดมาก บอกให้ผู้สื่อข่าวกีฬายกข่าวทิ้งบ้าง ผู้สื่อข่าวกีฬาจึงตัดสินใจแยกข่าวกีฬาทิ้งไป 1 ข่าว

วันที่ 25 มีนาคม ข่าวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าวเหมือนเดิม วันนี้เป็นการปิดการแข่งขันกีฬาเยาวชนครั้งที่ 6

วันที่ 26 มีนาคม ข่าวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าว เกินเวลา 6 นาที จบข่าวเวลา 21.05 น.

วันที่ 27 มีนาคม ก่อนจะถึงเวลาออกอากาศรายการข่าวประจำวัน ผู้กำกับรายการขอร้องให้กีฬายกข่าวทิ้งบ้าง เพราะกีฬาเกินเวลาบ่อย ผู้สื่อข่าวกีฬาไม่ยอม ผู้กำกับรายการจึงพูดว่า "พรุ่งนี้เมื่อกับกูเขียนรายงานกันคนละใบก็แล้วกัน" ผู้กำกับรายการจึงเร่งให้คุณเอกชัยรีบอ่านข่าวเร็ว ๆ ทำเวลา เพื่อไม่ให้เกินเวลาของฝ่ายรายการมากนัก

วันที่ 28 มีนาคม ข้าวเกินเวลามา 6 นาที

วันที่ 29 มีนาคม ข้าวเกินเวลา 5 นาที

วันที่ 30 มีนาคม มีการถ่ายทอดสดการมอบรางวัลแก่เขาทราย ที่ รร.อิมพีเรียล แทรกเข้ามาในช่วงข่าวกีฬา คุณเอกชัยต้องรีบตะลุยอ่าน โดยตัดเวลาสถิติของเนื้อหาข่าวทิ้งไป เพื่อทำเวลา ผู้สื่อข่าวกีฬาเข้ามาบอกว่าทางภูเก็ตส่งมาจะขอแทรกข่าวกีฬาอีก บก.ประจำวัน ไม่ยอม "ผมจะตายอยู่แล้ว เวลาเกิน" ข้าววันนี้เกินเวลาไป 3 นาที

วันที่ 31 มีนาคม ข่าวกีฬาได้ออกอากาศหมดทุกข่าว

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะในภาวะปกติ หรือในช่วงที่มีการถ่ายทอดสด การรายงานผลการแข่งขันกีฬาใดก็ตาม ข่าวกีฬาจะได้ออกอากาศเต็มเวลา 10 นาที หรือเกินเวลาเสมอ การจะตัดสินใจข่าวกีฬาที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่เป็นจริง ๆ เท่านั้น ซึ่งมีน้อยครั้งมาก ข่าวกีฬามักจะออกอากาศเกินเวลาอยู่เสมอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายการอื่น ๆ ที่ออกอากาศต่อจากรายการข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการ "ละครยอดนิยมหลังข่าว" จะต้องเลื่อนเวลาออกอากาศไป ซึ่งผลกระทบนี้ ทำให้ต้องปิดสถานีเกินเวลาที่บว.กำหนดและอาจถูกเตือนและสั่งปิดสถานีในที่สุด

นอกจากจะส่งผลกระทบต่อรายการอื่น ๆ แล้ว ข่าวกีฬายังส่งผลกระทบต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวอื่น ๆ เพื่อออกอากาศอีกด้วย ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ ข่าวต่างประเทศซึ่งอยู่ก่อนถึงข่าวกีฬา ต้องถูกยกทิ้งเพื่อเอาเวลามาเพิ่มให้กับข่าวกีฬา จนในบางวัน ข่าวต่างประเทศได้ออกอากาศเพียง 3 ข่าวเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ข่าวต่างประเทศเองก็มีนโยบายให้ออกอากาศวันละ 8 นาที โดยประมาณ แต่ในทางปฏิบัติข่าวต่างประเทศก็ต้องปราชัยแก่ "อภิสิทธิ์" ของข่าวกีฬาเสมอ

ในวันที่ข่าวในพระราชสำนักมีความยาวมาก ๆ และข่าวกีฬามีการแข่งขัน "พิเศษ" จะพบว่าข่าวภาค 20.00 น. ของช่อง 7 จะมีเฉพาะแต่ข่าวที่เป็นคอลัมน์ประจำเท่านั้นที่ได้ ออกอากาศ คือ เมื่อข่าวในพระราชสำนักจบ ต่อด้วยโฆษณา คอลัมน์คนไทยวันนี้ ข่าวสังคมธุรกิจ ต่อด้วยข่าวต่างประเทศ 2-3 ข่าวแล้วเข้าข่าวกีฬาเลย โดยไม่มีข่าวใดมาแทรกเลยแม้แต่ข่าว เดียว

จึงสรุปได้ว่า การแข่งขันเพื่อครองความเป็นหนึ่งในด้านข่าวกีฬา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวกีฬาของช่อง 7

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมดในบทนี้ พอสรุปได้ว่า กระบวนการ เลือกข่าวโทรทัศน์เพื่อออกอากาศประจำวันของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพช่อง 7 มีความแตกต่างกันออกไปตามประเภทของข่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่ผันแปรไปตามประเภทของข่าวในแต่ละ ขั้นตอนของการคัดเลือกข่าว มิใช่ว่าทุกปัจจัยจะมีผลต่อการคัดเลือกข่าวทุกข่าวในแต่ละขั้นตอน เหมือนกันหมด ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ ปัจจัยทางด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานี, ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการแข่งขัน ปัจจัยทางด้านโครงสร้าง และการเป็นเจ้าของสถานี, ปัจจัยทางด้านโครงสร้างทางสังคม, ปัจจัยทางด้านธรรมเนียมปฏิบัติในการทำข่าว, ปัจจัย ความกดดันในการทำงานแข่งกับเวลา และปัจจัยทางด้านจิตวิทยาส่วนบุคคลและภูมิหลังของ นักข่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย